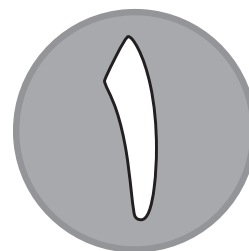

صبح جمعه

۱۴۰۴/۸/۳۰

دفترچه شماره (۱)

آزمون ۳۰ آبان ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی دوازدهم انسانی

ساعت ۸ تا ۹:۲۵ صبح
۸۰ سؤال در ۸۵ دقیقه

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	
روان شناسی	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ گویی

ردیف	وضعیت پاسخ گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اجباری	ریاضی و آمار (۱)	۱۰	۱۱	۲۰	۱۵
۳	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰
۴	اجباری	جامعه شناسی (۳)	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰
۵	انتخابی	جامعه شناسی (۱)	۵	۶۱	۶۵	۵
		جامعه شناسی (۲)	۵	۶۶	۷۰	
۶	اجباری	روان شناسی	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز

برای مشاهده فیلمها در سایت کانون، کد روبهرو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد اسدی، محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، رضا خانبابائی، پیمان طیار، علیرضا عبدی، هادی فولادی، فرشید کریمی، عباس مالکی، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتیری، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، فرهاد علی نژاد، مهدی فروتن، فرهاد فروزان کیا، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، امیر حسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر
روان‌شناسی	یاس فاطمه ابراهیمیان، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمد عرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، امیر حسین شکوری، کامران عبداللہی، حمیدرضا قائد امینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	فاطمه احمدی، علیرضا پدram، جواد جلیلیان، یاسین ساعدی، فاطمه عزیزی، آیدا فتاح‌زاده، فرزانه ناظمی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، حمید سودیان، فرهاد قاسمی نژاد، محمد قربانی، امیر محمد قلعه‌کاهی، محمد کرمی‌نبا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	نسرین جعفری، آفرین ساجدی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان، محمدحسین متولی، زهرا محمدی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی عباس مالکی، امیر شریفی‌نسب	مسئول درس: الهه شهبازی ویراستار: مهسا محمدنیا، معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	زهرا توکلی	مسئول درس: فریا رونقی ویراستار: محسن جمشیدی، مانده ملکی، مهدی یعقوبیان
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی نگین مرسلی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، امیررضا علیزاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری سینا غلامی، ایلیا قنبری	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: مسلم احمدنژاد، محسن جمشیدی، امیررضا علیزاده
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	فاطمه عزیزی، تابان صیقلی علیرضا سالمی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: یحیی بلوچی، مصطفی وکالتی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	امیر محمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند پیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی نگین مرسلی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، امیررضا علیزاده، علی ابراهیمی آرانی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مehشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

چرخه آمار در حل مسائل

صفحه‌های ۲۸ تا ۳۹

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- کدام گزینه درست است؟

- (۱) در مرحله اندازه‌گیری، گردآوری یا ثبت داده‌ها امکان خطا وجود دارد و پس از ارتکاب خطا امکان تصحیح وجود ندارد.
- (۲) تفسیر و نتیجه‌گیری از داده‌ها مربوط به گام چهارم چرخه آمار است.
- (۳) برای توصیف داده‌های کیفی، گزارش درصد به تنهایی کافی است.
- (۴) اگر ضمن توجه به تمامی نکات نمونه‌گیری، داده‌ها را با روش مناسبی تحلیل کرده باشیم، در بهترین حالت می‌توانیم نتایج را فقط به جامعه آماری مورد بررسی تعمیم دهیم.

۲- **نهایی** هر کدام از ویژگی‌های زیر به‌ترتیب با کدام مرحله در چرخه آمار ارتباط دارد؟

(الف) روش نمونه‌گیری

(ب) ارائه نمودارها

(ج) سازمان‌دهی اطلاعات

- (۱) طرح و برنامه ریزی - بیان مسئله - تحلیل داده‌ها
- (۲) گردآوری داده‌ها - بیان مسئله - گردآوری داده‌ها
- (۳) طرح و برنامه‌ریزی - تحلیل داده‌ها - گردآوری داده‌ها
- (۴) گردآوری داده‌ها - طرح و برنامه‌ریزی - تحلیل داده‌ها

۳- **نهایی** هر کدام از مراحل زیر، به‌ترتیب مربوط به کدام یک از گام‌های چرخه آمار هستند؟

(الف) طرح یک پرسش دقیق و شفاف

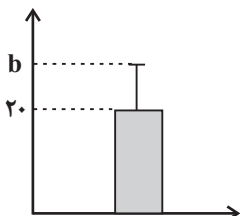
(ب) طراحی پرسشنامه و انتخاب روش جمع‌آوری داده‌ها

(پ) وارد کردن پاسخها در جدول

- (۱) تحلیل داده‌ها - بیان مسئله - طرح و برنامه‌ریزی
- (۲) بیان مسئله - طرح و برنامه‌ریزی - گردآوری و پاکسازی داده‌ها
- (۳) گردآوری و پاکسازی داده‌ها - تحلیل داده‌ها - طرح و برنامه‌ریزی
- (۴) تحلیل داده‌ها - طرح و برنامه‌ریزی - گردآوری و پاکسازی داده‌ها
- ۴- نمودار میانگین - انحراف معیار داده‌های $\{a, a+1, a+2, a+3, a+4\}$ به صورت روبه‌روست، $a-b$ کدام است؟

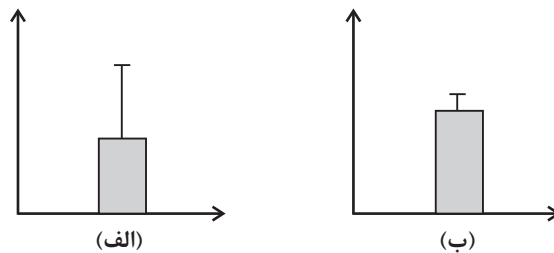
(۱) -۴

(۲) -۱

(۳) $-2-\sqrt{2}$ (۴) $-\sqrt{2}$

محل انجام محاسبات

۵- با توجه به نمودارهای الف و ب به ترتیب کدام دارای انحراف معیار بزرگتری است و کدام یک بدون گزارش نمودار جعبه‌ای گمراه کننده است؟

(۱) الف - الف

(۲) الف - ب

(۳) ب - ب

(۴) ب - الف

۶- چند تا از موارد زیر صحیح است؟

(الف) اندازه‌گیری یا سنجش، اولین قدم برای یافتن داده‌ها و بررسی متغیر مورد نظر است.

(ب) هر چه پراکندگی متغیر مورد بررسی در جامعه بیشتر باشد برای حصول اطمینان از وجود تنوع در نمونه به اندازه نمونه بزرگتری نیاز داریم.

(ج) برای بررسی وضعیت اجتماعی - اقتصادی خانوارهای یک شهر انتخاب خانوارها براساس دو رقم اول کدپستی خانه‌ها مناسب است.

(۴) صفر

(۳) ۳

(۲) ۲

(۱) ۱

۷- **نهایی** در یک کلاس می‌خواهیم داده‌های مربوط به «سن دانش‌آموزان» که همگی متولد سال‌های ۸۸ و ۸۹ هستند و «نمره ریاضی دانش‌آموزان» که به غیر

از دو نمره کمتر از ۱۰ بقیه بالاتر از ۱۷ هستند را مورد بررسی قرار دهیم. در گام چهارم چرخه آمار برای این دو متغیر کدام شاخص‌ها مناسب‌تر است؟

(۱) سن: میانگین و انحراف معیار - نمره ریاضی: میانگین و انحراف معیار

(۲) سن: میانه و دامنه میان چارکی - نمره ریاضی: میانگین انحراف معیار

(۳) سن: میانه و دامنه میان چارکی - نمره ریاضی: میانه و دامنه میان چارکی

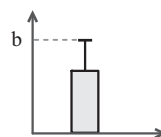
(۴) سن: میانگین و انحراف معیار - نمره ریاضی: میانه و دامنه میان چارکی

۸- در یک جامعه ۸۰ نفره بر چند طریق می‌توان به‌طور تصادفی یک نمونه ۲۰ نفره انتخاب کرد؟

(۴) ۴۰

(۳) 80×20 (۲) $P(80, 20)$ (۱) $\binom{80}{60}$

۹- در داده‌های مرتب شده ۱۳، ۱۱، a ، ۵، ۳ میانه با میانگین برابر است. مقدار b کدام است؟

(۲) $9 + \sqrt{11/6}$ (۱) $8 + \sqrt{13/6}$ (۴) $9 + \sqrt{13/6}$ (۳) $8 + \sqrt{11/6}$

۱۰- دو مدرسه A و B هم در سال ۹۹ و هم در سال ۱۴۰۰ هرکدام به ترتیب ۶۰ و ۴۰ دانش‌آموز کنکوری داشته‌اند. اگر تعداد قبولی‌ها در کنکور در

مدرسه A، در سال ۱۴۰۰ به اندازه ۵۰ درصد افزایش داشته و در مدرسه B به اندازه ۲۰ درصد افزایش داشته باشند، در مورد عملکرد مدرسه‌ها در

سال ۱۴۰۰ کدام گزینه همواره درست است؟

(۱) عملکرد مدرسه B نسبت به مدرسه A بهتر است.

(۲) عملکرد مدرسه A نسبت به مدرسه B بهتر است.

(۳) عملکرد دو مدرسه یکسان بوده است.

(۴) باید علاوه بر داده‌های فوق، تعداد دانش‌آموزان قبول شده در سال ۹۹ در هر دو مدرسه گزارش شود تا بتوانیم مقایسه کنیم.

صفحه: ۵

دوازدهم انسانی

آزمون ۳۰ آبان ۱۴۰۴

تابع

صفحه‌های ۳۹ تا ۷۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

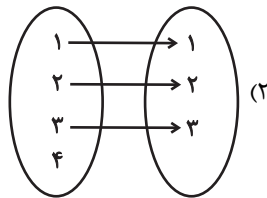
ریاضی و آمار (۱)

۱۱- با توجه به این که مساحت دایره از تساوی $S = \pi r^2$ و محیط آن از تساوی $P = 2\pi r$ به دست می‌آید، کدام گزینه نادرست است؟

(۱) متغیر S تابعی از شعاع دایره است. (۲) محیط دایره تابعی از شعاع دایره است.

(۳) متغیر S وابسته به متغیر مستقل r است. (۴) نسبت محیط دایره به قطر آن در هر دایره متغیر است.

۱۲- کدام گزینه یک تابع است؟

$$R = \{(7, 5), (4, 0), (\sqrt{49}, 2)\} \quad (۱)$$

$$Q = \{(\sqrt{4}, 6), (5, 6), (2, 6)\} \quad (۴)$$

$$\begin{array}{c|cccc} x & 1 & \sqrt{2} & 3 & \sqrt{4}-\sqrt{1} \\ \hline y & -2 & 5 & 3 & 7 \end{array} \quad (۳)$$

۱۳- دامنه تابع $\begin{cases} f: A \rightarrow B \\ f(x) = 2x + 5 \end{cases}$ با برد $R = \{0, 2, 8\}$ کدام است؟

$$\left\{-\frac{5}{2}, -\frac{3}{2}, \frac{3}{2}\right\} \quad (۲)$$

$$\left\{\frac{1}{2}, \frac{3}{2}, -\frac{5}{2}\right\} \quad (۱)$$

$$\left\{-\frac{5}{2}, -\frac{3}{2}, \frac{1}{2}\right\} \quad (۴)$$

$$\left\{-\frac{3}{2}, \frac{7}{2}, -\frac{5}{2}\right\} \quad (۳)$$

۱۴- اگر دامنه تابع $f = \{(3, 5), (1, 5a), (a, 5), (2, 3a-1)\}$ مجموعه $\{1, 2, 3\}$ باشد، برد تابع کدام مجموعه نمی‌تواند باشد؟

$$\{2, 5\} \quad (۲)$$

$$\{5, 15, 8\} \quad (۱)$$

$$\{5, 10, 15\} \quad (۴)$$

$$\{5, 10\} \quad (۳)$$

۱۵- اگر $f = \{(2, 2n^2 + n), (m, 3), (1, 2m^2 - 7m), (1, -6)\}$ تابع باشد و $n \in \mathbb{Z}$ و m باشند، حاصل $m^2 + n^2$ کدام است؟

$$5 \quad (۴)$$

$$\frac{9}{2} \quad (۳)$$

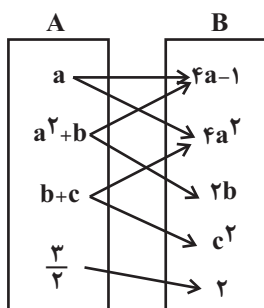
$$17 \quad (۲)$$

$$20 \quad (۱)$$

محل انجام محاسبات

۱۶- در شکل زیر نمودار پیکانی رابطه f از مجموعه A به مجموعه B رسم شده است. اگر f تابع باشد. حاصل جمع عضوهای برد تابع از حاصل جمع

عضوهای دامنه تابع چه مقدار بیشتر است؟

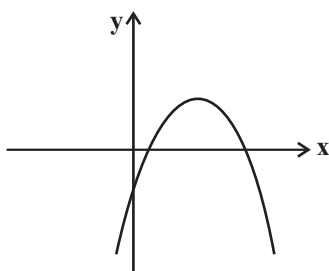
$$\frac{9}{4} \quad (1)$$

$$\frac{15}{4} \quad (2)$$

$$\frac{3}{2} \quad (3)$$

$$\frac{3}{4} \quad (4)$$

۱۷- کدام یک از گزینه‌های زیر می‌تواند معادله سهمی مقابل باشد؟

$$y = -x^2 + 2x - 1 \quad (1)$$

$$y = -\frac{1}{2}x^2 + x - 2 \quad (2)$$

$$y = -\frac{2}{3}x^2 + 2x - 1 \quad (3)$$

$$y = x^2 + 3x - 2 \quad (4)$$

۱۸- رأس سهمی $y = -x^2 + bx + 1$ روی خط $y = 5$ واقع است. اگر محور تقارن سهمی از ناحیه سوم محور مختصات عبور کند. مقدار b کدام است؟

$$-2 \quad (4)$$

$$4 \quad (3)$$

$$-4 \quad (2)$$

$$-1 \quad (1)$$

۱۹- تابع هزینه برای تولید x کالا از یک محصول به صورت خطی است. به ازای هزینه‌های ۸۵۰ و ۱۰۰۰ تومانی به ترتیب ۲۰ و ۲۵ کالا تولید می‌شود. اگر

شرکت هر کالا را ۵۵ تومان بفروشد، این شرکت حداقل چه تعداد از این کالا را باید بفروشد تا سوددهی آغاز شود؟

$$12 \quad (4)$$

$$11 \quad (3)$$

$$10 \quad (2)$$

$$9 \quad (1)$$

۲۰- محیط مستطیلی ۳۰ متر است. ماکزیمم مساحت این مستطیل چقدر است؟

$$11/25 \quad (4)$$

$$56/25 \quad (3)$$

$$209 \quad (2)$$

$$225 \quad (1)$$

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۳۰ دقیقه

علوم و فنون ادبی (۳):
سبک‌شناسی قرن‌های دوازدهم
و سیزدهم
(دوره بازگشت و بیداری)
صفحه‌های ۴۱ تا ۴۷
علوم و فنون ادبی (۱):
فصل چهارم
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۱
آرایه‌های ادبی (مطالعه تکمیلی):
استعاره، مجاز

۲۱- **نهایی** از نمونه‌های نثر موزون که تحت تأثیر ... نوشته شد کتاب ... است و نصرالله منشی نخستین نمونه

نثر فنی را در ... به نگارش درآورد.

(۱) ابوالفضل میبیدی - کشف‌الاسرار و عدة‌الابرار - ۵۳۶ هجری قمری

(۲) خواجه عبدالله انصاری - کلیله و دمنه - ۴۳۵ هجری قمری

(۳) خواجه عبدالله انصاری - کشف‌الاسرار و عدة‌الابرار - ۵۳۶ هجری قمری

(۴) ابوالفضل میبیدی - کلیله و دمنه - ۴۳۵ هجری قمری

۲۲- در مورد زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم کدام عبارات زیر نادرست هستند؟

(الف) زبان فارسی در هندوستان گسترش یافت.

(ب) در این دوره علاقه شاعران به سرودن غزل اندک است.

(ج) خاقانی و ناصرخسرو از شاعران نامدار آذربایجان هستند.

(د) شاعران این دوره از شعرای عرب تأثیر پذیرفتند.

(ه) تحول روحی سنایی آغازی برای دگرگونی عمیق در شعر فارسی بود.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج» (۳) «الف» و «د» (۴) «د» و «ه»

۲۳- **نهایی** در میان عبارات زیر کدام مورد درباره تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی دوره بیداری درست است؟

(۱) از شاخه‌های ارزنده‌ای که در نثر عصر بیداری چشم‌نواز است، طنز سیاسی-اجتماعی است.

(۲) گروهی مانند ملک‌الشعرا بهار و سید اشرف‌الدین گیلانی با آگاهی از سنت‌های ادبی به زبان پرعلاقت گذشته وفادار ماندند.

(۳) عبارات‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بیجا در نامه‌ها و نوشته‌های این دوره افزایش می‌یابد.

(۴) شاعرانی که به زبان مردم کوچه و بازار شعر می‌گفتند، به قالب‌هایی مثل مُستزاد و قطعه رغبت بیشتری داشتند.

۲۴- با توجه به ویژگی‌های نثر دوره بیداری، کدام عبارت کاملاً درست است؟

(۱) نثر در دوران مشروطه با ویژگی‌هایی چون نوگرایی، تجدیدخواهی و آزادی‌طلبی و با هدف رسیدن به معیارهای داستان‌نویسی گسترش یافت.

(۲) نثر فارسی حتی پیش‌تر از شعر فارسی در دوره بیداری قیدوبندهای نثر مصنوع و فنی را کنار گذاشت و ساده شد.

(۳) در نثر این دوره واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا بیشتر می‌شود و بسیاری از لغات انگلیسی، ترکی، فرانسوی و... به نثر فارسی وارد می‌شود.

(۴) اکثر نویسندگان این دوره، داستان را مطابق ذوق حاکمان می‌نوشتند و سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت.

۲۵- در کدام ابیات شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری مشهود است؟

الف) هست جانانه ما شاهد آزادی و بس	جان ما در همه جا بر خي جانانه ماست
ب) پا به سر تا ننه‌ی سر ننه‌ی بر در دوست	طی این راه مپندار که با فرهنگ است
ج) ای تن وطن بلای آن دلکش باش	ای جان ز غمش همیشه در آتش باش
د) خرد آموز و پی تربیت ملت خویش	جهد و جدی بنما چون دگران مادروار
هـ) جانم به فدای دست خون‌آلودی	کز بهر سعادت بشر کار کند

(۱) «هـ» - «د» - «ب» (۲) «هـ» - «د» - «الف» (۳) «الف» - «ج» - «د» (۴) «ب» - «ج» - «الف»

۲۶- سبک کدام بیت به شعر سده‌های پنجم و ششم نزدیک‌تر است؟

(۱) از این راز جان تو آگاه نیست	بدین پرده اندر تو راه نیست
(۲) گسارنده باده آورد سراز	سیه‌چشم و گل‌رخ بتان طراز
(۳) بشر ماورای جلالش نیافت	بصر منتهای جمالش نیافت
(۴) نیلگون پرده برکشید هوا	باغ بنوشت مفرش دیبا

۲۷- درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری در هر دو بیت کدام گزینه دیده می‌شود؟

(۱) در پرده عشق آهنگ زد ای فتنه قانون ساز کن	صحبث گذشت از زمزمه ای دل خروش آغاز کن
ای جدل‌پیشه شفای خود از این قانون ساز	کاین اشارات نباشد پسر سینا را
(۲) ناموس زلیخای وطن هر که نگه داشت	یوسف‌صفت افتاد به زندان چه توان کرد
ای کاروان واهمه غربت و وطن	زان کشورت که راند که اینجا رسیده‌ای؟
(۳) بانگ عشاق وطن غالب ز روی درد نیست	خلق را درباره ایشان گمانی دیگر است
ای که بر گوشه چشم زده‌ای خیمه ز موج	مشو ایمن که وطن بر لب دریاست تو را
(۴) اندر این دوره که قانون‌شکنی دل‌ها خست	گر ز هم‌سلک خویش خبری نیست به دست
سعی فرما تا به قانون افکنی بنیان کار	شه که از قانون بیچد سر سزایش کیفر است

۲۸- در همه گزینه‌ها ویژگی‌های «نثر فارسی در سده‌های پنجم و ششم» دیده می‌شود؛ به جز:

(۱) پس از تأمل غبار شبیهت و حجاب ربیب برخیزد و معلوم گردد که این الفاظ به یکدیگر هرچه متناسب‌تر است و هر کلمتی را اعجازی هرچه

ظاهرتر.

(۲) به حکم این مقدمات روشن می‌گردد که دین بی‌ملک ضایع است و ملک بی‌دین باطل، و خدای می‌گوید: «تقدست أسماؤه و عمت نعماؤه.»

(۳) چه عمارت نواحی و مزید ارتفاعات و تواتر دخل‌ها و احیای موات و ترفیة درویشان و تمهید اسباب معیشت و کسب ارباب حرفت و امثال و اخوات

آن به عدل متعلق است.

(۴) اما سبب آمدن ابلیس به زمین آن بود که خداوند عزّ و جلّ او را یک‌چند خازن بهشت کرده بود، پس او را مهتر کرده بود بر فرشتگان آسمان.

۲۹- کدام بیت متناسب با ویژگی‌های فکری سبک بیداری سروده شده است؟

(۱) دیو با مردم این ملک نکرد آنچه کنند این گروه متمدن به جنوب و به شمال

(۲) می‌روی و التفات می‌کنی سرو هرگز چنین نرفت آزاد

(۳) گرفتم سرو آزادی نه از ماء مهین زادی؟ مکن بیگانگی با ما چو دانستی که از مایی

(۴) بیداد جهان به سر نخواهد آمد و اندوه تو کارگر نخواهد آمد

۳۰- آرایه‌های بارز ابیات زیر به ترتیب کدام‌اند؟

الف) بردار نقاب از گل بگشا گره از سنبیل تا شهر پر از بلبل با شور و فغان گردد

ب) سبوکشان که به ظلمات عشق خضر دهند ز جوی آب بقا هم به چابکی بجهند

ج) دیده‌ام چون پیر کنعان شد سفید از انتظار تا شنیدم بوی یوسف از گریبان سخن

د) خاتم آن نور جلی را به ولی داد ولی از پر و بال ولایت علوی پرچم زد

(۱) استعاره آشکار - مجاز - استعاره پنهان - جناس تام (۲) تشبیه - تلمیح - جناس - استعاره

(۳) مجاز - تشبیه - کنایه - جناس ناقص (۴) کنایه - تشبیه فشرده - استعاره - مجاز

۳۱- درباره آرایه‌های بیت زیر کدام گزینه نادرست است؟

«شکرست آن لب میگون تو یا قوت روان است که ازو چشم رهی چشمه یاقوت روان است (رهی: بنده)

(۱) چهار تشبیه فشرده و یک تشبیه گسترده به چشم می‌خورد. (۲) دو جناس همسان وجود دارد.

(۳) یک جناس ناهمسان مشهود است. (۴) دو استعاره مصرحه دارد.

۳۲- در کدام بیت واژگان قافیه دارای استعاره مصرحه هستند؟

(۱) عبیر ارزان ز جعد مشک‌بیزش شکر قربان ز لعل شهدخیزش

(۲) به دست آویز شیرافکندن شاه مجال دست‌بوسی یافت آن ماه

(۳) خداوندا به زاری آن بتم کشت به راه عشق‌بازی لعبتم کشت

(۴) همه چشمه ز جسم آن گل‌اندام گل بادام و در گل مغز بادام

۳۳- کدام بیت استعاره مصرحه دارد؟

(۱) نرگس ز جام مهرش اگر رشحه‌ای کشد مالد به چشم خویش ز خواب و خمار دست

(۲) ای گل چه آفتی تو که از خون بلبلان در مهد غنچه بود تو را در نگار دست

(۳) گوهر شود ز گرد یتیمی گران‌بها ای سنگدل مشوی از این خاکسار دست

(۴) گر عاشقی حذر مکن از طعنه رقیب بی گل نشیند آن‌که بی‌پوشد ز خار دست

۳۴- به‌ترتیب، آرایه‌های «جناس، استعاره پنهان، مجاز به علاقه شباهت، مجاز» در ابیات کدام گزینه آمده است؟

الف) دوش چون مشعل شوق تو بگرفت وجود سایه‌ای در دلم انداخت که صد جا بگرفت

ب) ای که شمشیر جفا بر سر ما آخته‌ای صلح کردیم که ما را سر پیکار تو نیست

ج) بر خاطر آزاده غباری ز کسم نیست سرو چمنم شکوه‌ای از خار و خسم نیست

د) ای سهی‌سرو روان آخر نگاهی باز کن تا به خدمت عرضه دارم افتقار خویش را

(۱) «ج» - «الف» - «د» - «ب» (۲) «ب» - «د» - «ج» - «الف»

(۳) «ج» - «د» - «الف» - «ب» (۴) «الف» - «ج» - «ب» - «د»

۳۵- کدام سروده دارای مجاز است؟

- (۱) بس نکته‌های نغز و سخن‌های پرنگار / گفتند در ستایش این گنبد کیود
- (۲) این مطرب از کجاست؟ که از نغمه‌های او / بر خانه خراب دلم سیل درد ریخت
- (۳) می‌رفت آفتاب و به دنبال می‌کشید / دامن ز دست کشته خود روز نیمه‌جان / خونین فتاده روز از آن تیغ خون‌فشان
- (۴) می‌کشد مرغ شباهنگ خروش / می‌رود ابر و یکی سایه انبوه و سیاه / نرم و خاموش فرو می‌خزد از گوشه بام

۳۶- کدام بیت دارای جناس و بیشترین مجاز است؟

- (۱) همچو آینه هزارت چشم حیران روبه‌رو / همچو کاکل یک جهان جمع پریشان در قفا
- (۲) سرم هنوز چنان مست بوی آن نفس است / که بوی عنبر و گل ره نمی‌برد به مشام
- (۳) به حق برداشت کف بهر مناجات / که ای حاجت‌روای اهل حاجات
- (۴) گردانه خرد می‌نشود جز به آسیاب / ما دانه‌ایم و گردش این گنبد آسیاست

۳۷- در چند بیت، جناس تام سبب خلق ذوقافیتین شده است؟

- (الف) شوم در خانه غمناکی خویش / نگه دارم چو گوهر پاکی خویش
- (ب) وعده اهل کرم، گنج روان / وعده ناهل شد، رنج روان
- (ج) لطف تو انداخته هر گوشه خوان / بر سر خوان بنده بی‌توشه خوان
- (د) نه چنان مرگی که در گوری روی / مرگ تبدیلی که در نوری روی

(۱) چهار (۲) یک (۳) دو (۴) سه

۳۸- وزن کدام بیت با حذف ردیف آن تبدیل به یک وزن دیگر نمی‌شود؟

- (۱) آن کیست کاندل رفتنش صبر از دل ما می‌برد / ترک از خراسان آمدست از پارس یغما می‌برد
- (۲) اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را
- (۳) بخت جوان دارد آن که با تو قرین است / پیر نگردد که در بهشت برین است
- (۴) هر که در راه حقیقت از حقیقت بی‌نشان شد / مقتدای عالم آمد پیشوای انس و جان شد

۳۹- با توجه به «عروض و قافیه» کدام یک از ابیات زیر می‌تواند با بیت زیر در یک شعر قرار بگیرد؟

«تا نماید چون وطن، اقلیم عقبی دلنشین»	در جهان پیوسته باید چون غریبان زیستن»
(۱) زندگی بر گردن افتاده‌ست یاران چاره چیست	چند روزی هرچه باداباد باید زیستن
(۲) با خرد گفتم که مشکل‌تر ز مردن چیست، گفت	صحب جمع‌ی که نتوان همچو آنان زیستن
(۳) سجده باید بر همه اعضای تو	این چنین باید مسلمان زیستن
(۴) یک دو دم کم نیست خجلت‌مائی‌های نفس	چون سحر زین بیش نتوان سست‌پیمان زیستن

۴۰- قافیه در کدام بیت معیوب نیست؟

(۱) گفت یک گوشه‌ست آن باغبان	هست اینجا گرگ را او پاس‌بان
(۲) بگذشت مه روزه عید آمد و عید آمد	بگذشت شب هجران معشوق پدید آمد
(۳) دبیری خردمند بنوشت خوب	پدیدار کرد اندرو زشت و خوب
(۴) بنده او جمله کروبیان	مجلس او مجلس روحانیان

۴۱- در قافیه چه تعداد از ابیات زیر، «حروف الحاقی» وجود دارد؟

الف) ندانی که کمتر نهد دوست پای	چو بیند که دشمن بود در سرای؟
ب) یکی حجره خاص از پی دوستان	در حجره اندر سرا بوستان
ج) فغان از بدی‌ها که در نفس ماست	که ترسم شود ظن ابلیس راست
د) ز یزدان دادار داور بخـواه	شب توبه تقصیر روز گناه
ه) در این باغ سروی نیامد بلند	که باد اجل بیخ‌ش از بن نکند
(۱) چهار	(۲) سه
(۳) دو	(۴) یک

۴۲- ابیات زیر در وزن ... سروده شده‌اند و بیت «...» ذوقافیتین است.

الف) دعاگوی این دولتم بنده‌وار	خدایا تو این سایه پاینده دار
ب) کلید قدر نیست در دست کس	توانای مطلق خدای است و بس
ج) به من زین سپس جان بماند همی	دگر شاه ایران ستاند همی
د) محقق که بر مرده ریزد گلش	نه بر وی که بر خود بسوزد دلش

۴۳- به ترتیب، مشخص کنید قافیه چند بیت زیر:

- دارای حروف الحاقی است.

- بر اساس الگوی (مصوت + صامت) است.

الف) نگویی سخن تا نپرسند، به	چو گفتمی به تکرار زحمت مده
ب) به سر بر نهاد افسر تازیان	بر ایشان ببخشید سود و زیان
ج) سرافکنده بر خاک ره سروران	علم مو کشیده به مرگ سران
د) تو را بود باید همی پیشرو	که من رفتی ام تو سالار نو
ه) ز کشته به هر سوی صد پشته بیش	روان سام هر گوشه صد کشته بیش

(۱) «سه» - «سه» (۲) «سه» - «چهار» (۳) «دو» - «چهار» (۴) «دو» - «سه»

۴۴- درباره رباعی زیر کدام گزینه نادرست است؟

«گفتم که لب ت گفت لبم آب حیات	گفتم دهن ت گفت زهی حب نبات
گفتم سخن تو گفت حافظ گفتا	شادی همه لطیفه گویان صلوات»

(۱) تقطیع هجایی مصراع اول و سوم متفاوت از یکدیگرند.

(۲) دو تشبیه و یک تلمیح در بیت نخست مشهود است.

(۳) اشتقاق در هر دو بیت به چشم می خورد.

(۴) تصویر ارائه شده از لب یار متفاوت از مصراع «هر که بهشتی بود آب دهد کوثرش» است.

۴۵- مفاهیم «طلب وصال، امیدواری، هم دردی، یگانگی معشوق، پایستگی عشق و محبت» به ترتیب در کدام ابیات دیده می شود؟

الف) ای دل به سردمهری دوران صبور باش	کز پی رسد بهار چو پاییز بگذرد
ب) می گذارد آستین بر دیده خون بار من	دیده هر کس بر آن گلگون قبا افتاده است
ج) هر چه به گرد خویش می نگریم در این چمن	آینه ضمیر من جز تو نمی دهد نشان
د) اگر ای عشق پایان تو دور است	دل غرق تمنای عبور است
ه) مرا در دل درخت مهربانی	به چه ماند؟ به سرو بوستانی

(۱) «د»، «الف»، «ب»، «ج»، «ه» (۲) «د»، «الف»، «ج»، «ب»، «ه»

(۳) «الف»، «د»، «ب»، «ه»، «ج» (۴) «الف»، «د»، «ج»، «ب»، «ه»

۴۶- کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی ندارد؟

«مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم»

(۱) گفت لعلت به تبسم که دل از ما برگیر

(۲) جهد آن کن که تو را طعمه خود سازد عشق

(۳) هر آن کسی که در این حلقه نیست زنده به عشق

(۴) در آ که در دل خسته توان درآید باز

دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم»

از عسل امرِ محال است مگس دور شود

شهد گردد گل چون طعمه زنبور شود

بر او نمرده به فتوای من نماز کنید

بیا که در تن مرده روان درآید باز

۴۷- کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی دقیق‌تری دارد؟

«یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران

(۱) زان طوطی طبع تو خموش است «غزالی»

(۲) از بزم طرب باده‌گساران همه رفتند

(۳) از دست غمت آینه‌داران همه رفتند

(۴) همه رفتند در دیدار بی‌چون

تنها به قفس ماند هزاران همه رفتند»

کآینه‌دلان نکته‌گذاران همه رفتند

ما با که نشینیم که یاران همه رفتند

اندوه‌خوران سینه‌فگاران همه رفتند

یقین دریافتند اسرار بی‌چون

۴۸- مفهوم کدام ابیات مشترک است؟

الف) چون لاله شد از باغ رخت قسمت من داغ

ب) هر چند که میل تو سوی بیدادی است

ج) غم این است که چون ماه نو انگشت‌نمایی

د) انصاف غمت دادم کز بهر غمت زادم

ه) داروی مشتاق چیست زهر ز دست نگار

بر سر زده‌ام جای گل از سیر چمن داغ

یک ذره غمت به از جهانی شادی است

ورنه غم نیست که در عشق تو رسوای جهانم

غم می‌خورم و شادم غم‌خوار چنین خوش‌تر

مرهم عشاق چیست زخم ز بازوی دوست

(۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «د»

(۳) «ب» - «ج»

(۴) «الف» - «ه»

۴۹- **نهایی** مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟

(۱) پرویز کنون گم شد ز آن گم‌شده کمتر گوی

(۲) بیا و هستی حافظ ز پیش او بردار

(۳) جمیله‌ای‌ست عروس جهان ولی هشدار

(۴) فی الجملة اعتماد مکن بر ثبات دهر

زرین‌تره کو بر خوان؟ رو «کم ترکوا» برخوان

که با وجود تو کس نشنود ز من که منم

که این مخدّره در عقد کس نمی‌آید

کاین کارخانه‌ای است که تغییر می‌کنند

۵۰- کدام بیت با عبارت پایانی متن زیر قرابت مفهومی دارد؟

«ای فرزندان، اهل دنیا جویان سه رتبت‌اند و بدان نرسند مگر به چهار خصلت؛ و آن چهار که به وسیلت آن بدین اغراض توان رسید، الفغدن مال است

از وجه پسندیده و ...»

(۱) داد به الفغدن نیکی بخواه

(۲) مال کم راحت است و افزون رنج

(۳) گر شود عالم پر از خون مال‌مال

(۴) در معانی کوش نی در جاه و مال

زین تن منحوس نگویند سار خویش

لاجرم مال می‌نخواهد عقل

کی خورد بنده خدا آلا حلال

زان که جاه و مال را باشد زوال

درس سوم: نظم اجتماعی
درس چهارم: کنش اجتماعی
(خشت بنای جامعه)
صفحه‌های ۱۹ تا ۳۶

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- **نهایی** به ترتیب، صحیح یا غلط بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- نظم اجتماعی پیش‌بینی رفتار دیگران و همکاری با آن‌ها را امکان‌پذیر می‌نماید و باعث می‌شود اتفاقات غیرمنتظره ما را از همکاری با دیگران باز ندارند.
- در زندگی بی‌نظمی بیشتر از نظم به چشم می‌آید و برای جامعه‌شناس امکان شناختن نظم‌های پنهان وجود ندارد.
- دیگران همیشه مطابق با انتظارات رفتار می‌کنند و هیچ حادثه‌ای خلاف قواعد رخ نمی‌دهد.
- آشنایی‌زدایی یعنی نگاه کردن به موضوعات آشنا و روزمره اطراف از دید یک فرد غریبه.

(۱) ص، ص، غ، ص (۲) غ، ص، غ، ص (۳) ص، غ، غ، ص (۴) غ، غ، غ، ص، غ

۵۲- به ترتیب، کدام مورد درباره ساختار اجتماعی درست و درباره نظام اجتماعی نادرست است؟

- (۱) چگونگی رابطه و پیوند میان پدیده‌های اجتماعی مختلف است - مانند موجود زنده با تأمین نیازهای خود، تلاش می‌کند خود را در بلندمدت حفظ کند.

(۲) مانند خودرویی که در حرکت است، پویا است - هم می‌تواند در خود تغییراتی به وجود آورد هم می‌تواند در محیط تغییراتی ایجاد کند.

(۳) خاکستری شدن جمعیت اکثر جوامع صنعتی به آن اشاره دارد - یک ساختار اجتماعی پویاست.

(۴) در گروه‌های رسمی بهتر دیده می‌شود - صرفاً در خود تغییراتی ایجاد می‌کند تا نیازهای خود را تأمین کند.

۵۳- به ترتیب هر عبارت با کدام مفهوم در ارتباط است؟

- روش مطالعه علوم انسانی و علوم تجربی یکسان است.

- رابطه میان بیکاری در کشور و ناتوانی اقتصادی

- نشان دادن علت ایجاد جنگ میان دو کشور

- در نظر گرفتن پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی

(۱) پوزیتیویسم - هم تغییر - روش تجربی - فیزیک اجتماعی (۲) تبیین - هم تغییر - روش تجربی - فیزیک اجتماعی

(۳) پوزیتیویسم - هم تغییر - تبیین - رویکرد تبیینی (۴) تبیین - جامعه‌شناسی تبیینی - تبیین - رویکرد تبیینی

۵۴- **نهایی** چه عاملی باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزای ماشین بدانند؟

(۱) جامعه همانند ماشین اجزایی دارد. (۲) موفقیت‌هایی که دانشمندان علوم طبیعی به دست آوردند.

(۳) پدیده‌های طبیعی قابل بررسی علمی هستند. (۴) شباهت جامعه و ماشین برجسته شد.

۵۵- همه موارد درباره جامعه‌شناسی تبیینی درست است، به جز ...

(۱) در رویکرد تبیینی جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود؛ بنابراین روش مطالعه آن‌ها نیز یکسان انگاشته می‌شود.

(۲) جامعه‌شناسی تبیینی جامعه را صرفاً یک پدیده طبیعی پیچیده می‌داند و تفاوت میان جوامع مختلف را تنها تفاوتی کمی می‌بیند.

(۳) جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را بر اساس مناسبات درونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر میل، رضایت و رغبت می‌داند.

(۴) در رویکرد تبیینی، تنها بیان آن دسته از روابط علت و معلولی میان پدیده‌ها دانش علمی و معتبر محسوب می‌شود که با حس و تجربه مشاهده‌پذیر باشد.

۵۶- کدام عبارت دربارهٔ جنگ‌های نامنظم نادرست است؟

- (۱) مبتنی بر آگاهی فرهنگی و جغرافیایی سربازان محلی یک منطقه است.
- (۲) سربازان این جنگ‌ها معمولاً نقشه‌های از پیش برنامه‌ریزی شده را اجرا نمی‌کنند.
- (۳) در این جنگ‌ها افراد از نظم موجود پیروی کرده و با ارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند.
- (۴) مقاومت مردم مسلمان آمرلی در برابر داعش نمونه‌ای بارز از این گونه جنگ‌هاست.

۵۷- **نهای** به ترتیب، هدف، روش و موضوع جامعه‌شناسی تبیینی چیست؟

- (۱) همانند انگاری پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های طبیعی - نگاه از بیرون - کنترل پدیده‌های اجتماعی
- (۲) پیش‌بینی پدیده‌های اجتماعی - حس و تجربه - همانندی پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های طبیعی
- (۳) پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی - نگاه از درون - شباهت نظم جامعه و نظم طبیعت
- (۴) شباهت جامعه و طبیعت - حس و تجربه - کنترل پدیده‌های اجتماعی

۵۸- به ترتیب، کدام گزینه با جدول مقابل مرتبط است؟

«الف»	نظام اداری	همزاد یکدیگرند	«ب»
مقاومت مردم آمرلی	«د»	«ج»	کاهش مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی

- دارای فرصت‌ها و محدودیت‌ها

- تغییرات نظم اجتماعی

- سرآغاز فروپاشی داعش

- زندگی اجتماعی انسان و نظم

(۱) الف - ب - ج - د

(۲) د - ب - الف - ج

(۳) د - ب - ج - الف

(۴) ج - ب - د - الف

۵۹- بیت «اگر ز باغ رعیت ملک خورد سببی / برآوردن غلامان او درخت از بیخ» و جمله «از سال ۱۹۷۰ مدارس امام خطیب به پناهگاهی برای اسلام‌گراها

تبدیل شد» با کدام عبارت در ارتباط نیستند؟

- (۱) انسان‌ها قادرند با توجه به آرمان‌ها و ارزش‌های خود، نظم اجتماعی را تغییر دهند و از مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی بکاهند.
- (۲) همهٔ ما از آنجا که عضوی از جامعه هستیم، با کنش‌های اجتماعی خود، در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذاریم.
- (۳) صاحبان برخی مشاغل و مسئولیت‌ها، نسبت به سایرین اثرگذاری بیشتری دارند.
- (۴) رویکرد تبیینی بر آنچه مشاهده می‌شود تمرکز می‌کند و اغلب معنای کنش و آنچه درون انسان می‌گذرد را نادیده می‌گیرد.

۶۰- کدام گزینه به موضوع متفاوتی اشاره دارد؟

- (۱) همهٔ ما به واسطهٔ آن در حفظ وضع موجود یا تغییر آن اثر می‌گذاریم.
- (۲) خشت بنای جامعه
- (۳) تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان با آن پدید می‌آیند.
- (۴) هرچه قدر هم جالفتاده و باسابقه باشند با کنش‌های افراد به وجود آمده و برقرارند.

جامعه‌شناسی (۱)

در این بخش، از میان سؤالات جامعه‌شناسی (۱) و جامعه‌شناسی (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤالات ۶۱ تا ۶۵ «یا» به سؤالات ۶۶ تا ۷۰ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

هویت

(تغییرات هویت اجتماعی، تحولات هویتی
جهان اجتماعی «علل درونی»، تحولات
هویتی جهان اجتماعی «علل بیرونی»)
صفحه‌های ۸۶ تا ۱۰۷

۶۱- هر یک از موارد زیر به‌ترتیب، با کدام گزینه در ارتباط است؟

- علت «تغییر در موقعیت اجتماعی افراد»

- طبقه سوم در جوامع فئودالی غربی

- امکان تحرک صعودی برای یک نژاد خاص

(۱) کسب هویت اجتماعی انتسابی به صورت انفعالی - هویت منفی و پست داشتند - شکل‌گیری جهان اجتماعی بر اساس یک نژاد خاص

(۲) کسب هویت‌های اجتماعی جدید - طبقه‌ای از مردم عادی بودند - شکل‌گیری جامعه آپارتاید

(۳) کسب هویت اجتماعی انتسابی به صورت انفعالی - از نظر قانونی و اجتماعی از هیچ اعتباری برخوردار نبودند - شکل‌گیری جامعه آپارتاید

(۴) کسب هویت‌های اجتماعی جدید - شامل فئودال‌ها و زمین‌داران بزرگ بودند - شکل‌گیری جهان اجتماعی بر اساس یک نژاد خاص

۶۲- پاسخ پرسش‌های زیر به‌ترتیب کدام است؟

- امروزه در ایران نهاد خانواده با کدام مرحله از تحولات هویتی مواجه است؟

- بحران هویت فرهنگی چه زمانی به وجود می‌آید؟

- هنگامی که جهان اجتماعی نتواند در برابر بدیل‌های زندگی خانوادگی از میان خانواده دفاع کند، با کدام مسئله مواجه می‌شود؟

(۱) تعارض‌های فرهنگی - جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی را نداشته باشد - بحران هویت

(۲) تعارض‌های فرهنگی - عدم توانایی در سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی بر اساس فرهنگ - بحران هویت

(۳) تزلزل فرهنگی - جهان اجتماعی توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی را نداشته باشد - تعارض فرهنگی

(۴) بحران هویت - عدم توانایی در سامان‌دهی کنش‌های اجتماعی بر اساس فرهنگ - تعارض فرهنگی

۶۳- به‌ترتیب، صحیح یا غلط بودن موارد زیر در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

- «کتاب‌های منتشر شده ابن‌عربی در غرب» نمونه‌ای از ملحق شدن یک جهان اجتماعی به جهان اجتماعی دیگر است.

- اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و حالت فعال و خلاق خود را از دست بدهند، جهان اجتماعی به از خودبیگانگی حقیقی (فطری) دچار می‌شود.

- اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود در محدوده هنجارها و شیوه زندگی عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و تغییرات لازم را در آن پدید آورد زمینه گسترش و پیشرفت خود را فراهم کرده است.

- جهان اجتماعی خودباخته به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد و به جهان اجتماعی که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق می‌شود.

(۱) ص - غ - ص - غ - غ - ص

(۳) ص - غ - غ - غ - ص - غ

(۲) غ - ص - غ - ص - غ - ص

(۴) غ - غ - غ - ص - ص - غ

۶۴- با عنایت به موارد زیر، کدام مورد تصویر درست‌تری ارائه می‌کند؟

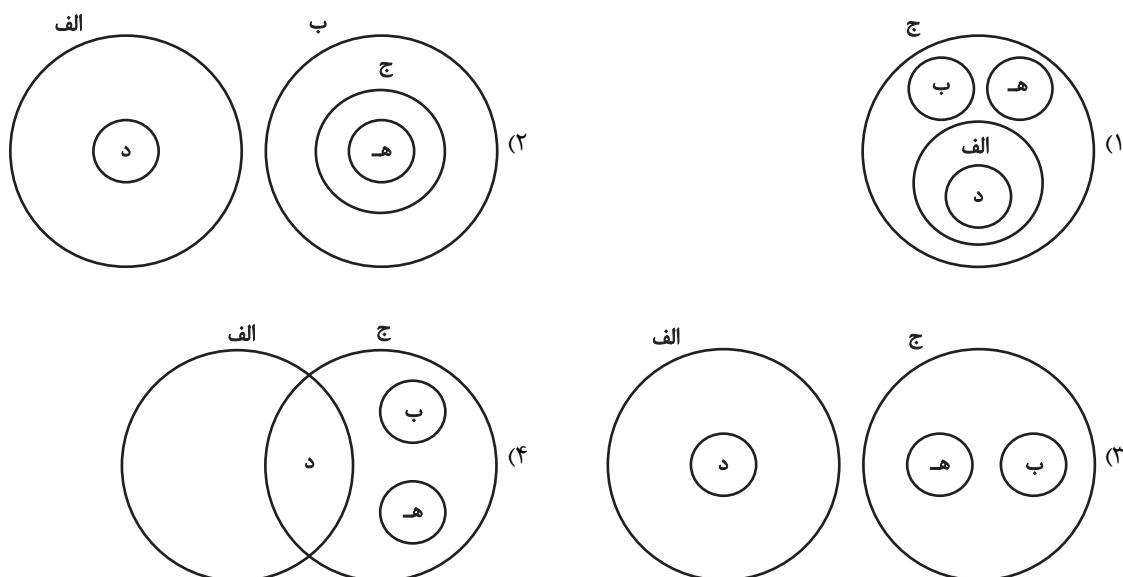
(الف) از نظر قرآن انسان زمانی به شناخت حقیقت خود و جهان هستی می‌رسد که با نگاه توحیدی به خود و جهان بنگرد.

(ب) عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان می‌شود.

(ج) در مواقعی ممکن است جهان‌های اجتماعی در قبال خود بیگانه شوند.

(د) درهای آسمان و زمین به روی انسان گشوده می‌شود و انسان با حقیقت خود و جهان هستی آشنا می‌گردد.

(هـ) برخی جوامع خود باخته در مواجهه با فرهنگ‌های دیگر هویت خود را از یاد می‌برند.

۶۵- کدامیک از گزینه‌های زیر در مورد پدیده «ازخودبیگانگی» صحیح نیست؟

(۱) جهان‌های اجتماعی که مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت جهان شوند و براساس فطرت انسان شکل نگرفته باشند، موجب ازخودبیگانگی

حقیقی می‌شوند.

(۲) اعضای جهان‌های اجتماعی که فرهنگ تاریخی خود را فراموش می‌کنند و هویت خود را از یاد می‌برند، دچار ازخودبیگانگی تاریخی هستند.

(۳) جهان‌های اجتماعی که عقاید و ارزش‌هایشان مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان می‌شوند دچار ازخودبیگانگی فطری هستند.

(۴) جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ‌های دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند و حقیقت انسان و جهان را نادیده می‌گیرند دچار ازخودبیگانگی

حقیقی هستند.

چالش‌های جهانی

(جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی، بحران‌های اقتصادی و زیست‌محیطی، بحران‌های معرفتی و معنوی)
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۰۳

اگر به سؤال‌های ۶۱ تا ۶۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۶۶ تا ۷۰ پاسخ دهید.

جامعه‌شناسی (۲)

۶۶- پاسخ هر یک از موارد زیر به ترتیب، در کدام گزینه مطرح شده است؟

- اصطلاح استعمارگر و استعمارزده توسط چه گروهی به کار برده می‌شود؟

- موضوع نظریه جنگ تمدن‌های هانتینگتون چه بود؟

(۱) چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند. - عملیات نظامی قدرت‌های غربی را در مقابله با مقاومت‌های

کشورهای غیرغربی توجیه می‌کرد.

(۲) کشورهای پیرامونی به سبب عملکرد کشورهای مرکزی، ضعیف و فقیر شده‌اند. - فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

(۳) مشکل کشورهای فقیر را نه فقط ضعف اقتصادی بلکه خودباختگی فرهنگی می‌دانند. - جنگ در فرهنگ جدید غربی امری عارضی و تحمیلی

است.

(۴) کشورهای غربی الگوی کشورهای دیگرند و سایر کشورها باید مسیر آن‌ها را ادامه دهند. - بعد از انقلاب صنعتی جنگ از زندگی بشر رخت

برمی‌بندد.

۶۷- از میان عبارات زیر کدام موارد نادرس هستند؟

الف) بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا علی‌رغم هویتی متفاوت، از نظر ویژگی زمانی مشابه هستند.

ب) در چالش فقر و غنا، سرمایه‌داران با ابزارهایی که در اختیار دارند فشارهای ناشی از آن را به اقشار ضعیف منتقل می‌کنند و همین موضوع باعث شده

این چالش همواره متوجه افراد ضعیف جامعه باشد.

ج) کاهش اهمیت مرزهای سیاسی و جغرافیایی از جمله عوامل تبدیل بحران‌های اقتصادی از بحران منطقه‌ای به بحران جهانی است.

د) زیان ناشی از بحران اقتصادی ۱۸۲۰ م انگلستان کمتر از جنگ جهانی اول نبود.

ه) فروپاشی حکومت‌ها می‌تواند از نتایج عدم کنترل بحران اقتصادی باشد.

(۲) «الف» - «ب» - «ه»

(۱) «ب» - «ج» - «د»

(۴) «الف» - «ب» - «د»

(۳) «الف» - «د» - «ه»

۶۸- هر یک از عبارات زیر با کدام گزینه در ارتباط است؟

- تلاش سازمان ملل برای جلوگیری از انتقال زباله کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر

- عمیق‌ترین لایه فرهنگ معاصر غرب

- با بروز چالش‌های جدید چالش‌های قدیم همچنان می‌مانند

(۱) پیمان باسل - اومانیسیم - چالش فقر و غنا

(۲) جنبش‌های زیست محیطی - سکولاریسم - چالش اقتصادی

۶۹- همه عبارات کدام گزینه درست است؟

(۱) جهان غرب برای برون‌رفت از بحران معرفتی، از وحی و شهود استفاده کردند - گرایش‌ها و رفتارهای دینی در فرهنگ مدرن با توجیه دنیوی

مطرح می‌شد.

(۲) در نیمه دوم قرن بیستم مشخص شد علم تجربی دارای مبانی غیرتجربی است - سکولاریسم به‌ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم

ظاهر گردید.

(۳) نیمه دوم قرن بیستم محدودیت‌های علم تجربی آشکار شد و علم از داوری ارزش دست برداشت - روشنگری مدرن از قرن ۱۹ مبتنی بر حس و

تجربه بود.

(۴) شکل‌گیری جریان‌های پست مدرن از بحران‌های معرفتی و علمی فرهنگ غرب بود - سکولاریسم به‌ترتیب در حوزه‌های اقتصاد، هنر، سیاست و

علم ظاهر گردید.

۷۰- هر یک از موارد زیر به‌ترتیب پیامد چیست؟

- برگزاری اجلاس هزاره ادیان در آستانه قرن بیست و یکم در نیویورک

- پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی

(۱) سکولاریسم - مطرح شدن آشکار سکولاریسم

(۲) فرهنگ جدید غرب - بیرون رفتن دین از قلمرو فرهنگ تخصصی

(۳) روی‌گردانی از سکولاریسم - بیرون رفتن دین از قلمرو فرهنگ عمومی

(۴) روی‌گردانی از سکولاریسم - اصالت بخشیدن به انسان دنیوی

احساس، توجه، ادراک

صفحه‌های ۶۶ تا ۸۷

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

روان‌شناسی

۷۱- هر یک از موقعیت‌های زیر به چه مفهومی اشاره دارد؟

- برخی آزمودنی‌ها را در محیط آزمایشگاهی قرار می‌دهند تا هیچ کدام از گیرنده‌های حسی آن‌ها تحریک نشود.

- مهدی حس می‌کند که چیزی روی پوست دستش حرکت می‌کند.

- زهرا با نگاه کردن به سایه جسمی در تاریکی، کم‌کم متوجه می‌شود که سایه لباسش است.

(۱) جبران حسی - ادراک - توجه

(۲) محرومیت حسی - احساس - توجه

(۳) جبران حسی - ادراک - ادراک

(۴) محرومیت حسی - احساس - ادراک

۷۲- کدام عبارت‌ها به ترتیب، پاسخ مناسبی برای دو سؤال زیر فراهم می‌کنند؟

- شدت محرک چه نقشی در احساس ما از آن دارد؟

- توجه به چه معناست؟

(الف) تحریک حواس از سوی محرک باید به میزان خاصی برسد تا آن عضو حسی تحریک شود.

(ب) فرایند متمرکزشدن و باقی ماندن روی محرکی خاص را توجه می‌نامند.

(ج) فرایند انتخاب یک یا چند محرک از بین محرک‌های حسی مختلف را توجه می‌نامند.

(۱) الف - ب

(۲) الف - ج

(۳) ج - ب

(۴) ب - ج

۷۳- در موقعیت زیر، هر عبارت معین‌شده به چه مفهومی اشاره دارد؟

«مهدیه در کنار رودخانه در حال راه رفتن است. از میان درختان آن سوی رود، صدای آواز پرنده می‌آید؛ مهدیه از بین صداهای مختلف متوجه آن صدا

می‌شود و به سوی آن گام برمی‌دارد. او از صدا لذت می‌برد و دقایقی را به آن توجه می‌کند.»

(۱) احساس - احساس - توجه

(۲) محرک - احساس - توجه

(۳) محرک - توجه - تمرکز

(۴) احساس - توجه - ادراک

۷۴- درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) سمیرا می‌خواهد سوسکی که زیر کمد پنهان شده است را پیدا کند، او هر حرکتی را که می‌بیند، سوسک تلقی می‌کند. / منبع توجه: انتظارات

افراد

(ب) لیلا در کتابخانه مشغول درس خواندن است که ناگهان صدای بلندی می‌شنود. / منبع توجه: حواس

(ج) آرزو غذا سفارش داده و منتظر زنگ در است، او هر صدایی را که می‌شنود، زنگ در تلقی می‌کند. / منبع توجه: حواس

(د) نازنین که رشته تحصیلی‌اش طراحی لباس بوده است، در مواجهه با آدم‌های دیگر، به لباس آن‌ها توجه می‌کند. / منبع توجه: سبک پردازش افراد

(۱) درست - نادرست - درست - نادرست

(۲) نادرست - درست - درست - درست

(۳) درست - درست - نادرست - نادرست

(۴) درست - درست - درست - نادرست

۷۵- کدام یک از گزینه‌های زیر، صحیح است؟

- (۱) آماده‌سازی زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، صرفاً تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک باشد.
- (۲) در پدیده آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک، دریافت قبلی را شکل می‌دهد.
- (۳) هرگز نسبت به آنچه در دامنه توجه‌همان قرار می‌گیرد، آگاهی کاملی نداریم.
- (۴) گاهی نسبت به آنچه در دامنه توجه‌همان قرار می‌گیرد، آگاهی کاملی داریم.

۷۶- با توجه به عبارت‌های پایین، کدام گزینه درست است؟

- (الف) مژه امسال پشت کنکوری است؛ او احساس می‌کند مطالب کتاب‌ها برایش تکراری است و جذابیتی ندارد.
- (ب) در یک گالری هنری، مجسمه‌هایی که جزئیات بیشتری دارند، مدت زمان طولانی‌تری توجه بازدیدکنندگان را جلب می‌کنند.
- (۱) عبارت «الف» مربوط به یکی از عوامل ایجاد تمرکز است که ممکن است باعث شود مژه هنگام مطالعه، دچار خواب‌آلودگی شود. مژه باید سعی کند هنگام مطالعه، مطالب را از زوایای متفاوت ببیند.
 - (۲) عبارت «ب» مربوط به یکی از موانع تمرکز است که باعث می‌شود بازدیدکنندگان توجه مداوم و پایدارتری داشته باشند. به دلیل این عامل است که بعضی بازدیدکنندگان بعد از چند دقیقه خسته می‌شوند و بعضی دیگر می‌گویند: «تازه اول ماجراست».
 - (۳) عبارت «الف» مربوط به یکی از موانع تمرکز است که ممکن است باعث شود مژه هنگام مطالعه، دچار خستگی شود. مژه باید سعی کند هنگام مطالعه، مطالب مهم را با رنگ‌های مختلف هایلایت کند.
 - (۴) عبارت «ب» مربوط به یکی از عوامل ایجاد تمرکز است که باعث می‌شود بازدیدکنندگان توجه مداوم و پایدارتری داشته باشند. این عامل، عادت را در بازدیدکنندگان از بین می‌برد و باعث می‌شود آن‌ها زمان بیشتری را صرف تماشای آثار کنند.

۷۷- هر کدام از موارد زیر، به ترتیب، مربوط به کدام مقوله کارکرد توجه است؟

- پیدا کردن حرف «ص» در بین یک پاراگراف حرف «س»
 - گزارش کردن تعداد ضربان قلب بیمار آسیب مغزی هر ۵ دقیقه یک‌بار
 - رد کردن محموله قاچاق داروهای روان‌گردان از ایستگاه بازرسی گمرک
 - آمادگی نیروهای امداد برای وقوع زلزله در تهران
- (۱) جست‌وجو - گوش‌به‌زنگی - از دست دادن محرک هدف - گوش‌به‌زنگی
 - (۲) تصمیم درست - ردیابی محرک هدف - گوش‌به‌زنگی - هشدار کاذب
 - (۳) اصابت - ردیابی محرک هدف - گوش‌به‌زنگی - ردیابی محرک هدف
 - (۴) جست‌وجو - گوش‌به‌زنگی - هشدار کاذب - گوش‌به‌زنگی

۷۸- برای ایجاد توجه پایدار و مداوم، بهترین حالت استفاده از حواس، کدام است؟

(۱) از یک حس برای انجام یک تکلیف استفاده کنیم. (۲) از چند حس برای انجام یک تکلیف استفاده کنیم.

(۳) از چند حس برای انجام چند تکلیف استفاده کنیم. (۴) از یک حس برای انجام چند تکلیف استفاده کنیم.

۷۹- کدام مورد در خصوص عبارت زیر، درست است؟

«نیما در حال رانندگی در یک جادهٔ عریض بود و یک موتورسیکلت در آینهٔ بغل ماشینش دیده می‌شد. به دلیل اندازهٔ کوچک موتورسیکلت در تصویر،

نیما تصور کرد که فاصله زیادی با ماشین دارد و با تغییر مسیر خود، برای راننده موتورسیکلت خطری ایجاد کرد. ناگهان سرنشین کنار او فریاد زد:

«مراقب باش! داری با موتور برخورد می‌کنی». نیما با مهارت رانندگی‌اش صحنه را کنترل کرد و با موتورسیکلت برخوردی نکرد.»

(۱) نیما چیزی را ادراک می‌کند که احساس نشده است.

(۲) سرنشین کنار راننده دچار پدیدهٔ توهم شده است.

(۳) سرنشین کنار راننده چیزی را که احساس شده، تفسیر نکرده است.

(۴) نیما دچار خطای ادراکی شده است.

۸۰- در هر یک از عبارات زیر، به ترتیب، ادراک ما تابع کدام اصل گشتالت است؟

- تعدادی لامپ کنار هم را که هم‌زمان با هم خاموش و روشن می‌شوند، در یک گروه می‌بینیم.

- ترسیم ادامهٔ یک تصویر، به همان صورتی که رسم شده است.

- هر گروه دانش‌آموز در صف مخصوص کلاس و پایهٔ تحصیلی خود می‌ایستد.

- به خاطر سپردن کلمات در یک زمان، باعث می‌شود با شنیدن یکی از آن‌ها، کلمهٔ دیگر را به خاطر آوریم.

(۱) مشابهت - تکمیل - شکل و زمینه - مجاورت (۲) مجاورت - تکمیل - مشابهت - استمرار

(۳) مشابهت - استمرار - شکل و زمینه - استمرار (۴) مجاورت - استمرار - مشابهت - مجاورت

کتاب‌های آیة انسانیت را

پیما‌نگای تمبرین کنکد

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۴/۸/۳۰

آزمون ۳۰ آبان ماه ۱۴۰۴

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

ساعت ۹:۲۵ تا ۱۰:۴۵ صبح

۹۰ سؤال در ۸۰ دقیقه

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه و منطق	۶	۵	۳	۲	۱	
اقتصاد	۷	۵	۴	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳) و (۱)	۲۰	۸۱	۱۰۰	۲۰
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۵	۱۰۱	۱۰۵	۵
۳	انتخابی	تاریخ (۱)	۵	۱۰۶	۱۱۰	۵
		تاریخ (۲)	۵	۱۱۱	۱۱۵	
۴	اجباری	جغرافیا (۳)	۵	۱۱۶	۱۲۰	۵
۵	انتخابی	جغرافیای ایران (دهم)	۵	۱۲۱	۱۲۵	۵
		جغرافیا (۲)	۵	۱۲۶	۱۳۰	
۶	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰
۷	اجباری	منطق	۱۰	۱۴۱	۱۵۰	۱۰
۸	اجباری	فلسفه یازدهم	۱۰	۱۵۱	۱۶۰	۱۰
۹	اجباری	اقتصاد	۱۰	۱۶۱	۱۷۰	۱۰

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد اسدی، محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، رضا خانبابائی، پیمان طیار، علیرضا عبدی، هادی فولادی، فرشید کریمی، عباس مالکی، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتیری، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، فرهاد علی نژاد، مهدی فروتن، فرهاد فروزان کیا، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، امیر حسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر
روان‌شناسی	یاس فاطمه ابراهیمیان، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمد عرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، امیر حسین شکوری، کامران عبداللهی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	فاطمه احمدی، علیرضا پدram، جواد جلیلیان، یاسین ساعدی، فاطمه عزیزی، آیدا فتاح‌زاده، فرزانه ناظمی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، حمید سودیان، فرهاد قاسمی نژاد، محمد قربانی، امیر محمد قلعه‌کاهی، محمد کرمی‌نبا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	نسرین جعفری، آفرین ساجدی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان، محمدحسین متولی، زهرا محمدی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی عباس مالکی، امیر شریفی‌نسب	مسئول درس: الهه شهبازی ویراستار: مهسا محمدنیا، معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	زهرا توکلی	مسئول درس: فریا رونقی ویراستار: محسن جمشیدی، مانده ملکی، مهدی یعقوبیان
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی نگین مرسلی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، امیررضا علیزاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری سینا غلامی، ایلیا قنبری	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: مسلم احمدنژاد، محسن جمشیدی، امیررضا علیزاده
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	فاطمه عزیزی، تابان صیقلی علیرضا سالمی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: یحیی بلوچی، مصطفی وکالتی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	امیر محمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند پیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادقی‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی نگین مرسلی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، امیررضا علیزاده، علی ابراهیمی آرانی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مehشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

عربی (۳):
الْوَجْهَ النَّافِعُ وَ الْوَجْهَ الْمَضَرُّ
(متن درس ۲)
صفحه‌های ۱۹ تا ۲۴
عربی (۱):
الْمَعَالِمُ الْخَلَابَةُ
صِنَاعَةُ النَّفْطِ
درس‌های ۶ و ۷
صفحه‌های ۸۱ تا ۱۰۴

■ عَيْنُ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنْ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۹)

۸۱- ﴿و إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ﴾:

- (۱) و هرگاه که قرآن خوانده شود، بدان گوش فرا دهید.
- (۲) و اگر قرآن قرائت شد، ایشان به آن گوش دادند.
- (۳) و هر زمان که قرآن را قرائت کردند، آن را بشنوید.
- (۴) و هرگاه قرآن خوانده شود، آن را می‌شنوند.

۸۲- « مِنْ قَدِيمِ الزَّمَانِ قَدْ عَلَّمْتَنَا التَّجَارِبُ أَنْ نَسْتَفِيدَ مِنَ النَّفْطِ لِتَسْهِيلِ مُعَالَجَةِ الْأَمْرَاضِ الْجَدِيَّةِ وَ إِنْتِاجِ السَّمَادِ الْكِيمْيَاوِيِّ. »:

- (۱) زمان قدیم از تجربه‌ها آموخته‌ایم که چگونه از نفت برای تسهیل درمان بیماران پوست و تولید کود شیمیایی استفاده کنیم.
 - (۲) تجربه‌ها از زمان گذشته به ما آموخته‌اند که نفت را در آسان‌شدن معالجه بیماری‌های پوست و تولید کودهای شیمیایی به کار ببریم.
 - (۳) تجربه‌ها از زمان قدیم به ما یاد داده‌اند که از نفت برای تسهیل درمان بیماری‌های پوستی و تولید کود شیمیایی استفاده کنیم.
 - (۴) از زمان قدیم از تجارب یادگرفته‌ایم که نفت را بکار ببریم برای آسان‌کردن معالجه بیماری‌های پوستی و تولید کودهای شیمیایی.
- ۸۳- « كَانَ كَثِيرٌ مِنَ التُّجَّارِ يُوكَدُونَ فِي جُلْسَةِ الْأَمْسِ أَنَّ نَقْلَ هَذِهِ الْبَضَائِعِ الثَّمِينَةِ مِنَ الطَّرْقِ الْجَبَلِيَّةِ أَقْلَ نَفَقَةً مِنْ نَقْلِهَا بِالطَّائِرَاتِ. »:

- (۱) بسیاری از بازرگانان در جلسه دیروز تأکید می‌کردند که انتقال این کالاهای گران‌قیمت از مسیرهای کوهستانی کم‌هزینه‌تر از انتقالشان به وسیله هواپیماها می‌باشد.
- (۲) در جلسه دیروز بازرگانان زیادی تأکید می‌کردند که انتقال این کالاهای گرانبها از راه‌های کوهستانی کم‌هزینه‌تر از انتقال آن‌ها به وسیله هواپیماهاست.
- (۳) بسیاری از تاجران در جلسه روز گذشته تأکید کرده بودند که انتقال این کالاهای گرانبها از راه‌های موجود در کوهستان هزینه کمی نسبت به انتقالشان با هواپیماها دارد.
- (۴) در جلسه روز گذشته بسیاری از بازرگانان تأکید می‌کردند که انتقال این کالاها که گران‌قیمت هستند از مسیرهای کوهستانی کم‌هزینه‌تر از انتقال آن‌ها با هواپیماها می‌باشد.

۸۴- « بَعْدَ أَنْ اخْتَرَعَ الدِّينَامِيَتِ زِدَادَاتِ الْحُرُوبِ وَ كَثُرَتْ أَدَوَاتُ الْقَتْلِ وَ التَّخْرِيبِ بِهَذِهِ الْمَادَّةِ الْمُخْرِبَةِ. »:

- (۱) بعد از آن که دینامیت اختراع شد، درگیری زیاد شد و با این ماده، قتل و ویرانگری‌ها را افزایش دادند.
- (۲) بعد از اینکه دینامیت اختراع شد، جنگ‌ها افزایش یافت و با این ماده ویرانگر ابزارهای کشتار و خرابی زیاد گردید.
- (۳) بعد از اختراع دینامیت، جنگ و درگیری زیاد شد و ابزار کشتار و ویرانی با این ماده تخریب‌گر فراوان گشت.
- (۴) بعد از اینکه دینامیت را اختراع کرد، با افزایش جنگ‌ها، ادوات کشتار و ویرانگری به کمک این ماده، زیاد گردید.

۸۵- « عَيُونُ الْخَفَاشِ يَفْتَحُهَا ظِلَامُ اللَّيْلِ عِنْدَمَا يُبْسِطُ عَلَى كُلِّ الْأَشْيَاءِ، وَ تَغْلُقُهَا ضِيَاءُ الشَّمْسِ الَّتِي نَجِدُ طَرِيقَنَا بِنُورِهَا. »:

- (۱) با تاریکی شب که بر همه چیز گسترده است چشمان خفاش باز می‌شود، و نور خورشید که با روشنی آن راه خود را می‌یابیم آن‌ها را می‌بندد.
- (۲) تاریک بودن شب که بر همه چیزها گسترده است چشمان خفاش را باز می‌کند، و روشنی خورشید که نورش هدایت‌مان می‌کند آن‌ها را می‌بندد.
- (۳) چشمان خفاش را تاریکی‌های شبانه که بر همه چیز گسترده می‌شود باز می‌نماید، و روشنایی خورشید که به وسیله نور آن هدایت می‌یابیم آن‌ها را می‌بندد.
- (۴) چشمان خفاش را تاریکی شب هنگامی که بر همه چیزها گسترده می‌شود باز می‌کند، و نور خورشید که با روشنایی آن راه خود را می‌یابیم آن‌ها را می‌بندد.

۸۶- عَيْنِ الْخَطَا:

- (۱) مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا وَ أَفَادَ الْبَشَرِيَّةَ بِمُخْتَرَعَاتِهِ فَسَيَذْكُرُهُ النَّاسُ بِالْخَيْرِ بَعْدَ مَوْتِهِ وَ لَنْ يَشْعُرَ بِخَبِيَّةِ الْأَمَلِ: هرکس کار نیکی انجام دهد و با اختراعاتش به بشریت سود برساند، مردم پس از مرگش از او به نیکی یاد خواهند کرد و احساس ناامیدی نخواهد کرد.
- (۲) تَمَّتْ أَعْمَالٌ عَظِيمَةٌ بِوَسِطَةِ الدِّينَامِيَتِ فِي حَفْرِ الْأَنْفَاقِ وَ تَحْوِيلِ الْجِبَالِ إِلَى سُهُولٍ صَالِحَةٍ لِلزَّرَاعَةِ: به وسیله دینامیت، کارهای بزرگی در حفاری تونل‌ها و تبدیل کوه‌ها به دشت‌هایی قابل کشت انجام شد.
- (۳) مَاتَ أَخُو نُبُلِ الْأَصْغَرُ فِي مُخْتَبَرِهِ، وَ بَقِيَ هَذَا الْحَدِثُ الْأَلِيمُ فِي ذَاكِرَتِهِ: برادر کوچک‌تر نوبل در آزمایشگاه او مرد، و این اتفاق دردناک در ذهن وی باقی ماند.
- (۴) أَنْشَأَ الْفَرْدُ مُؤَسَّسَةً لِمُنْحِ الْجَوَائِزِ لِكَي يُصَحَّحَ خَطَاهُ فِي اخْتِرَاعِ مَادَّةٍ أَدَّتْ إِلَى الْقَتْلِ وَ التَّخْرِيبِ: آلفرد مؤسسه‌ای برای اهدای جوایز تأسیس کرد تا اشتباهاتش در اختراع ماده‌ای که به کشتار و تخریب منجر شد، جبران گردد.

۸۷- عَيْنُ الصَّحِيح:

(۱) لَنْ يُضَيِّعَ رَبُّنَا أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ إِلَى الْمَسَاكِينِ وَ خَادِمِي الْبَشَرِيَّةِ: پروردگارمان، پاداش نیکوکاران به درماندگان و خدمتگزار بشریت را تباه نخواهد کرد.

(۲) أَقَامَ صَدِيقِي مُخْتَبَرًا فَأَجْرَى تَجَارِبَهُ فِيهِ مُنْذُ السَّنَتَيْنِ الْمَاضِيَتَيْنِ: دوستم آزمایشگاهی را برپا کرد، پس تجربه‌هایش را از دو سال گذشته در آن اجرا نمود.

(۳) عَلَى هَذِهِ الْجَمَاعَةِ بِالْإِقْبَالِ عَلَى شِرَاءِ مُخْتَرَعَاتِ حَدِيثَةِ تُسَهِّلُ الْأُمُورَ عَلَيْهِمْ: بر این گروه لازم است که اختراعات نوینی را بخرند که کارها را بر ایشان آسان می‌کند.

(۴) صَدَّقَ عِدَدٌ مِنَ النَّاسِ أَنَّ الْفَرْدَ أَصْبَحَ غَنِيًّا لِازْدِيَادِ الْحُرُوبِ فِي الْعَالَمِ: باور تعدادی از مردم این بود که آلفرد به خاطر زیاد شدن جنگ‌ها در جهان ثروتمند شد.

۸۸- نهایی « همة اختراعات علمی جنبه‌های مختلفی دارند و انسان عاقل باید از جنبه سودمند آنها استفاده کند. »:

(۱) تَمَلَّكَ الْإِخْتِرَاعَاتِ الْعِلْمِيَّةَ وَجُوهًا مُخْتَلِفَةً وَ الْإِنْسَانُ الْعَاقِلُ عَلَيْهِ أَنْ يَسْتَعْمَلَ وَجْهَهَا النَّافِعَ.

(۲) تَوَجَّدُ وَجْوهٌ مُخْتَلِفَةٌ لِكُلِّ إِخْتِرَاعٍ عِلْمِيٍّ وَ عَلَى الْإِنْسَانِ الْعَاقِلِ أَنْ يَسْتَفِيدَ مِنْ وَجْوهِهَا النَّافِعَةِ.

(۳) هُنَاكَ وَجْوهٌ مُخْتَلِفَةٌ لِكُلِّ إِخْتِرَاعَاتِ الْعِلْمِيَّةِ وَ الْإِسْتِفَادَةُ النَّافِعَةُ مِنْهَا وَاجِبَةٌ عَلَى الْإِنْسَانِ الْعَاقِلِ.

(۴) لِجَمِيعِ الْإِخْتِرَاعَاتِ الْعِلْمِيَّةِ وَجْوهٌ مُخْتَلِفَةٌ وَ يَجِبُ عَلَى الْإِنْسَانِ الْعَاقِلِ أَنْ يَسْتَفِيدَ مِنَ الْوَجْهِ النَّافِعِ لَهَا.

۸۹- عَيْنُ الْخَطَأِ فِي مَفْهُومِ الْعِبَارَةِ: « تُعْرِفُ الْأَشْيَاءَ بِأَضْدَادِهَا! »

(۱) جز به ضد ضد را همی نتوان شناخت چون ببیند زخم بشناسد نواخت

(۲) رنج و غم را حق پی آن آفرید تا بدین ضد خوشدلی آید پدید

(۳) پس به ضد نور دانستی تو نور ضد، ضد را می‌نماید در صدور

(۴) جمع گشته سایه الطاف با خورشید فضل جمع اضداد از کمال عشق او گشته روا

■ ■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٩٠ - ٩٤) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تُعَدُّ الإِخْتِرَاعَاتُ مِنْ أَهَمِّ ثَمَارِ الْعَقْلِ الْبَشَرِيِّ، فَهِيَ الَّتِي سَاعَدَتْ الْإِنْسَانَ عَلَى تَطْوِيرِ حَيَاتِهِ الْيَوْمِيَّةِ وَ تَسْهِيلِ أَعْمَالِهِ. فَمَثَلًا اخْتِرَاعُ الْإِنْتَرْنِتِ غَيَّرَ أُسْلُوبَ التَّوَاصُلِ وَ الْعَمَلِ وَ التَّعْلِيمِ، كَمَا أَنَّ الْأَجْهَازَ الطَّيْبِيَّةَ الْحَدِيثَةَ مِثْلَ جِهَازِ التَّصْوِيرِ بِالرَّنِينِ الْمَغْنَاطِيْسِيِّ سَاعَدَتْ الْأَطْبَاءَ فِي تَشْخِصِ الْأَمْرَاضِ بِدَقَّةٍ أَكْبَرَ. وَمَعَ ذَلِكَ، تَوْجَدُ إِخْتِرَاعَاتٌ قَدْ تَكُونُ ضَارَّةً إِذَا اسْتُخْدِمَتْ بِطَرِيقَةٍ غَيْرِ مَسْئُولَةٍ. عَلَى سَبِيلِ الْمَثَالِ، الْمَوَادُّ الْكِيمِيَاءِيَّةُ أُدْخِلَتْ لِتَحْسِينِ الْإِنْتِاجِ الزَّرَاعِيِّ، لَكِنْهَا تَسَبَّبَتْ مَعَ مَرُورِ الْوَقْتِ فِي أَضْرَارٍ بِيئِيَّةٍ وَ صَحِيَّةٍ. كَذَلِكَ، بَعْضُ الْبَرَامِجِ الْإِلِكْتُرُونِيَّةِ الَّتِي صُمِّمَتْ لِلتَّسْلِيَةِ (تَفْرِيحٍ) قَدْ تَوَدَّى إِلَى الْإِدْمَانِ وَ الْعِزْلَةِ الْاجْتِمَاعِيَّةِ لَدَى الشَّبَابِ. مِنْ هُنَا يَتَّضِحُ أَنَّ الْإِخْتِرَاعَاتِ سِلَاحَ ذَوِّ حَذَيْنٍ؛ فَقَدْ تَكُونُ وَسِيلَةً لِلتَّقَدُّمِ وَ التَّنْمِيَةِ أَوْ سَبَبًا فِي مَشْكَلاتٍ خَطِيرَةٍ، بِحَسَبِ طَرِيقَةِ تَوْظِيفِهَا وَ إِدَارَتِهَا.

٩٠- عَيِّنِ الْخَطَأَ حَسَبَ النَّصِّ:

- (١) بَعْضُ الْبَرَامِجِ الْإِلِكْتُرُونِيَّةِ تُعَدُّ سَبَبًا فِي مَشَاكِلِ الشَّبَابِ.
- (٢) سَبَّبَتْ الْإِخْتِرَاعَاتُ الْحَدِيثَةُ تَطْوِيرَ حَيَاةِ الْإِنْسَانِ وَ تَحْسِينَهَا.
- (٣) أَدَّى الْإِنْتَرْنِتُ فِي الْعَصْرِ الْحَالِيِّ إِلَى تَغْيِيرِ أُسْلُوبِ الْعَمَلِ وَ التَّعَلُّمِ.
- (٤) لَيْسَتْ الْمَوَادُّ الْكِيمِيَاءِيَّةُ ذَاتُ آثَارٍ نَافِعَةٍ لِلزَّرَاعَةِ وَ الْمُنْتَجَاتِ الزَّرَاعِيَّةِ.

٩١- عَيِّنِ الصَّحِيحَ حَوْلَ جِهَازِ التَّصْوِيرِ بِالرَّنِينِ الْمَغْنَاطِيْسِيِّ:

- (١) إِنَّهُ جِهَازٌ طَبِّيٌّ حَدِيثٌ يَزِيدُ دَقَّةَ تَشْخِصِ الْأَمْرَاضِ.
- (٢) إِنَّهُ يَقْدِرُ عَلَى تَشْخِصِ جَمِيعِ الْأَمْرَاضِ دُونَ خَطَأٍ.
- (٣) إِنَّهُ يُسَاعِدُ الْمَرْضَى لِتَشْخِصِ أَمْرَاضِهِمْ بِسُرْعَةٍ.
- (٤) إِنَّهُ جِهَازٌ يَسَبِّبُ أَضْرَارًا بِيئِيَّةً أَوْ صَحِيَّةً.

٩٢- عَيِّنِ مَقْصُودَ النَّصِّ:

- (١) عَلَى الْمُخْتَرَعِينَ أَنْ يُفَكِّرُوا جَيِّدًا فِي نِيَّاتِهِمْ وَ أَهْدَافِهِمْ قَبْلَ الْقِيَامِ بِأَيِّ إِخْتِرَاعٍ.
- (٢) بَعْضُ الْإِخْتِرَاعَاتِ قَدْ تُضَرُّ مِثْلَمَا تَنْفَعُ فَلِذَلِكَ مِنَ الْأَفْضَلِ أَلَّا نَسْتَخْدِمَهَا.
- (٣) الْأَهَمُّ فِي مَجَالِ الْإِخْتِرَاعَاتِ الْبَشَرِيَّةِ هُوَ كَيْفِيَّةُ اسْتِخْدَامِهَا فِي الْحَيَاةِ.
- (٤) لَا أَدَاةَ نَسْتَخْدِمُهَا إِلَّا وَ ضَرَرُهَا عَلَى الْبَشَرِيَّةِ أَكْثَرَ مِنْ نَفْعِهَا.

■ عَيْنُ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٩٣ وَ ٩٤)

٩٣- « غَيْرَ - سَاعَدَت - اسْتُخْدِمَت - الْإِلِكْتَرُونِيَّة »:

- (١) غَيْرَ: فعل ماضٍ - للمفرد المذكر الغائب - مزيد من باب تفعيل - متعدٍّ / فعل و فاعل؛ الجملة فعلية
- (٢) الْإِلِكْتَرُونِيَّة: اسم - مفرد مؤنث - معرب / صفة و مرفوع بالتبعية من موصوفها، علامة رفعه هي الضمة
- (٣) اسْتُخْدِمَت: فعل ماضٍ - مزيد ثلاثي، و له ثلاثة حروف زائدة - مجهول / فعل و نائب فاعل؛ الجملة فعلية
- (٤) سَاعَدَت: فعل مزيد ثلاثي؛ له حرف زائد واحد؛ مصدره «مُسَاعَدَة» - متعدٍّ / فعل و فاعل؛ مفعوله: الأطباء

٩٤- « أُدْخِلْتُ - الْإِنْتَاِج - تَسَبَّبَتْ - صُمِّمَتْ »:

- (١) أُدْخِلْتُ: فعل ماضٍ - مزيد ثلاثي من باب افعال - مبني للمجهول (مجهول) / فعل و الجملة فعلية
- (٢) الْإِنْتَاِج: مصدر من باب افعال؛ مادته: ن ت ج - معرب / مضاف اليه و مجرور بعلامة الكسرة
- (٣) تَسَبَّبَتْ: مزيد ثلاثي من باب تفعل - معلوم / فعل و فاعل؛ الجملة فعلية؛ خبر للحروف المشبهة بالفعل
- (٤) صُمِّمَتْ: فعل ماضٍ - للمؤنث (للغائبة) - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد - مجهول / فعل و فاعل

■ عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْجَوَابِ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ (٩٥ - ١٠٠)

٩٥- عَيْنُ الْخَطَأِ فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- (١) الْوَالِدَانِ يُرَاقِبَانِ أَطْفَالَهُمَا بِحُبٍّ وَ رِعَايَةٍ دَائِمًا.
- (٢) الْبُلْدَانِ الصَّنَاعِيَّةُ تُنتِجُ الْكَثِيرَ مِنْ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ.
- (٣) عِشْرُونَ مِنَ الطُّلَّابِ أَكَلُوا طَعَامَ الْفُطُورِ فِي السَّاعَةِ السَّابِعَةِ.
- (٤) كَمْ سَاعَةً يَسْتَغْرِقُ الْوُصُولُ مِنَ الْمَنْزِلِ إِلَى الْمَدْرَسَةِ وَ الْعُودَةُ.

٩٦- عَيْنُ مَا لَيْسَ فِيهِ اسْمٌ مَبْنِيٌّ:

- (١) لَدَيَّ وَلِيٌّ حَمِيمٌ يَهْتَمُّ بِالْإِحْسَانِ إِلَى الْمَسَاكِينِ.
- (٢) تَكُونُ الْأَسْئَلَةُ صَعْبَةً فَمَنْ يَقْدِرُ عَلَى حَلِّهَا بَيْنَكُمْ.
- (٣) هَلْ يُحَاوِلُ هَذَانِ الْبَاحِثَانِ مَعْرِفَةَ سِرِّ ظَاهِرَةِ غَرِيبَةٍ.
- (٤) أَوْلَئِكَ الشَّبَابُ النَّادِمُونَ يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ.

۹۷- عین اسماً علامة نصبه «الياء»:

- (۱) مَرَرْتُ بِمُهندِسَيْنِ يَعْمَلَانِ فِي المَصْنَعِ الجديد.
- (۲) تَحَدَّثْتُ إِلَى زَمِيلَيْنِ فِي قَاعَةِ المُحاضرات.
- (۳) رَأَيْنَا طَالِبَيْنِ يُناقِشانِ مَوْضُوعَ البَحْثِ بِجِدٍّ.
- (۴) سافَرْنَا مَعَ صَدِيقَيْنِ إِلَى الجَبَلِ فِي العُطْلَةِ.

۹۸- عین «المُجدِّين» لیس صفة:

- (۱) شَهِدَتِ الجامعةُ نَشَاطَ الطَّالِبِ المُجَدِّينِ فِي المُسابَقةِ العِلْمِيَّةِ.
- (۲) اليَوْمَ رَأَيْتُ أَطِبَّاءَ الأَسنانِ المُجَدِّينَ يَفحصُونَ طِفْلَيْنِ صَغِيرَيْنِ.
- (۳) زَرَعْنَا مَعَ الفَلَّاحِينَ المُجَدِّينَ تِلْكَ البُذُورَ فِي مَزْرَعَتِنَا فِي الأُسبُوعِ الماضي.
- (۴) يُكرِّمُ العُلَماءُ المُجَدِّينَ مِنْ بَيْنِ النَّاسِ لِأَنَّهُمْ سَبَبُ رِئاسِيَّ فِي تَقَدُّمِ المَجمَعِ.

۹۹- « تُحذِّرُ هَذِهِ اللُّوْحَاتُ المُوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الأَرْضِ لِلبِناءِ عَلَى امْتِدَادِ الأَنابِيبِ. »؛ عین الصَّحیحِ فِي بِناءِ المَجهولِ:

- (۱) يُحذِّرُ المُوَاطِنُونَ مِنْ حَفْرِ الأَرْضِ لِلبِناءِ . . .
- (۲) يُحذِّرُ المُوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الأَرْضِ لِلبِناءِ . . .
- (۳) تُحذِّرُ المُوَاطِنُونَ مِنْ حَفْرِ الأَرْضِ لِلبِناءِ . . .
- (۴) تُحذِّرُ اللُّوْحَاتُ المُوَاطِنِينَ مِنْ حَفْرِ الأَرْضِ لِلبِناءِ . . .

۱۰۰- عین «يُساعد» يُمكن أن يُقرأ مَجهولاً:

- (۱) هَلْ يُساعدُ المَساكينَ فِي الحَصولِ عَلَى احتِياجَتِهِم اليَومِيَّةِ.
- (۲) بَعْدَ انْهَدامِ المَستَشفَى لَمْ يُساعدِ الأَطفالَ المَرضى إِلَّا زَميلِي.
- (۳) مَديرُ المَدرَسةِ يُساعدُ الطَّالِبَ عَلَى المِشارَكةِ فِي المِسابَقةِ.
- (۴) اِبْحَثُوا عَنِ أَسْتاذِ حاذِقٍ يُساعدُكم عَلَى فَهْمِ دَروسِكم الصَّعِبةِ.

درس چهارم: اوضاع اجتماعی،
اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار
صفحه‌های ۴۷ تا ۶۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

تاریخ (۳)

۱۰۱- کدام یک از عبارت‌های زیر درباره «اوضاع اجتماعی عصر قاجار» درست است؟

- (الف) به استثنای اربابان و زمین‌داران، جمعیت روستایی اغلب افرادی بودند که زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار می‌کردند.
(ب) گزارش‌ها نشان از آن دارد که روستاییان به شدت تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بوده‌اند.
(ج) عوامل گوناگون قومی، مذهبی و شغلی سبب تمایز و تفاوت میان اهالی یک شهر در محلات گوناگون می‌شد.
(د) روحانیون به دلیل نفوذ فراوان در میان اقشار مختلف مردم، در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرت‌های خارجی ایستادگی کردند و اقدامات شاهان و درباریان قاجار را به چالش کشیدند.

(۱) «الف» و «د» (۲) «ب» و «ج» (۳) «ب» و «د» (۴) «ج» و «الف»

۱۰۲- کدام گزینه پیرامون وضعیت تولید و کشاورزی در دوره قاجار درست است؟

- (۱) شیوه تولید شبانکارگی، به‌طور عمده، مختص کشاورزان ساکن در روستاها بود.
(۲) کشاورزی در این دوره، دچار تغییر و تحول اساسی نشد و به شکل کشاورزی معیشتی باقی ماند.
(۳) با پایان یافتن جنگ‌های ناپلئون در اروپا، صنایع دستی ایران به رشد و رونق قابل توجهی دست یافت.
(۴) ورود محصولات کشاورزی جدید از اروپا به ایران، تحولی در نظام تغذیه ایرانیان فراهم آورد و بعدها زمینه‌ساز کنترل قحطی در کشور شد.

۱۰۳- با نگاهی به اوضاع علمی و فرهنگی ایران در عصر قاجار، کدام یک از عبارت‌های زیر اطلاعات درستی ارائه می‌دهد؟

- (الف) دانش‌آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل نداشتند، وارد مدرسه‌های قدیم و حوزه‌های علمیه می‌شدند.
(ب) مدرسه علوم سیاسی، در زمان مظفرالدین‌شاه، به منظور تربیت نیروهای سیاسی وزارت امور خارجه تأسیس شد.
(ج) دانش‌آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید، نقش مؤثری در انتشار و ترویج افکار نو و حکومت سلطنتی داشتند.
(د) سوادآموزی مقدماتی در مکتب‌خانه‌ها یا از طریق معلمان خصوصی و یا معلمان سرخانه انجام می‌گرفت.
(ه) حاکمان داخلی و روشنفکران ایرانی، درصدد تغییر روش‌های تعلیم و تربیت در ایران بودند.
(و) هدف رشدیه از برپایی مراکز آموزشی جدید، فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.

(۱) «الف» - «ب» - «ج» (۲) «الف» - «ب» - «ه» (۳) «ب» - «د» - «و» (۴) «ه» - «ج» - «د»

۱۰۴- در متن زیر چند اشتباه وجود دارد؟

«به دنبال سقوط افشاریه هنر نگارگری نیز در سایه جنگ‌های داخلی رو به افول نهاد. نقاشی در عصر قاجاریه به دنبال وحدت سیاسی، استقرار امنیت و در سایه حمایت پادشاهان و دربار از یک سو و ارتباط با غرب از سوی دیگر دچار تحولی اساسی شد. محمدرضا قاجار برجسته‌ترین هنرمندان نقاش را در تهران گرد آورد و آن‌ها را به کشیدن پرده‌های بزرگ برای نصب در کاخ‌ها تشویق کرد.»

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۱۰۵- کدام گزینه پیرامون سبک معماری کاخ شمس‌العماره نادرست است؟

- (۱) تداوم این سبک از معماری با عنایت به شرایط اقلیمی و نوع مصالح ساختمانی اتفاق افتاد.
(۲) در نتیجه تلفیق معماری ایرانی و فرنگی به‌وجود آمده بود.
(۳) شروع این سبک از معماری پس از اختراع دوربین عکاسی در عصر ناصری به وقوع پیوست.
(۴) سفارشات ثروتمندان و درباریان در ایجاد آن نقش قابل توجهی داشت.

تاریخ (۱)

در این بخش، از میان سؤالات تاریخ (۱) و تاریخ (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید.
می‌توانید به سؤالات ۱۰۶ تا ۱۱۰ «یا» به سؤالات ۱۱۱ تا ۱۱۵ پاسخ دهید.
وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

فصل سوم: ایران در عصر باستان
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
صفحه‌های ۹۰ تا ۱۱۷

۱۰۶- چند مورد از عبارات‌های زیر نادرست است؟

- (الف) اسکندر مقدونی در مصر درگذشت و قلمرو پهناور او که با جنگ و فتوحات پی‌درپی به دست آمده بود، توسط جانشینانش تجزیه شد.
(ب) چند سال بعد از مرگ اسکندر مقدونی، یکی از سردارانش به نام سلوکوس، بر بین‌النهرین، بخش‌هایی از آسیای صغیر، مصر و فلات ایران حاکم شد.
(ج) در زمان مهرداد دوم سلسله اشکانیان از یک حکومت محلی در شرق فلات ایران به پادشاهی قدرتمندی تبدیل شد.
(د) پس از جنگ حران، اشکانیان و رومیان بارها بر سر تسلط بر ارمنستان و مرزهای سوریه، با هم جنگیدند و سپاه اشکانی در برخی از این جنگ‌ها ناکام بود.

(۱) دو (۲) یک (۳) چهار (۴) سه

۱۰۷- به ترتیب، هریک از عبارات‌های زیر مربوط به کدام یک از پادشاهان سلسله ساسانی است؟

- برخی از مورخان، اقدام این پادشاه ساسانی را در برانداختن حکومت لخمیان، اشتباه بزرگی می‌شمارند.
- حکومت ساسانیان با اقدامات و موفقیت‌های مهم این دو پادشاه در زمینه‌های سیاسی و نظامی، گسترش یافت و تثبیت شد.
- با شدت یافتن اختلاف و نزاع سیاسی در دربار ساسانیان، این سردار مشهور، علیه هرمز چهارم سر به شورش برداشت و او را برکنار کرد.
- وضعیت سیاسی حکومت ساسانی در زمان او چنان بی‌ثبات شد که در فاصله چهارسال، بیش از ده تن بر تخت شاهی نشستند.

(۱) خسرو پرویز - شاپور یکم و دوم - مزدک - یزدگرد سوم

(۲) شاپور دوم - خسرو انوشیروان و خسرو پرویز - بهرام چوبین - شیرویه

(۳) خسرو پرویز - شاپور یکم و دوم - بهرام چوبین - شیرویه

(۴) شاپور دوم - خسرو انوشیروان و خسرو پرویز - مزدک - یزدگرد سوم

۱۰۸- هر کدام از موارد زیر به ترتیب در کدام زمینه، روش حکومت پیشین خود را ادامه دادند؟

(الف) کورش بزرگ

(ب) مادها

(ج) سلوکیان

(۱) تشکیلات محدود و کوچک - تجربیات اداری - تشکیلات دیوانی (اداری و مالی)

(۲) تشکیلات دیوانی (اداری و مالی) - آزادی و مدارای دینی - دربار محدود

(۳) تشکیلات و تجربه‌های اداری - دربار محدود و کوچک شامل پادشاه و برخی صاحب‌منصبان درباری و ... - اخذ مالیات

(۴) شیوه حکومت کردن - تشکیلات دیوانی (اداری و مالی) - تقسیمات کشوری

۱۰۹- با تحلیل گزاره زیر، می‌توان دریافت که در ... ، ...

«هرودت به قانونی ایرانی اشاره می‌کند که براساس آن، شاه نباید کسی را به سبب یکبار ارتکاب جرم، به مرگ محکوم کند.»

(۱) دوره ساسانی - تشکیلات قضایی گسترش یافت و توانایی صدور حکم، تنها به پادشاه محدود نمی‌شد.

(۲) دوره ساسانی - نقش روحانیان زرتشتی که آشنا به دین و احکام عرفی بودند، بیشتر از شاهان بود.

(۳) دوره هخامنشی - قدرت و اختیارات پادشاه نامحدود نبود؛ بلکه توسط قوانین وضع شده، محدود می‌شد.

(۴) دوره هخامنشی - پادشاهان مردم تابع خود را در تبعیت از قوانین و آداب و رسوم خود، آزاد می‌گذاشتند.

۱۱۰- کدام گزینه وجه تمایز هرم اجتماعی حکومت‌های باستان را به‌طور صحیح بیان کرده است و کدام یک از موارد زیر، اطلاعات صحیحی را در خصوص

سلسله مذکور در مقابل آن، ارائه نمی‌دهد؟

(الف) دوره فرمانروایی آنان، سرآغاز نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی بوده است. (هخامنشیان)

(ب) در این زمان، زن و مرد در کنار هم و با حقوقی برابر کار می‌کردند. (ساسانیان)

(ج) در این دوران، موبدان زرتشتی مدافع نابرابری‌های اجتماعی و امتیازات طبقه حاکم بودند. (ساسانیان)

(د) خانواده گسترده در این عهد، به شکوفایی و گسترش بیش از پیش رسید. (اشکانیان)

(۱) «تجبای درجه اول» در عهد ساسانی برخلاف اشکانی وجود داشت. - عبارات‌های «الف» و «د»

(۲) «تجبای درجه دوم» در عهد هخامنشی برخلاف ساسانی وجود نداشته‌اند. - عبارات‌های «ج» و «د»

(۳) گروه «بازرگانان» در عهد اشکانی، در میان توده مردم و در عهد ساسانی در طبقه «تجبای درجه دوم» است. - عبارات‌های «ب» و «الف»

(۴) خاندان‌های شاهی در عهد هخامنشیان و اشکانیان، طبقه دوم اجتماعی را شکل می‌دادند. - عبارات‌های «الف»، «ب» و «د»

تاریخ (۲)

اگر به سؤال‌های ۱۰۶ تا ۱۱۰ پاسخ ن داده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۱۱ تا ۱۱۵ پاسخ دهید.

فصل سوم: ایران؛ از ورود اسلام

تا پایان صفویه

(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)

صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۳۴

۱۱۱- کدام گزینه، دربارهٔ گزاره‌های زیر به درستی تدوین شده است؟

- (الف) از جمله حوادث مهم این دوره، لشکرکشی‌های پی‌درپی به هند به بهانهٔ جهاد در راه خدا بود.
 (ب) مبارزات اسماعیلیان در ایران و قدرت گرفتن اتابکان، در ضعف و زوال این حکومت مؤثر بودند.
 (ج) خلیفهٔ عباسی در این دوره، از تأیید حکومت در ایران خودداری کرد و این موضوع، منجر به لشکرکشی ایرانیان به بغداد شد.
 (د) نبرد ملازگرد (در سال ۴۶۳ قمری) موجب توسعهٔ قابل‌توجه قلمرو و متصرفات این حکومت شد.

(۱) گزارهٔ «ب» برخلاف گزارهٔ «د»، مربوط به دوران حکومت سلجوقیان است.

(۲) گزارهٔ «ج» برخلاف گزارهٔ «ب»، مربوط به دوران حکومت خوارزمشاهیان است.

(۳) گزارهٔ «الف» برخلاف گزارهٔ «د»، مربوط به دوران حکومت خوارزمشاهیان است.

(۴) گزارهٔ «د» برخلاف گزارهٔ «الف»، مربوط به دوران حکومت غزنویان است.

۱۱۲- کدام گزینه در ارتباط با بافت مذهبی جمعیت شهری و روستایی ایران در دوره‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی نادرست است؟

- (۱) در این دوره، شیعیان دوازده امامی در شهرهای ایران پراکنده بودند و تنها در برخی نقاط اکثریت داشتند.
 (۲) در این عصر از وجود پیروان ادیان زرتشتی، یهودی و مسیحی در برخی شهرهای ایران، گزارش‌هایی در دست است.
 (۳) سادات علوی، مهم‌ترین مخالفان حکومت غزنوی و سلجوقی، در شهرها و روستاهای ایران پراکنده بودند.
 (۴) بافت مذهبی جمعیت شهری و روستایی این دوره را عمدتاً اهل تسنن تشکیل می‌دادند.

۱۱۳- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) در دورهٔ نامسلمانی مغول، بزرگان ایرانی برای مهار خشونت و رفتارهای خودسرانهٔ فاتحان مغول تلاش‌های بسیار کردند.
 (۲) در سراسر دورهٔ حاکمیت ایلخانان وضعیت یکسان و یکنواختی وجود نداشت.
 (۳) ایران در عهد سلطنت آلبایتو به استقلال و اقتدار بیشتری رسید.
 (۴) ایران با تشکیل حکومت ایلخانی به لحاظ جغرافیایی و سیاسی وضعیت منسجم‌تری یافت.

۱۱۴- کدام موارد به صورت نادرست بیان شده‌اند؟

- (الف) جامعهٔ دورهٔ مغول - تیموری به دو دستهٔ کلی فرادست و فرودست تقسیم می‌شد.
 (ب) یاسا به عنوان مجموعهٔ قوانینی که تیمورخان تدوین کرده بود، به مغول‌ها توصیه می‌کرد که از شهر و شهرنشینی دوری گزینند.
 (ج) در عصر مغول - تیموری، سه گونهٔ مالیات کشاورزی، مالیات بازرگانی و مالیات پیشه‌وران و اهل حرف تا پایان عهد تیموریان تداوم یافت.
 (د) یکی از ویژگی‌های نظام اجتماعی عصر مغول - تیموری، افزایش نفوذ و موقعیت زنان در عرصه‌های فرهنگی و هنری بود و خاتون‌ها در کنار خان‌ها، از جایگاه مهمی در میان گروه‌های فرودست برخوردار شدند.
 (ه) مناطق ماوراءالنهر و خراسان که در تهاجم مغولان بیشترین خسارت را تحمل کردند، از جمله حاصل‌خیزترین و آبادترین مناطق ایران به شمار می‌رفتند.

(۱) «الف» - «ج» - «ه» (۲) «الف» - «ب» - «د» (۳) «ب» - «ج» - «ه» (۴) «ب» - «ج» - «د»

۱۱۵- کدام گزینه به‌ترتیب، متن زیر را به‌درستی کامل می‌کند؟

«در دورهٔ ایلخانان به ویژه به دنبال کوشش‌های علمی و فرهنگی (الف) (ب) در ایران گسترش یافت. آن زمان نفوذ مذهب (ج) به حدی رسید که ایلخان الجایتو، جانشین غازان به این مذهب گروید. سلاطین تیموری پیرو مذهب (د) بودند.»

(۱) الف) خواجه نظام الملک طوسی - ب) تسنن - ج) تشیع - د) تشیع

(۲) الف) خواجه نصیرالدین توسی - ب) تشیع - ج) تسنن - د) تسنن

(۳) الف) خواجه نظام الملک طوسی - ب) تسنن - ج) تسنن - د) تشیع

(۴) الف) خواجه نصیرالدین توسی - ب) تشیع - ج) تشیع - د) تسنن

جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

درس دوم: مدیریت شهر

و روستا

صفحه‌های ۲۱ تا ۳۷

وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

۱۱۶- چند مورد از موارد مطرح شده در متن زیر درباره مشکلات شهری، نادرست مطرح شده است؟

«نابرابری فضایی، از مشکلات مربوط به بحث اشتغال شهری است و بخشی از فعالان در بخش غیررسمی یا غیرقانونی اشتغال را کودکان کار تشکیل می‌دهند. زاغه‌نشینی از مسائل مربوط به مشکل مسکن در شهرهاست که علاوه بر نقاط مختلف شهر، ممکن است در حاشیه شهر نیز وجود داشته باشد. مهاجرانی که به کارهایی مانند کارگری روزمزد مشغول می‌شوند، درآمدشان تکافوی هزینه مسکن، خوراک و پوشاک و زندگی در شهر بزرگ را نمی‌کند و این مورد از مشکلات مربوط به مسکن در شهرهاست.»

(۴) چهار

(۳) سه

(۲) دو

(۱) یک

۱۱۷- **نهایی** کدام گزینه به‌ترتیب جاهای خالی زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- خسارت وارد کردن به اموال عمومی، بناها و آثار فرهنگی یکی دیگر از انحرافات اجتماعی در شهرهاست که به آن ... می‌گویند.

- یکی از ارکان مهم پایداری یک شهر سالم ... است.

- صاحب‌نظران معتقدند که در طراحی مبلمان شهری باید فرهنگ و هنر ... تقویت گردد.

(۱) وندالیسم شهری - به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست - بومی و ملی

(۲) بزهکاری اجتماعی - به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست - قومی و محلی

(۳) بزهکاری اجتماعی - ایجاد فرصت‌های شغلی گوناگون و دوری از فقر - بومی و ملی

(۴) وندالیسم شهری - ایجاد فرصت‌های شغلی گوناگون و دوری از فقر - قومی و محلی

۱۱۸- در یک منطقه آب و هوایی فرضی، سرانه استاندارد و قابل قبول فضای سبز، ۲۰ متر مربع به‌ازای هر نفر اعلام شده است. اگر مجموع فضاهای سبز

شهری در این منطقه در حال حاضر ۳۶۰ هزار متر مربع و جمعیت آن شهر ۴۰ هزار نفر باشد، برنامه‌ریزان شهری باید ...

(۱) برای ایجاد حداقل ۵۴۰ هزار متر مربع فضای سبز، برنامه‌ریزی کنند.

(۲) برای ایجاد حداکثر ۴۴۰ هزار متر مربع فضای سبز، برنامه‌ریزی کنند.

(۳) برای ایجاد حداقل ۴۴۰ هزار متر مربع فضای سبز، برنامه‌ریزی کنند.

(۴) برای ایجاد حداکثر ۵۴۰ هزار متر مربع فضای سبز، برنامه‌ریزی کنند.

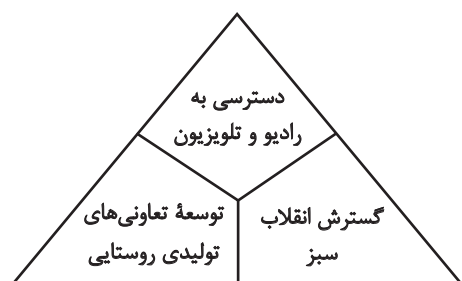
۱۱۹- کدام گزینه مطابق با برنامه توسعه روستایی و ارتباط آن با ارکان تحقق روستای پایدار، دلایل جامع‌تری ارائه می‌دهد؟

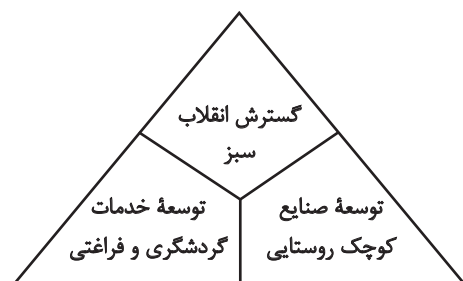
(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

۱۲۰- **نهایی** کدام گزینه با برنامه آمایش سرزمین همخوانی ندارد؟

(۱) توزیع متعادل جمعیت و فعالیت‌ها در پهنه کشور

(۲) کاهش نابرابری‌های منطقه‌ای از طریق توجه به توان محیطی

(۳) استقرار فعالیت‌های اقتصادی متناسب با قابلیت‌های طبیعی هر منطقه

(۴) تأکید بر تمرکز بیشتر جمعیت و فعالیت‌ها در کلان‌شهرها به عنوان محور اصلی توسعه

فصل سوم: جغرافیای

انسانی ایران

(درس‌های ۷ و ۸)

صفحه‌های ۶۳ تا ۸۲

جغرافیای ایران

در این بخش، از میان سؤالات جغرافیای ایران و جغرافیا (۲) می‌توانید یک مجموعه را انتخاب کنید. می‌توانید به سؤالات ۱۲۱ تا ۱۲۵ «یا» به سؤالات ۱۲۶ تا ۱۳۰ پاسخ دهید. وقت پیشنهادی: ۵ دقیقه

۱۲۱- جمعیت کشور «A» در حال حاضر ۵۰ میلیون نفر است. اگر نرخ رشد جمعیت در این کشور ۲/۵ درصد باشد، تقریباً چند سال طول می‌کشد تا جمعیت این کشور به ۲۰۰ میلیون نفر برسد؟ (فرض کنید نرخ رشد جمعیت در طول زمان ثابت بماند).

(۴) ۷۲ سال

(۳) ۶۵ سال

(۲) ۵۶ سال

(۱) ۴۰ سال

۱۲۲- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) مرکز آمار ایران، چهار گروه عمده سنی را در سال ۱۳۹۵ با تقسیم‌بندی کودکان و نوجوانان، جوانان، بزرگسالان و سالمندان برای کشور ارائه داده است.

(۲) بر اساس هرم سنی در ایران، گروه بزرگسالان شامل افراد ۳۵ تا ۶۵ سال می‌شوند.

(۳) در گذشته، آمار جمعیت نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های برنامه‌ریزان داشت؛ اما امروزه آنان برای برنامه‌ریزی دقیق، مجبورند علاوه بر تعداد جمعیت، عوامل دیگر جمعیتی را نیز در نظر بگیرند.

(۴) جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسیتی جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد؛ اما در طول زمان، نسبت سنی در کشورها دچار تغییراتی می‌شود.

۱۲۳- با توجه به پدیده «مهاجرت»، کدام گزینه اطلاعات صحیحی در خصوص عبارت‌های زیر ارائه می‌دهند؟

عبارت «۱»: تغییرات مهاجرت، بر قیمت زمین و مسکن، اشتغال، امکانات و تجهیزات، فرهنگ و زبان قابل مشاهده است.

عبارت «۲»: گاهی مهاجرت‌هایی گروهی رخ می‌دهند که براساس تصمیمات سیاسی انجام می‌شوند.

عبارت «۳»: در مهاجرت، اعضای یک خانواده با هم مهاجرت می‌کنند.

(۱) «۱» برخلاف «۲» و همچون «۳» مربوط به آثار و پیامدهای مهاجرت است.

(۲) «۲» یکی از انواع مهاجرت‌ها و «۳» نکته کلیدی مهاجرت و «۱» مربوط به اثرات آن است.

(۳) «۳» مربوط به اثرات مهاجرت و «۱» همچون «۲» یکی از انواع مهاجرت است.

(۴) «۲» مربوط به نکته کلیدی مهاجرت و «۳» مربوط به فواید مهاجرت و «۱» مربوط به اثرات مهاجرت است.

۱۲۴- کدام گزینه ترتیب زمانی تقسیمات کشوری ایران را به درستی ترسیم کرده است؟

(۱) آبادی کوچک را ویس می‌نامیدند. بعد از کشور به ۷۲ بخش تقسیم شد.

(۲) کشور مجموعاً به ۳۱ ایالت می‌رسید. بعد از تقسیمات کشوری به ترتیب عبارتند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه

(۳) ایران ۴ ایالت و ۱۲ ولایت داشت. قبل از تقسیمات کشوری به ترتیب عبارتند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه

(۴) کشور مجموعاً به ۳۱ ایالت می‌رسید. بعد از کشور به سرزمین، خوره، تسوگ و رستاک تقسیم شده بود.

۱۲۵- کدام مورد، بیانگر مشخصات نظام اداری در ایران است؟

(۱) هر شهرستان تعیین‌شده در یک استان، لازم است بیش از یک بخش را در محدوده خود داشته باشد.

(۲) هریک از روستاهای تابع دهستان، به‌عنوان کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری نامگذاری شده است.

(۳) هریک از استان‌های کشور، لازم است بیش از یک شهرستان غیرهمجوار را در محدوده خود داشته باشد.

(۴) هر بخش، واحدی از تقسیمات کشوری است که به‌طور مستقیم، تابع استان‌ها قرار دارد و چند شهرستان دارد.

فصل سوم: نواحی انسانی

(درس‌های ۷ و ۸)

صفحه‌های ۸۳ تا ۱۱۴

اگر به سؤال‌های ۱۲۱ تا ۱۲۵ پاسخ نداده‌اید، می‌توانید به سؤال‌های ۱۲۶ تا ۱۳۰ پاسخ دهید.

جغرافیا (۲)

۱۲۶- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه در خصوص انواع فعالیت‌های اقتصادی صحیح است؟ (به ترتیب)

(الف) فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات است.

(ب) با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارد.

(ج) طی آن منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند.

(د) در فرایند آن قضاوتی، داد و ستدی و یا آموزشی به دیگران ارائه می‌شود.

(۱) «الف» و «ب»: نوع چهارم و اول

(۲) «ج» و «د»: نوع سوم و دوم

(۳) «الف» و «ج»: نوع اول و دوم

(۴) «ب» و «د»: نوع چهارم و دوم

۱۲۷- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه مطالب درستی را بیان کرده است؟

(الف) برخی از تاجران ثروتمند، مزارع تجاری وسیع تک‌محصولی را به ویژه در جنوب ایالات متحده احداث کردند.

(ب) بردگان سیاه‌پوست از هرگونه حقوقی محروم بودند و همواره تنبیه و مجازات می‌شدند.

(ج) بخش مرکزی شرکت‌های چندملیتی در کشورهای پیشرفته صنعتی قرار دارد.

(د) کشت تک‌محصول در سالیان متمادی منجر به ضعیف شدن و فرسایش خاک می‌شود.

(۱) مورد «ج» شرط فراهم آمدن مورد «الف» می‌باشد.

(۲) رسیدن به وضعیت «د» به ترتیب زمانی وابسته به موارد «الف»، «ب» و «ج» است.

(۳) وضعیت مورد «ب» تحت تأثیر شرایط «ج» به وجود آمده است.

(۴) مورد «الف» از نتایج وقوع «ج» می‌باشد.

۱۲۸- کدام گزینه پیرامون صنایع «های‌تک» (High Technology) و نواحی صنعتی درست است؟

(۱) این صنایع عمدتاً بر محور فناوری پیشرفته و استفاده از متخصصان و محققان قرار دارند؛ برای مثال تولیدکنندگان گوشی‌های تلفن همراه، هر ساله

گزینه‌های جدیدی به مدل‌های قبلی اضافه می‌کنند تا از سازندگان دیگر جلو بیفتند و در رقابت سود بیشتری نصیب خود کنند.

(۲) از جمله کشورهایی که در چند دهه اخیر به تولیدکنندگان و صادرکنندگان مهم کالاهای صنعتی جهان تبدیل شده‌اند می‌توان به ژاپن و کره جنوبی اشاره کرد.

(۳) صنایع های‌تک با فعالیت‌های اقتصادی نوع چهارم که مربوط به پردازش و فناوری اطلاعات است، قرابت دارد.

(۴) پیشرفت این صنایع بر مبنای استفاده از متخصصان و محققان قرار دارد.

۱۲۹- با توجه به متن زیر پاسخ سؤال مطرح‌شده در کدام گزینه آمده است؟

«کشور وسیعی مانند هند به مدت چند قرن مستعمره انگلستان بود، کشور کوچکی مانند هلند، سال‌ها سرزمین وسیع و زرخیز اندونزی را در سیطره

خود گرفته بود. این ثروت رایگان و ارزان از عوامل مهم رشد سریع کشورهای اروپایی بود.»

- چه دوره‌ای مصادف با آغاز این استعمارها و چه دوره‌ای مصادف با گسترش آنها شد؟

(۱) عصر اکتشافات - انقلاب صنعتی

(۲) عصر اکتشافات - جنگ جهانی دوم

(۳) اختراع ماشین - انقلاب صنعتی

(۴) اختراع ماشین - انقلاب فرانسه

۱۳۰- اگر کشوری در جایگاه پیرامون باشد و بخواهد جایگاه خود را به نیمه پیرامون ارتقا دهد، کدام اقدام بیشترین نقش را در تحقق این هدف دارد؟

(۱) افزایش صادرات مواد خام به کشورهای مرکز و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بدون تغییر در ساختار تولید

(۲) ایجاد مناطق آزاد تجاری و صنعتی همراه با توسعه زیرساخت‌های فناورانه و نیروی کار متخصص

(۳) پیوستن به اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای برای کاهش تعرفه‌های وارداتی و افزایش واردات کالاهای صنعتی

(۴) تمرکز بر حمل و نقل دریایی برای افزایش حجم ترانزیت کالا و کسب درآمدهای ناشی از موقعیت جغرافیایی

درس سوم: جهان علی و معلولی
درس چهارم: کدام تصویر از جهان؟
صفحه‌های ۱۳ تا ۲۷

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

۱۳۱- کدام گزینه صحیح است؟

(۱) اگر علت چیزی دارای هستی باشد، آن چیز نیز دارای هستی می‌شود.

(۲) علت به معلول خود امکان وجود می‌دهد.

(۳) علت به معلول خود وجود می‌دهد، سپس آن را واجب می‌کند.

(۴) معلول با وجود علت خود، امکان ذاتی می‌یابد.

۱۳۲- اگر گفته شود: «ضرورت رابطه علت و معلول را نمی‌توان با حس درک کرد، بلکه این رابطه تنها بر اثر تداعی ذهنی ناشی از تکرار تجربه‌ها پدید

می‌آید»، کدام یک از نتایج زیر نادرست است؟

(۱) اصل علیت امری ذهنی است.

(۲) حس تنها توانایی نشان‌دادن اجسام و ویژگی‌های ظاهری آنها را دارد.

(۳) ضرورت علیت با مشاهده مستقیم دریافت می‌شود.

(۴) تکرار تجربه‌ها سبب شکل‌گیری تصور ضرورت می‌گردد.

۱۳۳- **نهایی** طبق نظر فلاسفه مسلمان، کدام عبارت بهترین دلیل عقلی میان گزینه‌های موجود برای پذیرش اصل علیت است؟

(۱) وقتی نور چراغ را روشن می‌کنیم، اطراف روشن می‌شود، پس نور چراغ علت روشنایی است.

(۲) هرگاه صدایی می‌شنویم، می‌دانیم که باید منبعی برای آن وجود داشته باشد، زیرا صدا خودبه‌خود تولید نمی‌شود.

(۳) همیشه مشاهده کرده‌ایم که برگ درختان در پاییز می‌ریزد، پس تغییر فصل علت ریزش برگ‌ها است.

(۴) اگر بخواهیم آبی را گرم کنیم، باید آن را روی حرارت قرار دهیم، بنابراین حرارت علت گرم‌شدن آب است.

۱۳۴- بیماری برای رفع مشکل کمردردش به سراغ پزشک می‌رود و پزشک با اطمینان برای او دارویی تجویز می‌کند و دو هفته پس از مصرف دارو، کمردرد

بیمار برطرف می‌شود؛ «رفتن پیش پزشک» و «اطمینان پزشک از تجویز دارو»، به ترتیب با کدام اصول فلسفی همسویی دارند؟

(۱) اصل سنخیت - اصل علیت

(۲) اصل علیت - اصل سنخیت

(۳) اصل وجوب علی و معلولی - اصل سنخیت

(۴) اصل سنخیت - اصل وجوب علی و معلولی

۱۳۵- اگر علتی حاضر باشد ولی معلول ایجاد نشود، کدام گزینه درست است؟

(۱) اتفاق در معنای اول رخ داده است؛ یعنی خودبه‌خودی معلول ایجاد شده است.

(۲) اتفاق در معنای دوم رخ داده است.

(۳) علت ناقصه بوده است.

(۴) اتفاق در معنای اول رخ داده است؛ یعنی با وجود علت، معلول از وجود سر باز زده است.

۱۳۶- با اعتقاد به مضمون کدام بیت در واقع معنای دوم اتفاق را نفی کرده‌ایم؟

- (۱) اگر یک ذره را برگیری از جای خلل یابد همه عالم سرپای
- (۲) حمد بی حد را سزد ذاتی که بی‌همتاستی واحد یکتاستی هم خالق اشباستی
- (۳) این همه عکس می و نقش نگارین که نمود یک فروغ رخ ساقی است که در جام افتاد
- (۴) حسن روی تو به یک جلوه که در آینه کرد این‌همه نقش در آیینۀ اوهام افتاد

۱۳۷- در رابطه با معانی اتفاق، کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) لازمه پذیرش معنای اول اتفاق، نفی هرگونه رابطه وجودی میان علت و معلول است.
- (۲) معنای سوم اتفاق، مناقشه برانگیزترین معنی اتفاق بوده و معمولاً منجر به نفی علت نخستین می‌شود.
- (۳) افراد موافق با معنای اول اتفاق، در واقع علت ناقصه را علت تامه فرض کرده‌اند.
- (۴) تمام منکران خداوند، غایتمندی و تکامل جهان را نیز نفی می‌کنند.

۱۳۸- **نهایی** پذیرش اتفاق به معنای ... هیچ کدام از اصول و مؤلفه‌ها و لوازم اصل علیت را انکار نمی‌کند.

- (۱) چهارم؛ یعنی رخ دادن حوادث مختلف
- (۲) سوم؛ یعنی عدم وجود علت تامه
- (۳) سوم؛ یعنی زنجیره علت و معلول
- (۴) چهارم؛ یعنی وقوع حوادث پیش‌بینی نشده

۱۳۹- **نهایی** کدام یک از عبارات زیر، از معانی اتفاق محسوب نمی‌شود؟

- (۱) عدم حتمیت میان علت و معلول
- (۲) صادر شدن هر معلولی از هر علتی
- (۳) صادر شدن هر علتی از هر معلولی
- (۴) عدم غایتمندی نظام جهان

۱۴۰- فرض کنیم علتی به نام A در کسری از ثانیه باعث پیدایش پدیده‌ای به نام B شده است. این فرض با کدام گزینه مطابقت بیشتری دارد؟

- (۱) میان پدیده‌ها و علل آن‌ها رابطه ضروری وجود ندارد.
- (۲) چه بسا از یک پدیده اثری ظاهر شود که هیچ ربطی به آن ندارد.
- (۳) حرکات و نظام‌های جهان به سمت غایت و هدف معینی به پیش نمی‌روند.
- (۴) این فرض بیانگر رابطه ضروری میان علت و معلول است.

اقسام و شرایط تعریف
(درس ۴)
صفحه‌های ۲۷ تا ۳۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

منطق

۱۴۱- هدف از تعریف کردن چیست؟

- (۱) تبیین ذاتیات شیء
- (۲) دسته‌بندی ویژگی‌های یک مفهوم
- (۳) تبیین اصطلاحات تخصصی علوم
- (۴) شناساندن مفاهیم و تصورات مجهول

۱۴۲- درباره تعریف می‌توانیم بگوییم ...

- (۱) برخی از انواع آن در لغت‌نامه‌ها (همانند لغت‌نامه دهخدا) به چشم می‌خورد.
- (۲) ترکیبی از مجموعه‌ای از تصورات مجهول است.
- (۳) یکی از انواع روش‌های شناساندن مفاهیم است.
- (۴) تصدیقات ناشناخته را برای ما معلوم می‌کند.

۱۴۳- کدام یک از تعاریف لغوی زیر با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) دارالفنون: به معنای «خانه هنرها» است.
- (۲) پاسیو: به معنای فضای باز داخلی در یک ساختمان است.
- (۳) هوشمند: دانا، زیرک، فرزانه
- (۴) سپندارمذ: نام یک روز در تقویم باستانی ایرانیان است.

۱۴۴- کدام مورد درباره «تعریف از طریق ذکر مصادیق» نادرست است؟

- (۱) در تعریف از طریق ذکر مصادیق، به ذکر نمونه‌ها پرداخته یا تصوراتی را از مفهوم مورد نظر بیان می‌کنیم.
- (۲) تعریف از طریق ذکر مصادیق در فلسفه کاربرد چندانی ندارد.
- (۳) تعریف ناکامی به «آشفستگی یا خشم ناشی از بی‌نتیجه ماندن فعالیت» نمونه‌ای از تعریف از طریق ذکر مصادیق نیست.
- (۴) در تعریف از طریق ذکر مصادیق، مصادق‌ها می‌توانند جزئی یا کلی باشند.

۱۴۵- «مانع بودن تعریف» به این معناست که ...

- (۱) مفاهیم بی‌ارتباط را در بر نگیرد.
- (۲) گستره آن شامل مصادیق متعدد نباشد.
- (۳) بخشی از افراد و مصادیق مجهول را در بر بگیرد.
- (۴) مصادیقی جز مصادیق مفهوم موردنظر را پوشش ندهد.

۱۴۶- اگر مفهوم A با مفاهیم B و C رابطه عموم و خصوص مطلق داشته باشد و البته خاص تر از آن دو مفهوم باشد و با مفهوم D رابطه تساوی داشته

باشد، با کدام گزینه نمی‌توان تعریف مفهومی از A ارائه داد؟

- (۱) B و D (۲) B و C و D (۳) C و D (۴) B و C

۱۴۷- درباره تعریف مفهومی صحیح، کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

(۱) همیشه نسبت مفهوم مجهول با مفهوم عام، عموم و خصوص مطلق است.

(۲) همیشه نسبت مفهوم مجهول با تعریف صحیح، تساوی است.

(۳) گاهی نسبت مفاهیم درون تعریف با هم، عموم و خصوص من وجه است.

(۴) تعریف مفهومی همه مفاهیم ممکن است.

۱۴۸- با فرض اینکه a و b دو تصور معلوم استفاده شده در تعریف مفهوم مجهول x باشند، کدام عبارت درست است؟

(۱) اگر x یک مفهوم جزئی باشد، تعریف مفهومی ندارد و لازم است a و b هم جزئی باشند تا تعریف بر مورد دیگری صدق نکند.

(۲) اگر تعریف مفهومی باشد و b خاص کننده تعریف باشد، می‌توان خود b را به تنهایی تعریف جامع و مانع x در نظر گرفت.

(۳) اگر x با تعریف لغوی تعریف شده باشد، a و b مترادف هستند و اگر تعریف مصداقی باشد، a و b نمونه‌هایی از x خواهند بود.

(۴) اگر تعریف مفهومی و b در انتهای تعریف آمده باشد، رابطه a و b در این تعریف، می‌تواند عموم و خصوص مطلق باشد.

۱۴۹- کدام یک از تعاریف زیر نمونه بهتری از تعریف ترکیبی است؟

(۱) کتابخانه همان مکتبه یا دارالکتب است.

(۲) کتابخانه کلمه‌ای مرکب است و جایی برای جمع‌آوری، سازمان‌دهی و استفاده از منابع مکتوب است.

(۳) کتابخانه شامل کتابخانه ملی ایران، کتابخانه دانشگاه تهران و کتابخانه عمومی شهر است.

(۴) کتابخانه همان خانه کتاب مانند کتابخانه ملی و دانشگاهی است که در آنجا کتاب‌ها برای دسترسی به منابع مکتوب و دیجیتال سازمان‌دهی شده‌اند.

۱۵۰- کدام گزینه درباره شرایط تعریف صحیح درست است؟

(۱) وضوح در تعریف شرطی است که مانع استعمال الفاظ مشترک لفظی و استعاری می‌شود.

(۲) جامع و مانع بودن تعریف بدین معناست که هیچ ویژگی عام یا خاصی از مفهوم مجهول در خارج از محدوده تعریف باقی نماند.

(۳) اگر دوری بودن تعریف با واسطه چند مفهوم دیگر رخ دهد از حیث منطقی جایز است.

(۴) مانع بودن تعریف یعنی اینکه تعریف بتواند مصادیق غیر از مفهوم مجهول را نیز ذیل خود بگنجاند تا از شمول بیشتری برخوردار باشد.

زندگی بر اساس اندیشه
(درس ۵)
صفحه‌های ۳۶ تا ۴۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه یازدهم

۱۵۱- سقراط رسالت خود را چه چیز معرفی می‌کرد؟

(۱) هم‌نشینی با تهیدستان و توانگران

(۲) زندگی همراه با فضیلت

(۳) احیای تفکر عقلانی

(۴) بنیان‌گذاری فلسفه

۱۵۲- «داناترین مردم کسی است که بداند که هیچ نمی‌داند.» کدام برداشت از این جمله سقراط نادرست است؟

(۱) آگاهی به جهل خویش در مسیر دانایی اخلاص ایجاد می‌کند.

(۲) دانایی حقیقی در پذیرش محدودیت‌های شناخت انسان نهفته است.

(۳) کسی که جهل خود را می‌پذیرد، تفاوت اساسی دارد با فردی که به جهل خود ناآگاه است.

(۴) خودبزرگ‌بینی و ادعای دانش، مانعی در مسیر حقیقت‌جویی است.

۱۵۳- در منظومه فکری سوفسطائیان علم و شناخت ...

(۱) با هیچ روشی به دست نمی‌آید.

(۲) چیزی جز فن جدل و سخنوری ماهرانه نیست.

(۳) لازم است با واقعیت مطابقت داشته باشد.

(۴) ساخته و پرداخته ذهن فیلسوفان است.

۱۵۴- کدام عبارت به نحو مناسب‌تری دلیل نیاز جامعه آتن به فردی همچون سقراط را نشان می‌دهد؟

(۱) جامعه متأثر از اندیشه‌های سوفسطائیان شده بود و علم و دانش ساخته و پرداخته ذهن انسان تلقی می‌شد.

(۲) فعالیت‌های عده‌ای از اندیشمندان نگاه نظری مردم به شناخت و نگاه عملی آنان به اخلاق را فاسد کرده بود.

(۳) بیشتر مردم تحت تأثیر عده‌ای از افراد قدرتمند و سفسطه‌گر، ثروت و منافع را به فضیلت ترجیح می‌دادند.

(۴) مردم آتن به دنبال مغالطه‌گری و باطل جلوه‌دادن حق بودند و رفتارهای پسندیده بین آنان کم‌رنگ شده بود.

۱۵۵- کدام گزینه در مورد روش بحث سقراط در مباحث فلسفی درست نیست؟

(۱) با توجه به پاسخ مخاطب، سقراط سؤال دیگری را مطرح می‌کرد.

(۲) او مفاهیمی را که در زندگی ما اهمیت دارد برمی‌گزید.

(۳) در آخر سقراط آنچه را که حق بود بیان می‌کرد.

(۴) روش بحث سقراط روشی ثابت بود.

۱۵۶- کدام یک از گزینه‌ها را می‌توان از علت‌های واقعی به دادگاه کشیدن سقراط دانست، ولی دادگاه به علت وجود دموکراسی نمی‌توانست آن را علیه

سقراط مطرح کند؟

(۱) فاسدکردن جوانان (۲) بی‌ایمانی به خدایان یونانیان

(۳) رفتار خلاف دین آتنیان (۴) عیان کردن جهالت افراد قدرتمند و پرنفوذ

۱۵۷- کدام مثال همخوان با رویکرد سقراط در باب اثبات باور خود به وجود خدا است؟

(۱) کانت که صفات مفهوم «نومن» را بحث می‌کند، اما وجود آن را غیرقابل اثبات می‌داند.

(۲) بودا که جهان را بدون علت نخستین و وابسته به چرخه کارما معرفی می‌کند.

(۳) دیدگاه هیوم که نظم طبیعت را محصول عادت ذهنی می‌داند نه علت ماورایی.

(۴) استدلال آکوئیناس در برهان نظم که از هماهنگی طبیعت به وجود عقل مدبر می‌رسد.

۱۵۸- کدام گزینه از دفاعیات سقراط برداشت نمی‌شود؟

(۱) اثبات باور به خدا (۲) اثبات جهان برتر

(۳) اصول زندگی او (۴) به رسمیت شناختن دادگاه

۱۵۹- در نظر سقراط راز پیام سروش معبد دلفی چه بود و وی خود را چه زمانی مستحق محاکمه می‌دانست؟

(۱) نمایاندن نادانی آدمیان به آنها - سرپیچی از فرمان خداوند

(۲) نمایاندن نادانی آدمیان به آنها - پرستش خدایی جدید و انکار خدایان گذشتگان

(۳) کسی که می‌داند هیچ نمی‌داند داناست - سرپیچی از فرمان خداوند

(۴) کسی که می‌داند هیچ نمی‌داند داناست - پرستش خدایی جدید و انکار خدایان گذشتگان

۱۶۰- مأموریت سقراط از طرف خداوند چه بود؟

(۱) با تهی‌دستان و توانگران هم‌نشینی کند. (۲) جهالت سوفسطائیان را به رخشان بکشانند.

(۳) نادانی دیگران را نشان دهد. (۴) در جست‌وجوی دانش باشد و آن را به دیگران بیاموزد.

بازیگران اصلی در
میدان اقتصاد
(درس‌های ۵ و ۶)
صفحه‌های ۴۴ تا ۶۸

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

اقتصاد

۱۶۱- با توجه به جدول زیر کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح سؤالات زیر می‌باشد؟ (به ترتیب)

ردیف	قیمت (ریال)	تقاضا (کیلو)	عرضه (کیلو)
۱	۳۰۰,۰۰۰	۱۰۰	۲۰
۲	۳۴۰,۰۰۰	۹۰	۳۰
۳	۲,۰۰۰,۰۰۰	۸۰	۴۰
۴	۲,۴۰۰,۰۰۰	۶۰	۶۰
۵	۳,۰۰۰,۰۰۰	۴۰	۸۰
۶	۳,۶۰۰,۰۰۰	۳۰	۹۰
۷	۴,۰۰۰,۰۰۰	۲۰	۱۰۰

الف) حداکثر درآمد تولیدکننده در سطح قیمت ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال، چقدر است؟

ب) حداکثر پرداختی مصرف‌کنندگان در سطح قیمت ۳۰۰,۰۰۰ ریال، چقدر است؟

ج) میزان مازاد یا کمبود عرضه در سطح قیمت ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال، چقدر است؟

د) میزان مازاد یا کمبود عرضه در سطح قیمت ۳,۶۰۰,۰۰۰ ریال، چقدر است؟

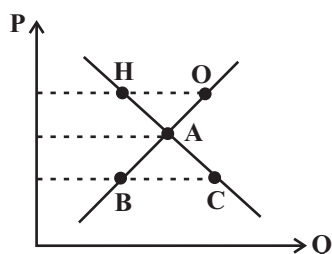
(۱) ۸۰ میلیون ریال - ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال - ۴۰ کیلو کمبود عرضه - ۶۰ کیلو مازاد عرضه

(۲) ۴۰۰ میلیون ریال - ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال - ۴۰ کیلو کمبود عرضه - ۶۰ کیلو مازاد عرضه

(۳) ۸۰ میلیون ریال - ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال - ۴۰ کیلو مازاد عرضه - ۴۰ کیلو کمبود عرضه

(۴) ۴۰۰ میلیون ریال - ۱,۵۰۰,۰۰۰ ریال - ۴۰ کیلو مازاد عرضه - ۴۰ کیلو کمبود عرضه

۱۶۲- با توجه به نمودار عرضه و تقاضای زیر، کدام پیش‌بینی درست است؟

(۱) در محدوده نقاط BC قیمت کالا افزایش می‌یابد.

(۲) در محدوده نقاط HO قیمت کالا افزایش می‌یابد.

(۳) رفتار تقاضاکنندگان در نقاط HO موجب کمبود کالا می‌شود.

(۴) رفتار تقاضاکنندگان در نقاط BC موجب کاهش قیمت می‌شود.

۱۶۳- با توجه به مالیات بر ارزش افزوده، کدام عبارت نادرست است؟

(۱) کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

(۲) مالیاتی است که مصرف‌کنندگان کالاهای خاص، در زمان خرید آن کالا، (به همراه قیمت آن) می‌پردازند.

(۳) VAT جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر، همان مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده است.

(۴) این نوع مالیات چندمرحله‌ای است و در هریک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی برحسب ارزش افزوده گرفته می‌شود.

۱۶۴- تولید یک کالای مصرفی از آغاز تا به دست مصرف کنندگان برسد در چهار مرحله انجام می شود، اگر نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۱۰ درصد تعیین شده باشد:

الف) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده، چند واحد پولی است؟

ب) در مرحله چهارم، اعتبار مالیات بر ارزش افزوده هایی که در مرحله قبل پرداخت شده است، چند واحد پولی است؟

ج) مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده در مرحله دوم، چند واحد پولی است؟

مراحل تولید	ارزش تولید در هر مرحله (به واحد پولی)
مرحله اول	۱۰,۰۰۰
مرحله دوم	۱۵,۰۰۰
مرحله سوم	۱۸,۰۰۰
مرحله چهارم	۲۰,۰۰۰

۱) الف) ۲۰۰۰ (ب) ۱۸۰۰ (ج) ۵۰۰

۳) الف) ۲۲۰۰ (ب) ۱۸۰۰ (ج) ۳۰۰

۲) الف) ۲۰۰۰ (ب) ۱۵۰۰ (ج) ۵۰۰

۴) الف) ۲۲۰۰ (ب) ۱۵۰۰ (ج) ۳۰۰

۱۶۵- کارگاهی کالایی را در سال به تعداد ۲۷,۰۰۰ تولید و به قیمت هر واحد ۹۸,۰۰۰ تومان فروخته است، در صورتی که در هر ماه مبلغ ۷۲ میلیون تومان در فرایند تولید هزینه شود و دولت، مالیاتی معادل ۲۰ درصد به طور سالیانه، بر سود حاصل از فعالیت تولیدی کارگاه وضع کند. پاسخ پرسش های زیر به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

الف) مالیات ماهانه کارگاه به طور متوسط چند تومان است؟

ب) مانده خالص سالیانه کارگاه چند تومان است؟

۱) ۲۹,۷۰۰,۰۰۰ - ۱,۲۴۵,۶۰۰,۰۰۰

۳) ۲۹,۷۰۰,۰۰۰ - ۱,۴۲۵,۶۰۰,۰۰۰

۲) ۲۷,۹۰۰,۰۰۰ - ۱,۴۲۵,۶۰۰,۰۰۰

۴) ۲۷,۹۰۰,۰۰۰ - ۱,۲۴۵,۶۰۰,۰۰۰

۱۶۶- هریک از عبارات زیر به کدام یک از انواع مالیات اشاره دارد؟

الف) این نوع از مالیات، با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می دهد.

ب) این نوع از مالیات، تابع سیاست های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورهاست.

ج) در این نوع از مالیات، مالیات نهایتاً توسط مصرف کننده نهایی پرداخت می شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.

د) در این نوع از مالیات، اساس و مبنای مالیات، ثروت مؤدی (پرداخت کننده مالیات) است.

۱) الف) مالیات بر حقوق، ب) عوارض گمرکی و خدماتی، ج) مالیات بر مصرف، د) مالیات بر دارایی

۲) الف) مالیات بر ارزش افزوده، ب) مالیات بر دارایی، ج) حقوق و عوارض گمرکی، د) مالیات بر مصرف

۳) الف) مالیات بر دارایی، ب) مالیات بر ارزش افزوده، ج) حقوق و عوارض گمرکی، د) مالیات بر مصرف

۴) الف) مالیات بر ارزش افزوده، ب) عوارض گمرکی و خدماتی، ج) مالیات بر مصرف، د) مالیات بر دارایی

۱۶۷- عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) در کشوری در شرق آسیا با بالا رفتن نرخ رشد اقتصادی و درآمد سرانه مردم، سطح رفاه افزایش یافته است، در این صورت چه تغییری در

تقاضای مردم برای کالایی مانند «سویا» رخ خواهد داد؟

ب) کاهش قیمت «برق» و افزایش قیمت «گوشت مرغ»، چه تأثیری بر تقاضای «فر برقی» و «گوشت قرمز» خواهد داشت؟

پ) ابداعات و اختراعات چه تأثیری بر مقدار تولید و عرضه دارند؟

۱) الف) کاهش تقاضا، ب) افزایش تقاضا - کاهش تقاضا، پ) معمولاً با افزایش هزینه‌های تولید منجر به کاهش مقدار عرضه و تولید می‌شوند.

۲) الف) افزایش تقاضا، ب) کاهش تقاضا - کاهش تقاضا، پ) معمولاً با افزایش هزینه‌های تولید منجر به کاهش مقدار عرضه و تولید می‌شوند.

۳) الف) افزایش تقاضا، ب) کاهش تقاضا - افزایش تقاضا، پ) معمولاً با کاهش هزینه‌های تولید منجر به افزایش مقدار عرضه و تولید می‌شوند.

۴) الف) کاهش تقاضا، ب) افزایش تقاضا - افزایش تقاضا، پ) معمولاً با کاهش هزینه‌های تولید منجر به افزایش مقدار عرضه و تولید می‌شوند.

۱۶۸- کدام مورد درباره تأثیرگذاری بر قیمت، برای شرکت ایران خودرو در کشور ما، درست است؟

۱) خریداران، قیمت‌گذار هستند. ۲) فروشنده، تعیین‌کننده قیمت است.

۳) هم خریداران و هم فروشنده، پذیرنده قیمت هستند. ۴) خریداران و فروشنده هر دو در شکل‌گیری قیمت تأثیرگذار هستند.

۱۶۹- موارد خواسته شده در نمودار جریان چرخشی زیر، کدام است؟

۱) $A = \text{پرداخت‌های عوامل تولید} / B = \text{درآمد خانوار} / C = \text{درآمد}$

خرید / $D = \text{درآمد}$

۲) $A = \text{پرداخت‌های عوامل تولید} / B = \text{درآمد} / C = \text{خرید}$

$D = \text{درآمد خانوار}$

۳) $A = \text{خرید} / B = \text{درآمد} / C = \text{پرداخت‌های عوامل تولید}$

$D = \text{درآمد خانوار}$

۴) $A = \text{خرید} / B = \text{درآمد خانوار} / C = \text{پرداخت‌های عوامل تولید} / D = \text{درآمد}$

۱۷۰- به ترتیب، هر کدام از عبارات زیر به کدام یک از وظایف دولت در اقتصاد اشاره دارد؟

الف) دولت اجازه نمی‌دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند مالک واقعی چیزی است، آن را بفروشد.

ب) کالا و خدماتی که توسط افراد زیادی می‌تواند هم‌زمان استفاده شود.

ج) سازمان استاندارد وظیفه دارد کیفیت یا عدم کیفیت محصولات را تأیید کند.

د) حمایت از حقوق مالکیت و اجرای قراردادها

۱) الف) بهبود عملکرد بازار، ب) ارائه کالای عمومی، ج) بهبود عملکرد بازار، د) بهبود عملکرد بازار

۲) الف) ارائه کالای عمومی، ب) بهبود عملکرد بازار، ج) ارائه کالای عمومی، د) ارائه کالای عمومی

۳) الف) بهبود عملکرد بازار، ب) ارائه کالای عمومی، ج) بهبود عملکرد بازار، د) ارائه کالای عمومی

۴) الف) ارائه کالای عمومی، ب) بهبود عملکرد بازار، ج) ارائه کالای عمومی، د) بهبود عملکرد بازار

کتاب‌های آی‌اس‌سی را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

**دانش آموز عزیز، سؤالات عمومی از شماره ۲۰۱ شروع می شود، دقت
نمایید تا گزینه ها را به درستی وارد پاسخ برگ کنید.**

دَفتر چَه سؤال ؟

عمومی دوازدهم

رشته انسانی

۳۰ آبان ماه ۱۴۰۴

تعداد سؤالات و زمان پاسخ گویی آزمون

نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤال	وقت پیشنهادی
فارسی ۳	۱۰	۲۰۱-۲۱۰	۱۰
دین و زندگی ۳	۱۰	۲۱۱-۲۲۰	۱۰
زبان انگلیسی ۳	۲۰	۲۲۱-۲۴۰	۲۰
جمع دروس عمومی	۴۰	—	۴۰

طراحان به ترتیب حروف الفبا

فارسی	حسین پرهیزگار، نازنین فاطمه حاجیلو، ملیکا ذاکری، محسن فدایی، الهام محمدی
دین و زندگی	محمد رضایی بقا، محمدمهدی مانده علی، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
زبان انگلیسی	رحمت اله استیری، ایمان حسن پور، بیتا قربان پور، سعید کاویانی، عقیل محمدی روش

گزینشگران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	گروه ویراستاری	مسئول درس های مستندسازی
فارسی	نازنین فاطمه حاجیلو	نازنین فاطمه حاجیلو	مرتضی منشاری	فریبا رنوفی، اناز معتمدی، مهدی یعقوبیان، محسن جمشیدی
دین و زندگی	محمدمهدی مانده علی	محمدمهدی مانده علی	امیرمهدی افشار سکینه گلشنی	سجاد حقیقی پور، مجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی
اقلیت های مذهبی	دبورا حاتانیان	دبورا حاتانیان	معصومه شاعری	—
زبان انگلیسی	رحمت اله استیری	رحمت اله استیری	طاها اصغریان، محدثه مرآتی، فاطمه نقدی	سپهر اشتیاقی، علیرضا رمضانزاده

مدیر گروه	الهام محمدی
مسئول دفترچه	معصومه شاعری
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: مجیا اصغری، مسئول دفترچه: فریبا رنوفی
حروف نگار و صفحه آرا	زهرا تاجیک
ناظر چاپ	سوران نعیمی

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

۲۰۱- با توجه به واژگان مشخص شده، معنی نوشته شده در مقابل کدام یک از گزینه های زیر، نادرست است؟

- (۱) هر چه به واسطه آن به خدا رسند
 - (۲) در عشق، کسی قدم نهد کش جان نیست
 - (۳) در عالم پیر، هر کجا برنایی است
 - (۴) حیات از عشق، می شناس و مِمات بی عشق می یاب: (مردن)
- فرض باشد به نزدیک طالبان: (گمان)
- با جان بودن به عشق، در سامان نیست: (درخور)
- عاشق بادا که عشق، خوش سودایی است: (خیال)

۲۰۲- کدام گزینه فاقد «غلط املایی» است؟

- (۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراغ
 - (۲) تن ز جان و جان ز تن مسطور نیست
 - (۳) هر کسی از ظنّ خود شد یار من
 - (۴) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟
- تا بگویم شرح درد اشتیاق
- لیک کس را دید جان دستور نیست
- از درون من نجست اصرار من
- همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟

۲۰۳- کاربرد معنایی هر دو فعل آشکار کدام گزینه، مشابه کاربرد معنایی فعل «ماند» در بیت زیر است؟

- «هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش
- باز جوید روزگار وصل خویش»
- (۱) نی، حریف هر که از یاری برید
 - (۲) من به هر جمعیتی نالان شدم
 - (۳) سرّ من از ناله من، دور نیست
 - (۴) در ره عشق، نشد کس به یقین محرم راز
- پرده هایش پرده های ما درید
- جفت خوشحالان و بدحالان شدم
- لیک چشم و گوش را آن نور نیست
- هر کسی بر حسب فکر، گمانی دارد

۲۰۴- ساختار جمله در کدام گزینه، مطابق با الگوی ساختاری جمله هسته در جمله مرکب زیر است؟

- «محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند.»
- (۱) آتش عشق، او را چنان گرداند.
 - (۲) مردم، به او دهقان فداکار می گفتند.
 - (۳) عشق، بنده را به خدا برساند.
 - (۴) پروانه، قوت از عشق آتش خورد.

۲۰۵- کدام گزینه آرایه «اسلوب معادله» دارد؟

- (۱) آتش عشق است کاندر نی فتاد
 - (۲) در غم ما روزها بی گاه شد
 - (۳) محرم این هوش جز بی هوش نیست
 - (۴) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد
- جوشش عشق است کاندر می فتاد
- روزها با سوزها همراه شد
- مر زبان را مشتری جز گوش نیست
- هر که بی روزی است روزش دیر شد

۲۰۶- هر دو آرایه مشخص شده در کدام گزینه درست است؟

- (۱) صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست: (تشبیه - تلمیح)
 (۲) می‌تواند حلقه بر در زد حریم حسن را در رگ جان، هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست: (استعاره - تضاد)
 (۳) بدان که از جمله نام‌های حسن، یکی جمال است و یکی کمال: (سجع - مراعات نظیر)
 (۴) ای عزیز، پروانه قوت از عشق آتش خورد، بی‌آتش قرار ندارد: (جناس - تشخیص)

۲۰۷- کدام گزینه، جاهای خالی در شعر زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

- «ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز کاین گونه فرصت از کف دادند ...
 گفتم: « به ...، مهری نشسته» گفتم: «بیرون نمی‌توان کرد، ... به روزگاران»
 (۱) آدمیان - روزگاران - آلا بی‌شماران - روزگاران - حتی
 (۲) بی‌شماران - روزگاران - آلا بی‌شماران - روزگاران - حتی
 (۳) بی‌شماران - جان و دلها - حتی بی‌شماران - جان و دلها - حتی
 (۴) آدمیان - جان و دلها - آلا آدمیان - جان و دلها - آلا

۲۰۸- منشأ شکایت و حکایت در کدام گزینه، مشابهت دقیق‌تری با منشأ شکایت نی در بیت «بشنو از نی، چون شکایت می‌کند/ از جدایی‌ها حکایت می‌کند»، دارد؟

- (۱) نی، حدیث راه پر خون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند
 (۲) درنیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه بایند، والسلام
 (۳) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هر که بی‌روزی‌ست، روزش دیر شد
 (۴) کز نیستان، تا مرا ببریده‌اند در نفی‌رم مرد و زن نالیده‌اند

۲۰۹- مفهوم کدام گزینه، بیشتر مشابه این روایت است؟

- «پادشاهی به درویشی گفت که مرا آن لحظه که تو را به درگاه حق، تجلی و قرب باشد، یاد کن. گفت که: «چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند، مرا از خود یاد نیاید؛ از تو چون یاد کنم؟!»
 (۱) عشق چون آید، برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را
 (۲) مستمع صاحب‌سخن را بر سر ذوق آورد غنچه خاموش، بلبل را به گفتار آورد
 (۳) گفت: «به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم، دامنی پُر کنم هدیه اصحاب را؛ چون برسیدم بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت.»
 (۴) «... اما چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید، هر که دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد، بی‌آن که آن بزرگ، نزد حق یاد کند و عرضه دهد، حق، آن را برآرد.»

۲۱۰- مفهوم کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها افزون آید: تقابل عقل و عشق
 (۲) عشق، آتش است، هر جا که او باشد، جز او، رخت دیگری ننهد: غیرت و تمامیت‌خواهی عشق
 (۳) به عالم عشق که بالای همه است نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد: شرط رسیدن به عشق، گذشتن از مرحله معرفت و محبت است.
 (۴) در عشق قدم‌نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند: قدم نهادن در مسیر عشق با ترک خرد

۱۰ دقیقه

دین و زندگی ۳

قدرت پرواز

درس ۵

صفحه ۵۱ تا پایان صفحه ۶۲

دین و زندگی ۳

دانش آموزان اقلیت‌های مذهبی، شما می‌توانید سؤال‌های معارف مربوط به خود را از مسئول حوزه دریافت نمایید.

۲۱۱- اختیار به چه معناست و چگونه حقیقتی است؟

(۱) توانایی بر انجام یک کار یا ترک آن - حقیقتی اکتسابی

(۲) توانایی بر انجام یک کار یا ترک آن - حقیقتی وجدانی

(۳) تمایل و اشتیاق درونی یا بیرونی برای انجام یک کار یا رسیدن به یک هدف است - حقیقتی اکتسابی

(۴) تمایل و اشتیاق درونی یا بیرونی برای انجام یک کار یا رسیدن به یک هدف است - حقیقتی وجدانی

۲۱۲- کدام یک از ابیات زیر به درستی بر عبارت «حتی کسی که اختیار را در سخن یا بحث انکار می‌کند، در عمل از آن بهره می‌برد و آن را اثبات

می‌کند» تأکید دارد؟

(۱) گفت توبه کردم از جبر ای عیار / اختیار است، اختیار است، اختیار

(۲) این که فردا این کنم یا آن کنم / خود دلیل اختیار است ای صنم

(۳) گر نبودی اختیار این شرم چیست؟ / این دریغ و خجلت و آزرم چیست؟

(۴) هیچ گویی سنگ را فردا بیا / ورنمایی من دهم بد را سزا؟

۲۱۳- معنای صحیح «تقدیر، قضا و قدر» به ترتیب، در کدام گزینه آمده است؟

(۱) اندازه - اندازه گرفتن - حتمیت بخشیدن

(۲) اندازه - اندازه گرفتن - پایان دادن

(۳) اندازه گرفتن - اندازه - حکم کردن

(۴) اندازه گرفتن - به انجام رساندن - اندازه

۲۱۴- نوع ارتباط اراده الهی و اراده انسان چگونه است و این که اراده الهی منشأ ظهور و بروز اختیار انسان است، مؤید چه چیزی است؟

(۱) از نوع اثرپذیری خاص و به طور مستقیم - تقدیر الهی

(۲) از نوع وابستگی به عامل بالاتر - تقدیر الهی

(۳) از نوع وابستگی به عامل بالاتر - قضای الهی

(۴) از نوع اثرپذیری خاص و به طور مستقیم - قضای الهی

۲۱۵- به ترتیب، «پذیرش آثار و عواقب عمل خود»، «دچار تردید شدن در انتخاب میان چند راه» و «احساس خشنودی در پی انجام کاری» مربوط به

کدام یک از شواهد وجود اختیار می‌باشند؟

(۱) مسئولیت‌پذیری - تفکر و تصمیم - احساس رضایت یا پشیمانی

(۲) تفکر و تصمیم - احساس رضایت یا پشیمانی - مسئولیت‌پذیری

(۳) تفکر و تصمیم - مسئولیت‌پذیری - احساس رضایت یا پشیمانی

(۴) مسئولیت‌پذیری - احساس رضایت یا پشیمانی - تفکر و تصمیم

۲۱۶- احساس پشیمانی پس از انجام گناه، نشانگر چیست و کدام بیت به آن اشاره دارد؟

- (۱) نشانگر آن است که من توان ترک آن را داشتم. - گر نبودی اختیار این شرم چیست؟ / این دریغ و خجلت و آزرم چیست؟
- (۲) نشانگر آن است که من توان ترک آن را داشتم. - هیچ عاقل مر کلوخی را زند؟ / هیچ با سنگی عتابی کس کند؟
- (۳) نشانگر آن است که به ناچار فریب شیطان را خورده‌ام. - گر نبودی اختیار این شرم چیست؟ / این دریغ و خجلت و آزرم چیست؟
- (۴) نشانگر آن است که به ناچار فریب شیطان را خورده‌ام. - هیچ عاقل مر کلوخی را زند؟ / هیچ با سنگی عتابی کس کند؟

۲۱۷- کدام برداشت از قضا و قدر الهی نادرست است؟

- (۱) از هیچ تپه‌ای بالا نرفتید و در هیچ وادی سرازیر نگشتید، مگر به قضا و قدر الهی.
 - (۲) رنج‌های جهادگران در سفر به حساب خدا گذاشته خواهد شد و نباید انتظار پاداش داشته باشند.
 - (۳) جهادگران اجر رفتن به جنگ و حضور در آن را می‌برند، زیرا به اراده خودشان بود و مجبور نبودند.
 - (۴) اگر قضا و قدر الهی جبری و حتمی بود، پاداش و مجازات، بیهوده و باطل می‌شد.
- ۲۱۸- آیه شریفه «ذلک بما قدمت ایدیکم...» با کدام یک از ابیات زیر از شواهد وجود اختیار، ارتباط مفهومی دارد؟

- (۱) هیچ گویی سنگ را فردا بیا / ورنمایی من دهم بد را سزا
 - (۲) گر نبودی اختیار این شرم چیست؟ / این دریغ و خجلت و آزرم چیست؟
 - (۳) اینکه فردا این کنم یا آن کنم / خود دلیل اختیار است ای صنم
 - (۴) وان پشیمانی که خوردی زان بدی / ز اختیار خویش گشتی مهتدی
- ۲۱۹- امیرالمؤمنین علی (ع) نگرش خویش را درباره قضا و قدر الهی چگونه نشان داد و اعتقاد به قضا و قدر الهی دارای چه ویژگی است؟

- (۱) گفتار سپس رفتار - مطابق و مستقل
 - (۲) گفتار سپس رفتار - عامل و زمینه‌ساز
 - (۳) رفتار سپس گفتار - عامل و زمینه‌ساز
 - (۴) رفتار سپس گفتار - مطابق و مستقل
- ۲۲۰- این پاسخ امیرالمؤمنین (ع) که «از قضاى الهی به قدر الهی پناه می‌برم.» به پرسش «آیا از قضاى الهی می‌گریزی؟» یادآور چه موضوعی است؟
- (۱) اعتقاد به قضا و قدر مانع عمل و تحرک انسان نیست، بلکه چیزی ورای قانونمندی جهان و نظم در آن است.
 - (۲) قضاى الهی متناسب با ویژگی و تقدیر خاص هر موجود است و اگر انسان تقدیرات و قضاها را بشناسد، دست به انتخاب مناسب می‌زند.
 - (۳) بدون پذیرش قضا و قدر الهی هیچ نظامی برقرار نمی‌شود و هیچ زمینه‌ای برای کار اختیاری پدید نمی‌آید.
 - (۴) اختیار انسان از نفس و روح پدید می‌آید و آن نیز به اراده الهی است و این یک رابطه طولی است.

زبان انگلیسی ۳

۱۰ دقیقه

PART A: Vocabulary

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes each sentence. Then mark the correct choice on your answer sheet.

Sense of Appreciation
Look it up!
درس ۱ و ۲
صفحه ۳۸ تا صفحه ۴۸

221-I ... you can try calling her again if she hasn't responded.

- 1) wonder 2) suppose 3) protect 4) create

222-This textbook is perfect for ... students who already know the basics.

- 1) intermediate 2) hopeful 3) suitable 4) expensive

223-I need to ... all the research data before writing my final report.

- 1) carry 2) install 3) hate 4) compile

224-Can you ... a good restaurant that serves vegetarian food near here?

- 1) recommend 2) consider 3) experience 4) translate

225-We're hoping for a/an ... solution to the disagreement between both parties.

- 1) foreign 2) advanced 3) peaceful 4) bilingual

226-She took full ... for the mistake and apologized to the whole team.

- 1) heritage 2) responsibility 3) guideline 4) situation

PART B: Reading Comprehension

Directions: Read the following passage and answer the questions by choosing the best choice (1), (2), (3), or (4). Then mark the correct choice on your answer sheet.

A charity is an organization which operates in order to benefit the general public. They can be classified into two main forms: public charities and private foundations. You have definitely heard of foundations and charities before, and they share many similarities. The key to their difference lies in the way they gather funds for their purposes. There's also a difference in how these two operate. Private foundations tend to hand out grants to individuals who meet some standards set by the foundation. Charities, on the other hand, are more likely to take action, such as providing cooked meals or entertainment for elderly people. However, the main difference between them lies in the way they gather funds.

Private foundations often collect their funds from a single key source; for example, a wealthy **benefactor**. This source of income may be a wealthy family who believes in the cause or a corporation that wants to give something away. As such, the funds of a private foundation are controlled because they are dependent on a main source of income.

Public charities don't rely on a single source of income. Instead, they depend on public donations or governmental grants. You may have noticed how some hospitals and churches are registered as charities. These organizations rely on income from several sources, which is what gives them their status as a "public" charity. One of the distinguishing features of public charities then is their dependency on frequent donations from the public.

227-What is the primary purpose of the passage?

- 1) To answer a question about choosing a charity
2) To explain how to choose a reliable organization
3) To compare public charities with private foundations
4) To explain the reasons for popularity of public charities

228-The word "benefactor" in paragraph 2 is closest in meaning to ...

- 1) decorator 2) donor 3) collector 4) operator

229-It is suggested in the passage that a public charity depends ...

- 1) mainly on one source of income
2) on public donations but not governmental ones
3) on variety of sources except governmental donations
4) on public or governmental donations

230-Which of the following statements about charities is NOT true?

- 1) Private foundations and public charities don't have any similarities.
2) Private foundations have one main source of income.
3) Charities can be classified into two main forms.
4) Charities are organizations with the aim of helping the general public.

تبدیل به تست نمونه سؤال‌های امتحانی (صفحه ۱۵ تا صفحه ۴۸)

PART C: Grammar & Vocabulary

Directions: Choose the word or phrase (1), (2), (3), or (4) that best completes each sentence. Then mark the correct choice on your answer sheet.

- 231- Many findings ... by the research team for the upcoming annual event.
 1) published 2) was published
 3) have been published 4) have published
- 232- The wounded soldier was ordered to return home, ...?
 1) didn't he 2) was he 3) did he 4) wasn't he
- 233- The students could hand in their essays now, ... send them via email tomorrow.
 1) and 2) but 3) or 4) so
- 234- After years of living abroad, Garry realized he had lost his sense of ... when he returned to his homeland.
 1) touch 2) success 3) belonging 4) culture
- 235- The team had many ways to handle the issue, yet they ... the most time-consuming one.
 1) preferred 2) gathered 3) invited 4) produced
- 236- I was surprised to learn how different Robert's set of ... had become only within a short period of time.
 1) poems 2) synonyms 3) identities 4) principles

PART D: Reading Comprehension

Directions: Read the following passage and answer the questions by choosing the best choice (1), (2), (3), or (4). Then mark the correct choice on your answer sheet.

The economic and social changes of the past few decades have changed the European family. What was once normal—two parents, father employed, mother at home, stable financial situation—is now exceptional. Today, half of all marriages end in failure, and about half of all children spend several years in a single-parent family. Some mothers never marry again, some parents lose husband or wife through death, and some single women and men adopt children. It means that they decide to raise other people's children.

Single mothers are greater in number than single fathers. A single-parent family is at a greater risk for negative outcomes such as decline in income, poverty, and behavioral problems. Most single parents find it difficult to meet all their financial duties. A decrease in income may require them to move the family to a less expensive home in a different neighborhood, transfer the children from one school to another, and spend less money on goods.

While the pressures on the single-parent family are great, problems do not always occur. If a single mother can manage the different tasks of taking care of her children and herself, her family will not only survive but also advance a lot.

- 237- What is the first paragraph mainly about?
 1) The problems of today's children
 2) Ways to help single-parent families
 3) Recent economic and social changes in Europe
 4) The change in the structure of the European family
- 238- According to the passage, in the past, it was normal for a European family to ...
 1) have so many children 2) raise other people's children
 3) end in failure 4) have two parents
- 239- The underlined word "them" in paragraph 2 refers to ...
 1) duties 2) problems
 3) single parents 4) negative outcomes
- 240- According to the passage, a single-parent may transfer his or her child from one school to another when ...
 1) they move to another home 2) they have financial problems
 3) they want to be close to shops 4) their children do not do well at school

دفترچه سؤال

آزمون هوش و استعداد
(دوره دوم)
۳۰ آبان

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰
زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه تولید

مسئول آزمون	حمید لنجان‌زاده اصفهانی
مسئول دفترچه	حامد کریمی
ویراستار	آرین غلامی
طراحان	حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حمید گنجی، حامد کریمی، امیر حسین افجه، امیر علی حسینی‌زاده، فرزاد شیرمحمدلی
حروف‌چینی و صفحه‌آرایی	معصومه روحانیان
ناظر چاپ	حمید عباسی

مدیر گروه مستندسازی	محیا اصغری
مسئول درس مستندسازی	علیرضا همایون‌خواه
ویراستار مستندسازی	ستایش یآوری

برای مشاهده پاسخ‌ها، به صفحه شخصی خود در سایت کانون مراجعه کنید.

استعداد تحلیلی

بر اساس متن زیر به سه پرسش بعدی پاسخ دهید.

آموزش فرآیندی است برای انتقال دانش و مهارت. لذا تصریح هدف یادگیری، چه برای یاددهنده و چه برای یادگیرنده، ... اولین گام‌هایی است که باید لحاظ شود، زیرا سبک یادگیری متأثر است ... این تقریب ذهنی. همچنین محیط نیز عاملی تأثیرگذار در فرایند آموزش است: کارهایی نظیر بحث گروهی، مناظره و امثال آن که از ابزارهای آموزش است، در محیط رخ می‌دهد و غنای آن محیط بر یادگیری مؤثر است. یاددهنده می‌تواند محتوا را به بخش‌های کوچک‌تر تقسیم کند تا مطالب فهمیدنی‌تر شود و اشتیاق به یادگیری زنده بماند. بررسی مداوم سطح آموزشی دانش‌آموزان با بازخورد آزمون‌ها و ارائه‌ی تمرین‌های متناسب با دانش‌آموزان متفاوت، امکان پیشرفت بیشتری را در یادگیری فراهم می‌کند. در ضمن آموزش نباید تنها ناظر به انتقال محدود اطلاعات باشد، بلکه ...

۲۵۱- دو جای خالی نخست متن را واژه‌های کدام گزینه کامل می‌کند؟

- (۱) از - به (۲) به - به (۳) به - از (۴) از - از

۲۵۲- کدام گزینه متن را بهتر ادامه می‌دهد؟

- (۱) باید پرسشگری و تفکر انتقادی را تقویت کند و خلاقیت را برای کشف راه‌حل‌های جدید به یادگیرنده آموزش دهد.
 (۲) دانش به خودی خود ارزشمند است و دوری از جهت‌دهی به آموزش باید از رویکردهای اصلی باشد.
 (۳) باید با رعایت اصول آموزشی باعث تبدیل محیط آموزش به محیطی دلپذیر شود و تجربه‌ی مثبتی از یادگیری ایجاد کند.
 (۴) باید با رعایت اصل «حافظه قبل از مهارت»، کاری کند که همه‌ی دانش‌آموزان مطالب را بیشتر در ذهن نگه دارند.

۲۵۳- کدام گزینه رابطه‌ی بین دو بخش مشخص‌شده‌ی متن را بهتر بیان می‌کند؟

- (۱) اولی ادعایی است که نویسنده‌ی متن نپذیرفته و دومی مثالی است از او برای ردّ این ادعا.
 (۲) اولی بیان عقیده‌ی نویسنده و دومی مثال‌هایی برای اثبات آن است.
 (۳) اولی مثالی برای ایجاد آمادگی ذهنی برای مخاطب و دومی بیان صریح آن مطلب است.
 (۴) اولی یک حقیقت ثابت‌شده‌ی علمی و دومی بیانگر تاریخچه‌ای از دلایلی درستی آن است.

۲۵۴- کدام گزینه متن زیر را بهتر ادامه می‌دهد؟

شیرین‌کننده‌های مصنوعی، موادی شیمیایی یا طبیعی هستند که از آن‌ها به‌جای شکر معمولی در غذاها یا نوشیدنی‌ها استفاده می‌شود. تحقیقات اخیر محققان نشان می‌دهد وقتی شیرین‌کننده‌های مصنوعی همراه با کربوهیدرات مصرف می‌شود - که در واقع همان قند با نشاسته و فیبر موجود در میوه‌ها، حبوبات، سبزیجات و لبنیات هستند - تغییرات مضر در حساسیت نسبت به انسولین ایجاد می‌کند و پاسخ مغز را به طعم شیرین کاهش می‌دهد. محققان احتمال می‌دهند این اثر ناشی از ارسال پیام نادرست از سوی روده باشد با این حال

(۱) این شیرین‌کننده‌ها باعث آسیب یا مختل کردن روند انتقال پیام مزه شیرینی می‌شوند.

(۲) اغلب مردم اقبالی به استفاده از چنین محصولات نمی‌دارند.

(۳) هنوز اثرات مضر آن به‌طور قطعی ابراز نشده است.

(۴) این شیرین‌کننده‌های مصنوعی روی حساسیت به انسولین اثر گذارند.

۲۵۵- ابیات زیر از قطعه «قلب مادر» سروده ایرج‌میرزا برگزیده شده است. اگر ابیات را به شکل درست درآوریم، کدام بیت در جایگاه پنجم قرار می‌گیرد؟

الف) وان دل گرم که جان داشت هنوز / اوفتاد از کف آن بی‌فرهنگ

ب) گر تو خواهی به وصالم برسی / باید این ساعت، بی‌خوف و درنگ

ج) هرکجا بیندم از دور کند / چهره پرچین و جبین پر آژنگ (چین و چروک)

د) داد معشوقه به عاشق پیغام / که کند مادر تو با من جنگ

ه) روی و سینه تنگش بدری / دل برون آری از آن سینه تنگ

و) رفت و مادر را افکند به خاک / سینه بدرید و دل آورد به چنگ

ز) آه دست پسرم یافت خراش / آخ پای پسرم خورد به سنگ

ح) دید کز آن دل آغشته به خون / آید آهسته برون این آهنگ

ط) از قضا خورد دم در به زمین / و اندکی سوده شد او را آرتنگ

۲۵۶- رابطه ساختاری بین کلمات در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) شنوا، شنیداری
 (۲) بینایی، دیدار
 (۳) رونده، رفتار
 (۴) پرستنده، پرستار

۲۵۷- رابطه بین «غیر یوزپلنگ‌ها» و «غیرستانداران» را کدام گزینه بهتر نشان داده است؟

در دو پرسش بعدی اگر «الف < ب» گزینه‌ی «۱»، اگر «الف > ب» گزینه‌ی «۲» و اگر «الف = ب» گزینه‌ی «۳» را انتخاب کنید. اگر امکان مقایسه

بین «الف» و «ب» وجود نداشت، گزینه‌ی «۴» صحیح است.

۲۵۸- سنّ علی اکنون سه برابر سنّ دخترش است و پانزده سال دیگر، دو برابر سنّ دخترش خواهد شد.

الف) سنّ دختر علی، چهل سال بعد

ب) سنّ علی پانزده سال بعد

۲۵۹- مجموع سن‌های کنونی رضا و برادرش چهل و هفت است و چهار سال پیش، سنّ رضا دو برابر سنّ برادرش بوده است.

الف) چهار برابر سنّ برادر رضا

ب) سنّ رضا بیست و دو سال بعد

۲۶۰- در سیاره فرضی «خ»، هفته‌ها پنج روز دارند. از شنبه تا چهارشنبه. ماه‌ها نیز همگی بیست روزه هستند. امسال به‌صورت اتفاقی، سه‌شنبه پانزدهم

فروردین در زمین، با سه‌شنبه پانزدهم فروردین سیاره «خ» مقارن شده است. شانزدهم آبان در زمین، چه روزی در سیاره «خ» است؟ روزهای زمین و سیاره «خ» هم‌اندازه‌اند.

(۲) شنبه ۱۲ اسفند

(۱) شنبه ۲ اسفند

(۴) یک‌شنبه ۱۲ اسفند

(۳) یک‌شنبه ۲ اسفند

۲۶۱- ۵ ساعت قبل از ساعت ۱۱ فردا از ظهر، چند ساعت بعد از ساعت ۵ عصر دیروز است؟

(۲) ۱۱ ساعت کمتر از ۲ شبانه‌روز

(۱) ۱۳ ساعت کمتر از ۲ شبانه‌روز

(۴) ۱۱ ساعت بیش‌تر از ۲ شبانه‌روز

(۳) ۱۳ ساعت بیش‌تر از ۲ شبانه‌روز

۲۶۲- پنج متهم داریم که دقیقاً یکی دزد است. از این پنج تن، فقط دو تن راستگو هستند. دزد کیست؟

علی: بهرام دزد است.

بهرام: سیما دزد نیست.

سیما: دیانا دزد است.

دیانا: علی و فرهاد هیچ‌کدام دزد نیستند.

فرهاد: بهرام دروغ می‌گوید.

(۴) دیانا

(۳) سیما

(۲) بهرام

(۱) علی

۲۶۳- در یک بازی گل یا پوچ، حسین، علی و محمد دست‌های خود را مقابل رضا می‌گیرند تا او حدس بزند گل دست چه کسی است. البته رضا می‌تواند

از هر کدام بپرسد که گل دست اوست یا خیر. اگر کسی که گل را در دست خود دارد در دو مرتبه اول دروغ بگوید و بقیه همیشه راست بگویند، رضا

حداکثر با چند سؤال می‌تواند اطمینان حاصل کند گل دست چه کسی است؟

(۴) ۹

(۳) ۸

(۲) ۷

(۱) ۴

۲۶۴- شخصی می‌گوید برای آنکه عددی بر ۱۱ بخش‌پذیر باشد، کافی است عدد مجموع رقم‌های یکان و دهگان و صدگان آن بر ۱۱ بخش‌پذیر باشد،

هرچند این شرط لازم نیست. کدام گزینه استدلال این شخص را نقض می‌کند؟

۳۱۶۴ (۴)

۳۱۴۶ (۳)

۳۱۵۷ (۲)

۴۲۵۷ (۱)

۲۶۵- عدد یکان حاصل عبارت زیر کدام است؟

$$۱۷۱۷ + ۱۹۱۹ + ۲۱۲۱$$

۹ (۴)

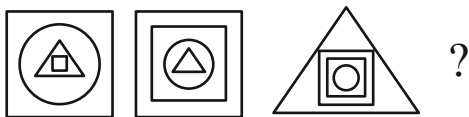
۷ (۳)

۵ (۲)

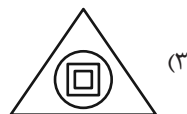
۱ (۱)

* در دو پرسش بعدی تعیین کنید جای خالی یا علامت سؤال را کدام شکل به درستی کامل می‌کند.

۲۶۶-

(۴)

(۳)

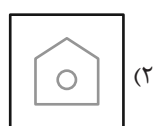
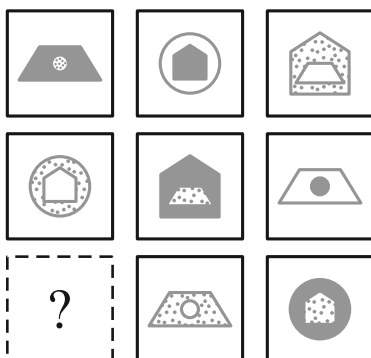

(۲)

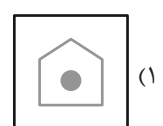

(۱)

۲۶۷-

(۲)

(۱)

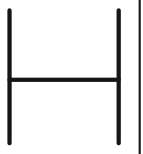
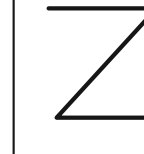

(۴)

(۳)

۲۶۸- در کدگذاری زیر، کدام گزینه به جای علامت سؤال قرار می گیرد؟

					
الف، ج	ب، ج	الف، د	الف، ج	ب، ج	؟

(۲) الف، د

(۱) الف، ج

(۴) ب، د

(۳) ب، ج

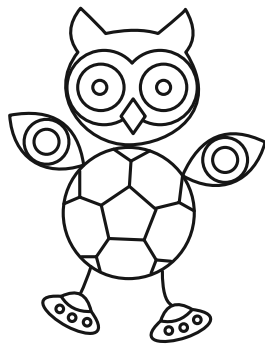
۲۶۹- چند دایره در شکل زیر هست؟

(۱) ۱۵

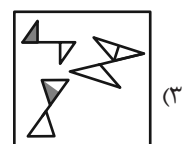
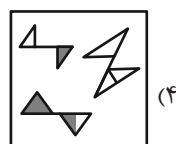
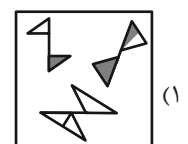
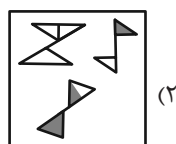
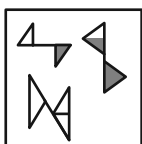
(۲) ۱۶

(۳) ۱۷

(۴) ۱۸

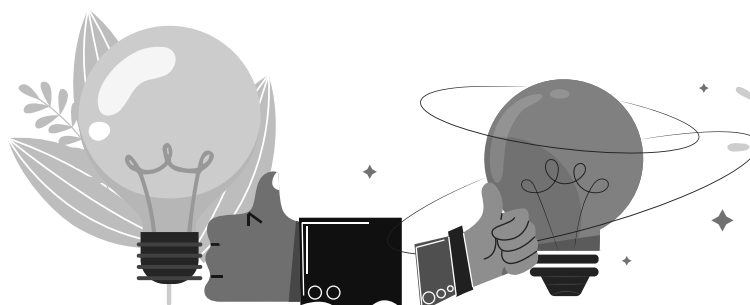
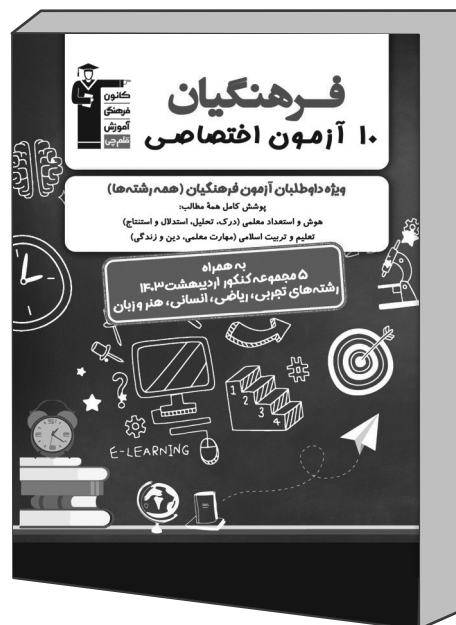

۲۷۰- در کدام گزینه همه اجزاء شکل روبه رو دیده می شود؟

منابع مناسب هوش و استعداد

دوره دوم

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۳۰ آبان ماه ۱۴۰۴

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد اسدی، محمد بحیرایی، محمد پردل نظامی، احمد حسن زاده فرد، رضا خانبابائی، پیمان طیار، علیرضا عبدی، هادی فولادی، فرشید کریمی، عباس مالکی، محمد نظامی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیر حسین اشتیری، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، رضا رنجبری، فرهاد علی نژاد، مهدی فروتن، فرهاد فروزان کیا، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، جواد جلیلیان، امیر حسین خزایی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، سینا غلامی، مهرداد کرمی، سید آرش مرتضائی فر
روان‌شناسی	یاس فاطمه ابراهیمیان، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمد عرفان فرهادی
عربی زبان قرآن	ولی برجی، ابوطالب درانی، محمدرضا سوری، امیر حسین شکوری، کامران عبداللہی، حمیدرضا قائد امینی، مصطفی قدیمی فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، روح‌الله گلشن، سید محمدعلی مرتضوی
تاریخ و جغرافیا	فاطمه احمدی، علیرضا پدram، جواد جلیلیان، یاسین ساعدی، فاطمه عزیزی، آیدا فتاح‌زاده، فرزانه ناظمی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، حمید سودیان، فرهاد قاسمی نژاد، محمد قربانی، امیر محمد قلعه‌کاهی، محمد کرمی‌نبا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	نسرین جعفری، آفرین ساجدی، احسان عالی‌نژاد، مهدی کاردان، محمدحسین متولی، زهرا محمدی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی عباس مالکی، امیر شریفی‌نسب	مسئول درس: الهه شهبازی ویراستار: مهسا محمدنیا، معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی فرهاد علی‌نژاد	زهرا توکلی	مسئول درس: فریا رونقی ویراستار: محسن جمشیدی، مانده ملکی، مهدی یعقوبیان
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی‌فر	سید آرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی نگین مرسلی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، علی ابراهیمی آرانی، امیررضا علیزاده
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری سینا غلامی، ایلیا قنبری	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: مریم عابدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: مسلم احمدنژاد، محسن جمشیدی، امیررضا علیزاده
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	فاطمه عزیزی، تابان صیقلی علیرضا سالمی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه‌پور ویراستار: یحیی بلوچی، مصطفی وکالتی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	امیر محمد قلعه‌کاهی ایمان کلاته‌عربی	مسئول درس: سوگند پیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق‌پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی نگین مرسلی	مسئول درس: سجاد حقیقی‌پور ویراستار: سیدمجتبی رضازاده، امیررضا علیزاده، علی ابراهیمی آرانی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مehشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

سؤالاتی که با نشانگر **نهایی** مشخص شده‌اند، مشابه سؤالات امتحانات نهایی هستند. با تمرین این دسته از سؤالات می‌توانید در امتحانات نهایی عملکرد بهتری داشته باشید.

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۴»

(معمد نظامی)

گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

گزینه «۱»: پس از ارتکاب خطا با بررسی دقیق می‌توانیم خطاها را تصحیح کنیم.

گزینه «۲»: تفسیر و نتیجه‌گیری از داده‌ها مربوط به گام پنجم است.

گزینه «۳»: برای توصیف داده‌های کیفی، گزارش درصد همیشه باید همراه با گزارش تعداد باشد.

گزینه «۴»: درست است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۷)

۲- گزینه «۳»

(عباس مالکی)

الف) روش نمونه‌گیری در مرحله طرح و برنامه‌ریزی و نمونه‌گیری در مرحله گردآوری داده انجام می‌شود.

ب) ارائه نمودارها در مرحله چهارم تحلیل داده‌ها انجام می‌شود.

ج) سازمان‌دهی داده در گام گردآوری داده و مرتب کردن داده‌ها در گام تحلیل داده انجام می‌شود.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، متن کتاب درسی، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۶)

۳- گزینه «۲»

(معمد اسری)

با توجه به گام‌های چرخه آماری داریم:

الف) طرح یک پرسش دقیق و شفاف $\xleftarrow{\text{گام ۱}}$ بیان مسئله

ب) طراحی پرسشنامه و انتخاب روش جمع‌آوری داده‌ها $\xleftarrow{\text{گام ۲}}$ طرح و برنامه‌ریزی

پ) وارد کردن پاسخ‌ها در جدول $\xleftarrow{\text{گام ۳}}$ گردآوری و پاک‌سازی داده
بنابراین پاسخ صحیح گزینه «۲» است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، متن کتاب درسی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۷)

۴- گزینه «۳»

(امیر حسن زاده‌فرد)

با توجه به افزایش یک واحدی هر داده نسبت به داده قبل و تعداد داده‌ها (فرد)، جمله میانی مرتب شده همان میانگین یا $\bar{x}$ است.

$$a, a+1, \underbrace{a+2}_x, a+3, a+4$$

از راه فرمول هم قابل محاسبه است.

$$\bar{x} = \frac{(a) + (a+1) + (a+2) + (a+3) + (a+4)}{5}$$

$$= \frac{5a+10}{5} = a+2 \text{ و } \bar{x} = 20 = a+2$$

$$a = 20 - 2 = 18$$

$$\sigma^2 = \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + \dots + (x_n - \bar{x})^2}{n}$$

$$= \frac{4+1+0+1+4}{5} = 2 \Rightarrow \sigma = \sqrt{2}$$

$$b = \bar{x} + \sigma$$

طبق مفهوم نمودار

$$b = 20 + \sqrt{2}$$

$$a - b = 18 - 20 - \sqrt{2} = -2 - \sqrt{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۵- گزینه «۱»

(هاری فولادی)

می‌دانیم طول میله در نمودارهای داده‌شده برابر انحراف معیار است. بنابراین نمودار (الف) انحراف معیار بزرگتری دارد و هر چه انحراف معیار بزرگ باشد، بدین معنی است که داده‌ها با هم اختلاف بیش‌تری دارند و احتمال وجود داده دورافتاده بیشتر است. بنابراین نمودار (الف) نیاز به نمودار جعبه‌ای دارد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

۶- گزینه «۲»

(معمد بفرایی)

موارد (الف) و (ب) درست هستند.

در مورد (ج) می‌توان از دو رقم آخر کدپستی استفاده کرد تا از وجود همه اقشار خانواده‌ها از همه مناطق شهری باشیم.

در استفاده از دو رقم اول کدپستی، برخی مناطق فقط مورد بررسی قرار می‌گیرند. استفاده از دو رقم اول کدپستی به خاطر اینکه در مناطق شهری یکسان دو رقم اول کدپستی یکسان است، معیار مناسبی برای انتخاب نمونه نیست و به جای آن می‌توان از دو رقم آخر کدپستی استفاده کرد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۷- گزینه «۴»

(معمد بفرایی)

با توجه به توزیع داده‌ها و نداشتن داده دورافتاده در متغیر سن از میانگین و انحراف معیار استفاده می‌کنیم.

اما در متغیر نمره ریاضی داده دورافتاده داریم و به همین دلیل از میانه و دامنه میان چارکی استفاده می‌کنیم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، مثال کتاب درسی، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۸- گزینه «۱»

(معمد بفرایی)

برای انتخاب نمونه می‌توان به $\binom{80}{20}$ روش نمونه را انتخاب کرد. از طرفی داریم:

$$C(80, 20) = \binom{80}{20} = \binom{80}{60}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۷)

۹- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

چون داده‌ها مرتب‌شده هستند، پس داده وسط یعنی a میانه است. بنابراین میانگین داده‌ها برابر با a است. رابطه میانگین را می‌نویسیم:

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} \Rightarrow a = \frac{3+5+a+11+13}{5}$$

$$\Rightarrow 5a = a + 32 \Rightarrow 4a = 32 \Rightarrow a = 8$$

پس داده‌ها ۳، ۵، ۸، ۱۱، ۱۳ هستند که میانگین آن‌ها ۸ است. انحراف معیار آن‌ها را حساب می‌کنیم:

$$\sigma = \sqrt{\frac{(3-8)^2 + (5-8)^2 + (8-8)^2 + (11-8)^2 + (13-8)^2}{5}}$$

(پیمان طیار)

۱۴- گزینه «۴»

$$\begin{cases} \text{فرض اول } a=1 \\ \text{فرض دوم } a=2 \\ \text{فرض سوم } a=3 \end{cases} \Rightarrow \{1,2,3\} = \{1,2,a\} = \text{دامنه}$$

$$\text{گزینه «۲»}: a=1 \Rightarrow \{5,5,a-1\} \rightarrow \{5,5,2\} = \{5,2\}$$

$$\text{گزینه «۳»}: a=2 \Rightarrow \{5,5,a-1\} \rightarrow \{5,5,1\} = \{5,1\}$$

$$\text{گزینه «۱»}: a=3 \Rightarrow \{5,5,a-1\} \rightarrow \{5,5,2\} = \{5,2\}$$

پس تنها گزینه‌ای که نمی‌تواند باشد، فقط گزینه «۴» خواهد بود.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۵)

۱۵- گزینه «۴»

(معمد نظامی)

با توجه به این‌که در زوج مرتبه‌های $(1, -6)$ و $(1, 2m^2 - 7m)$ مؤلفه‌های اول یکسانند، برای این‌که f تابع باشد مؤلفه‌های دوم این زوج مرتبه‌ها هم باید برابر باشند، پس:

$$2m^2 - 7m = -6 \Rightarrow 2m^2 - 7m + 6 = 0$$

$$\Rightarrow \Delta = 49 - 4(2)(6) = 1 \Rightarrow \begin{cases} \text{قق } m = \frac{7+\sqrt{1}}{4} = 2 \in \mathbb{Z} \\ \text{غقق } m = \frac{7-\sqrt{1}}{4} = \frac{3}{2} \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

مقدار $m=2$ را در f قرار می‌دهیم:

$$f = \{(\underbrace{2, 2m^2 + n}_{\text{مؤلفه اول برابرند}}), (2, 2), (1, -6)\}$$

مطابق توضیحات بالا دو زوج مرتب با مؤلفه‌های اول برابر، مؤلفه دوم‌های برابر داریم:

$$2n^2 + n = 2 \Rightarrow 2n^2 + n - 2 = 0 \Rightarrow \begin{cases} \text{قق } n = 1 \in \mathbb{Z} \\ \text{غقق } n = -\frac{3}{2} \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

$$m^2 + n^2 = (2)^2 + (1)^2 = 5$$

نتیجه: در یک معادله درجه دوم به فرم $ax^2 + bx + c = 0$ اگر

$$\begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = \frac{c}{a} \end{cases} \Rightarrow a + b + c = 0 \text{ ریشه‌ها عبارتند از:}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۹)

۱۶- گزینه «۴»

(فرشید کریمی)

$$(a, 4a^2) = (a, 4a-1) \Rightarrow 4a^2 = 4a-1$$

$$\Rightarrow (4a-1)^2 = 0 \Rightarrow a = \frac{1}{4}$$

$$(a^2 + b, 4a-1) = (a^2 + b, 2b) \Rightarrow 4a-1 = 2b = 1 \Rightarrow b = \frac{1}{2}$$

$$(b+c, 4a^2) = (b+c, c^2) \Rightarrow 4a^2 = c^2$$

$$\Rightarrow c^2 = 1 \Rightarrow \begin{cases} c=1 \\ c=-1 \end{cases}$$

$$c=1 \Rightarrow b+c = \frac{1}{2} + 1 = \frac{3}{2} \Rightarrow (\frac{3}{2}, 1) \neq (\frac{3}{2}, 2)$$

تابع نیست

$$\Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{25+9+0+9+25}{5}} \Rightarrow \sigma = \sqrt{\frac{68}{5}} = \sqrt{13.6}$$

پس مقدار b بر روی نمودار برابر با $\bar{x} + \sigma = 8 + \sqrt{13.6}$ است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۵)

۱۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

اطلاعات ارائه‌شده در صورت سؤال، برای بررسی عملکرد مدرسه‌ها کافی نیست و باید تعداد دانش‌آموزان قبول شده در سال ۹۹ در هر دو مدرسه گزارش شود تا بتوانیم مقایسه کنیم.

توجه کنید که بیشتر بودن درصد افزایش قبولی‌ها در مدرسه A، الزاماً به معنی عملکرد بهتر مدرسه A نیست. برای مثال اگر تعداد قبولی‌های مدرسه A در سال ۹۹، دو نفر و در سال ۱۴۰۰، سه نفر شود، در نتیجه ۵۰٪ آمار قبولی‌ها بیشتر شده است. در مقابل، اگر تعداد قبولی‌های مدرسه B در سال ۹۹، ۳۰ نفر بوده و در سال ۱۴۰۰ به عدد ۳۶ برسد، در این صورت آمار قبولی‌ها ۲۰ درصد افزایش می‌یابد. بدیهی است که در این سناریو، عملکرد مدرسه B بهتر بوده است.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۷)

ریاضی و آمار (۱)

۱۱- گزینه «۴»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: متغیر s تابعی است برحسب شعاع دایرهگزینه «۲»: محیط دایره تابعی است برحسب شعاع دایره $2\pi r = \text{محیط}$ گزینه «۳»: متغیر r مستقل است و s وابسته به متغیر r می‌باشد.گزینه «۴»: مقدار $\pi = \frac{\text{محیط}}{\text{قطر}}$ و یک عدد ثابت است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۳)

۱۲- گزینه «۴»

(علیرضا عبیدی)

در گزینه «۴» هر چند دو مؤلفه $\sqrt{4}$ و ۲ برابرند، اما مؤلفه دوم آن‌ها (۶) نیز با هم برابرند. لذا یک عضو در مجموعه تکرار می‌شود که باید حذف شود. پس این رابطه یک تابع است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۹)

۱۳- گزینه «۲»

(معمد پرل نظامی)

می‌دانیم برد تابع خروجی تابع است. پس ما باید به دنبال ورودی‌های تابع باشیم.

$$f(x) = 2x + 5 = 0 \Rightarrow 2x = -5 \Rightarrow x = -\frac{5}{2}$$

$$f(x) = 2x + 5 = 2 \Rightarrow 2x = -3 \Rightarrow x = -\frac{3}{2}$$

$$f(x) = 2x + 5 = 8 \Rightarrow 2x = 3 \Rightarrow x = \frac{3}{2}$$

$$A = \{-\frac{5}{2}, -\frac{3}{2}, \frac{3}{2}\}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ تا ۶۲)

۱۹- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۱ - نوبت اول دی ماه)
تعداد کالا را x و هزینه تولید را y در نظر می‌گیریم. طبق فرض اگر تعداد کالا $x = 20$ باشد، هزینه $y = 850$ و اگر تعداد کالا $x = 25$ باشد، هزینه $y = 1000$ است. بنابراین دو نقطه $(20, 850)$ و $(25, 1000)$ را داریم. معادله خط گذرنده از این دو نقطه را به دست می‌آوریم:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{1000 - 850}{25 - 20} = \frac{150}{5} = 30$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 850 = 30(x - 20)$$

$$\Rightarrow y - 850 = 30x - 600 \Rightarrow y = 30x + 250$$

بنابراین تابع هزینه برابر با $C(x) = 30x + 250$ است. از طرفی شرکت هر کالا را ۵۵ تومان می‌فروشد، پس تابع درآمد برابر با $R(x) = 55x$ است. تابع سود برابر است با:

$$P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow \text{سود} = \text{درآمد} - \text{هزینه}$$

$$\Rightarrow P(x) = 55x - (30x + 250) = 25x - 250$$

حال تعداد کالایی را می‌یابیم که به ازای آن، سود صفر می‌شود:

$$P(x) = 0 \Rightarrow 25x - 250 = 0 \Rightarrow 25x = 250 \Rightarrow x = 10$$

بنابراین به ازای فروش ۱۰ کالا، سود صفر می‌شود، پس با فروش ۱۱ کالا سوددهی آغاز خواهد شد.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۶۲)

۲۰- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۱ - نوبت دوم تیر ماه)
طول مستطیل را x و عرض آن را y در نظر می‌گیریم. محیط مستطیل ۳۰ متر است، پس داریم:

$$2(x + y) = 30 \Rightarrow (x + y) = 15$$

$$\Rightarrow x + y = 15 \Rightarrow y = 15 - x$$

راه حل اول: مساحت مستطیل برابر است با:

$$S = xy \Rightarrow \text{مساحت مستطیل} = \text{طول} \times \text{عرض}$$

$$\xrightarrow{y=15-x} S = x(15-x) = -x^2 + 15x$$

ماکزیم مقدار S برابر با عرض رأس سهمی است، بنابراین:

$$S_{\max} = -\frac{\Delta}{4a} = -\frac{15^2 - 4(-1)(0)}{4(-1)} = \frac{15^2}{4} = \frac{225}{4} = 56 \frac{1}{4}$$

راه حل دوم: طبق نکته درس، با توجه به اینکه مجموع طول و عرض برابر با $x + y = 15$ است، زمانی مساحت $S = xy$ ماکزیم می‌شود که دو مقدار با هم برابر و هر کدام نصف مقدار ثابت باشند:

$$x = y = \frac{15}{2}$$

$$\xrightarrow{S=xy} S_{\max} = \frac{15}{2} \times \frac{15}{2} = \frac{225}{4} = 56 \frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۷۰)

تابع است

$$c = -1 \Rightarrow b + c = \frac{1}{2} - 1 = -\frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow c = -1 \text{ ق ق}$$

$$f = \left\{ \left(\frac{1}{2}, 1 \right), \left(\frac{3}{4}, 1 \right), \left(-\frac{1}{2}, 1 \right), \left(\frac{3}{4}, 2 \right) \right\}$$

$$R_f = \{1, 2\} \Rightarrow 1 + 2 = 3$$

$$D_f = \left\{ \frac{1}{2}, \frac{3}{4}, -\frac{1}{2}, \frac{3}{4} \right\} \Rightarrow \frac{1}{2} + \frac{3}{4} - \frac{1}{2} + \frac{3}{4} = \frac{9}{4}$$

$$3 - \frac{9}{4} = \frac{3}{4}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۵ تا ۵۵)

۱۷- گزینه «۳»

(فرشیر کرمی)
با توجه به شکل داده‌شده می‌توان گفت که دهانه سهمی رو به پایین است، بنابراین ضریب x^2 باید منفی باشد. (رد گزینه ۴). از طرفی، عرض از مبدأ سهمی نیز منفی است، لذا در معادله سهمی $y = ax^2 + bx + c$ ، عدد ثابت c باید منفی باشد و همچنین نمودار سهمی محور x ها را در دو نقطه قطع کرده است. بنابراین در معادله برخورد سهمی با محور $y = 0$ ، $\Delta > 0$ است، حال به بررسی شرط $\Delta > 0$ در سایر گزینه‌ها می‌پردازیم:

$$y = -x^2 + 2x - 1 \Rightarrow \Delta = (2)^2 - 4(-1)(-1) = 4 - 4 = 0$$

گزینه «۲»:

$$y = -\frac{1}{2}x^2 + x - 2 \Rightarrow \Delta = (1)^2 - 4\left(-\frac{1}{2}\right)(-2) = 1 - 4 = -3$$

گزینه «۳»:

$$y = -\frac{2}{3}x^2 + 2x - 1 \Rightarrow \Delta = (2)^2 - 4\left(-\frac{2}{3}\right)(-1) = 4 - \frac{8}{3} = \frac{4}{3}$$

فقط در معادله موجود در گزینه «۳»، $\Delta > 0$ بوده و همین گزینه صحیح است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۱۸- گزینه «۲»

(رضا قانباتی)
معادله محور تقارن سهمی $y = -x^2 + bx + 1$ را می‌نویسیم.

$$x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-b}{2(-1)} \Rightarrow x_s = \frac{b}{2}$$

چون محور تقارن از ناحیه سوم محور مختصات عبور می‌کند، پس $\frac{b}{2}$ منفی و در نتیجه $b < 0$ است.

$$y = 5 \Rightarrow y_s = 5 \Rightarrow \frac{-\Delta}{4a} = 5$$

$$\frac{-(b^2 - 4ac)}{4a} = 5 \Rightarrow \frac{-(b^2 - 4(-1)(1))}{4(-1)} = 5$$

$$\frac{-(b^2 + 4)}{-4} = 5 \Rightarrow b^2 + 4 = 20$$

$$b^2 = 16 \Rightarrow \begin{cases} b = 4 \text{ ق ق} \\ b = -4 \text{ ق ق} \end{cases}$$

چون $b < 0$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۲۱- گزینه «۳»

(فرهاد علی نژاد)

کشف الاسرار و عدةالابرار: از نمونه‌های نثر موزون که ابوالفضل میبیدی آن را تحت تأثیر خواجه عبدالله انصاری نوشت.

کلیله و دمنه: نخستین نمونه نثر فنی که ابوالمعالی نصرالله منشی در سال ۵۳۶ هجری قمری به نگارش درآورد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۲۲- گزینه «۲»

(عزیز الیاسی پور)

ب) علاقه شاعران به سرودن غزل فراوان است. در این دوره انوری و هم‌سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند.

ج) ناصر خسرو جزء شعرای آذربایجانی نیست.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۸۱ و ۸۲)

۲۳- گزینه «۱»

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۲»: سید اشرف‌الدین گیلانی از شاعران سنت‌گرای این دوره نبود.

گزینه «۳»: عبارت‌های وصفی دور و دراز و لفظ‌پردازی‌های بی‌جا در نامه‌ها و نوشته‌ها کاهشی آشکار می‌یابد.

گزینه «۴»: شاعرانی که به زبان مردم کوچه و بازار شعر می‌گفتند، به قالب‌هایی مثل مُستزاد و چهارپاره رغبت بیشتری داشتند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۳، ۴۵ و ۴۶، مشابه کتاب پرنگار علوم و فنون ادبی)

۲۴- گزینه «۲»

(مجتبی فرهادی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نثر در دوران مشروطه با هدف تأثیر بر عامه مردم گسترش یافت.

گزینه «۳»: در نثر این دوره واژه‌ها و ترکیب‌های عربی ناآشنا کمتر می‌شود.

گزینه «۴»: اکثراً نویسندگان این دوره داستان را مطابق ذوق عامه مردم می‌نوشتند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

۲۵- گزینه «۲»

(الهام مومری)

شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری عبارت‌اند از: آزادی، وطن، قانون، تعلیم و تربیت جدید، توجه به مردم، دانش‌ها و فنون نوین.

در این سؤال، ابیات «الف، د، ه» به شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری اشاره می‌کنند:

الف) به ارزش آزادی در مفهوم مدرن آن اشاره می‌کند.

د) به تعلیم و تربیت ملت اشاره می‌کند.

ه) اشاره به سعادت بشر می‌کند و کسانی را که در این راه کار می‌کنند می‌ستاید، بنابراین می‌توان آن را ذیل درون‌مایه «توجه به مردم» قرار داد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۲۶- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

ابیات گزینه‌های «۱ و ۲ و ۴» در سبک خراسانی سروده شده‌اند، اما در بیت گزینه «۳» به دلیل استفاده زیاد از واژگان عربی (بشر، ماورا، بصر، جلال، منتها و جمال) ویژگی سبک عراقی مشهود است.

ویژگی‌های سبک خراسانی در ابیات دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استفاده از دو نشانه (حرف اضافه) برای یک متمم: به اندر (بدین پرده اندر)

گزینه «۲»: کهنه و مهجور بودن بعضی از لغات (گسارنده: نوشاننده، ساقی)

گزینه «۴»: سادگی زبان شعر و کم‌بودن لغات عربی و بیگانه

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، ترکیبی)

۲۷- گزینه «۴»

(فرهاد فروزان‌کیا)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قانون‌خواهی از درون‌مایه‌های اصلی شعر در این عصر است، اما کلمه «قانون» در بیت نخست این گزینه به معنی ساز و ابزار موسیقی و در بیت دوم اشاره به کتاب مشهور ابوعلی سینا دارد.

گزینه «۲»: وطن‌خواهی (در معنای امروزی آن) از درون‌مایه‌های اصلی شعر در این عصر است. «وطن» در بیت نخست این گزینه به مفهوم امروزی آن به کار رفته است، اما در بیت دوم در معنای «زادگاه» به مفهوم کلاسیک آن است و به طریق استعاری شاید به جهان روح و عالم ملکوت اشاره داشته باشد؛ یعنی شاعر وطن واقعی را عالم غیرمادی می‌داند.

گزینه «۳»: «وطن» در بیت نخست این گزینه به مفهوم امروزی و در بیت دوم در معنای «زادگاه» به مفهوم کلاسیک آن است.

گزینه «۴»: «قانون» در هر دو بیت این گزینه به مفهوم امروزی آن (قانون‌مداری در سطح جامعه و حکومت) است. بنابراین همین گزینه جواب سؤال است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و مفهوم، صفحه ۴۴)

۲۸- گزینه «۴»

(مفسن اصغری)

این متن مربوط به نثر دوره سامانی است و از ویژگی‌های نثر آن دوران ازجمله تکرار فعل (کرده بود) و ایجاز و اختصار لفظی و معنایی برخوردار است. عبارت از ترجمه تفسیر طبری انتخاب شده است.

ویژگی‌های نثر قرن‌های پنجم و ششم در تمام عبارات دیگر گزینه‌ها دیده می‌شود. متن هر سه گزینه دیگر از ترجمه کلیله و دمنه انتخاب شده است که مربوط به سده ششم است.

ویژگی‌های بارز سده پنجم و ششم در دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حذف افعال به قرینه (است) - استفاده از ترکیبات دشوار

گزینه «۲»: حذف افعال به قرینه (است) - کاربرد آیات، احادیث و اشعار در متن

گزینه «۳»: استفاده از ترکیبات دشوار - آوردن مترادف‌ها و توصیف‌های فراوان

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، ترکیبی)

۲۹- گزینه «۱»

(هومن نمازی)

بیت این گزینه به مردم توجه دارد و از ظلم استعمارگران بیگانه به مردم گله‌مند است؛ در گزینه‌های «۲» و «۳» منظور از آزادی مفهوم مدرن آن و مصادف با دموکراسی غربی نیست؛ در هر دو بیت «آزاد» بودن سرو به معنای رهایی او از تعلقات است و «آزادی» بیشتر معنایی غنایی دارد، نه معنایی سیاسی. در گزینه «۴» نیز واژه «کارگر» معادل معنی «مؤثر» است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۳۰- گزینه «۱»

(سیر علیرضا امیری)

الف) «گل» استعاره مصرحه (آشکار) از چهره و «سنبُل» استعاره آشکار از مو
ب) «سبو» مجاز از شراب

ج) «گریبان سخن» استعارهٔ مکنیه (پنهان) دارد و اضافهٔ استعاری است.
د) «ولی» یک بار در معنای سرپرست و بار دیگر در معنای حرف ربط همپایه‌ساز است. (= اما)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۲»: «ج» جناس ندارد.

گزینهٔ «۳»: «الف» مجاز ندارد.

گزینهٔ «۴»: «د» مجاز ندارد.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریج)

۳۱- گزینهٔ «۴»

(سید علی‌رضا امیری)

در مصراع دوم «یاقوت» استعارهٔ مصرحه از «اشک» است.
معنای بیت: آن لب مانند شراب تو، شکر است یا قوت و غذای روح و روان است؟ چرا که از آن لب، چشم بنده مانند چشمهٔ یاقوت روان پر از اشک است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «لب» به «شکر»، «یاقوت» و «می» تشبیه شده است و «چشم» به «چشمه» مانند شده است. در گروه اسمی «چشمهٔ یاقوت روان» نیز «یاقوت روان» به «چشمه» تشبیه شده است. تمامی تشبیه‌ها از نوع فشرده (بلیغ) هستند. به‌جز تشبیه «لب میگون» که دارای ادات تشبیه است و تشبیه گسترده شمرده می‌شود.

گزینهٔ «۲»: «یا + قوت» در مصراع اول با «یاقوت» در مصراع دوم و هم‌چنین «روان» به معنای روح و مصراع اول با «روان» در معنای جاری در مصراع دوم جناس همسان است.

گزینهٔ «۳»: «چشم» و «چشمه» جناس ناقص افزایشی دارند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریج)

۳۲- گزینهٔ «۳»

(سید علی‌رضا امیری)

واژهٔ «بت» و «لعبت» استعاره از یار است. قافیه شدن این دو واژه باوجود تفاوت در مصوت کوتاه پیش از حرف روی، به علت وجود حروف الحاقی درست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «مشک‌بیز» و «شهدخیز» در معنای خود آمده‌اند و فاقد استعارهٔ مصرحه هستند. معنای بیت: به خاطر موهای مشک‌بیز (خوش‌بو) یار، عبیر ارزان شده است. شکر، قربان لب شیرین و شهدخیز یار شود.

گزینهٔ «۲»: «شاه» معنای حقیقی دارد و فاقد استعاره است، ولی «ماه» استعاره از یار (در اینجا شیرین بانوی ارمنی) است.

گزینهٔ «۴»: «آن گل اندام» فاقد استعاره است، چراکه این واژه صفت است.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۳- گزینهٔ «۴»

(سید علی‌رضا امیری)

«گل» استعاره از هر آنچه مطلوب است ← اگر شعر را در نوع غنایی - عاشقانه تحلیل کنیم «گل» می‌تواند استعاره از یار باشد و «خار» استعاره از موانع و مشکلات (یا حتی رقیب) در نظر گرفته شود.

تشریح سایر ابیات:

گزینهٔ «۱»: معنای بیت: گل نرگس اگر قطره‌ای از جام محبت او بنوشد، از روی خواب‌آلودگی و خماری دست به چشم خود می‌مالد. (تشبیه مرجع و استعارهٔ مکنیه)

گزینهٔ «۲»: معنای بیت: ای گل تو چه آسیبی هستی که با خون بلبان، از همان ابتدا که در گهوارهٔ غنچه بودی دست در نگارگری داشتی. (تشخیص)

گزینهٔ «۳»: معنای بیت: گرد یتیمی گوهر را گران‌بها می‌کند، ای [یار] سنگدل از [عاشق] خاکسار دست مشوی. «سنگدل» و «خاکسار» صفت هستند و استعاره نمی‌سازند. مقولهٔ صفت جانشین اسم و استعاره را خلط نکنید! اگر صفتی به جای موصوف خود بیاید استعاره نمی‌سازد. مثلاً اگر بگوییم «زیبا آمد» و منظورمان از «زیبا» یار زیبا باشد در این حالت صفت جانشین اسم داریم؛ نه استعاره

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۴- گزینهٔ «۱»

(الهام مومری)

ج) جناس: خس و کس

الف) استعارهٔ پنهان (مکنیه): «سایه‌انداختن شوق» استعارهٔ مکنیه یا استعارهٔ پنهان
د) مجاز به علاقهٔ شباهت همان «استعارهٔ مصرحه» است. «سپی سرو روان» استعاره از «معشوق»

ب) «سر» در مصراع اول مجاز از «وجود» و «سر» در مصراع دوم مجاز از «اندیشه»
(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۵- گزینهٔ «۳»

(رضا رنبری)

«آفتاب» در این بیت، مجاز از خورشید است و مقصود شاعر همان خورشید آسمان است که غروب می‌کند.

تکلیف: توجه داشته باشید که در آزمون سراسری تاکنون، مجاز به علاقهٔ شباهت صرفاً در زمرهٔ استعارهٔ مصرحه مورد توجه قرار گرفته است؛ بنابراین از نگاه طراح سؤال، این نوع مجاز را نباید به‌عنوان آرایهٔ «مجاز» شناسایی و معرفی کرد.

در گزینهٔ «۱»، تعبیر «گنبد کبود» استعارهٔ مصرحه از «آسمان» است. / در گزینهٔ «۴» نیز واژهٔ «بام» استعارهٔ مصرحه از «آسمان» محسوب می‌شود. همچنین واژگان «زمین»، «جهان»، «خانه»، «دل» و «ابر» همگی در معنای حقیقی و رایج خود به‌کار رفته‌اند و فاقد بار مجازی‌اند.

تکلیف: تفاوت معنای حقیقی و مجازی واژه: «معنای حقیقی» آن معنای اصلی و نخستین واژه است؛ همان معنایی که به محض شنیدن یا دیدن کلمه، بی‌درنگ به ذهن می‌آید، اما «معنای مجازی» هنگامی پدید می‌آید که واژه در معنایی جز معنای اصلی و رایج خود به کار رود؛ یعنی کلمه از قلمرو معنای نخستین خود عبور کند و در جایگاه تازه‌ای بنشیند. برای نمونه: وقتی می‌گوییم: «علی در حال خرید نان است»، نخستین چیزی که در ذهن تداعی می‌شود، همان «خوراکی خمیر آرد گندم یا جو که در تنور یا فر پخته می‌شود» می‌باشد. این معنا، حقیقی است. اما اگر بگوییم: «برای اندکی نان، خودش را به آب و آتش می‌زند»، دیگر مقصود نان خوراکی نیست، بلکه «نان» به معنای رزق و روزی و مایهٔ معاش به کار رفته است. در اینجا واژه در معنای غیرحقیقی خود نشسته و این کاربرد را مجازی می‌نامند.

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۶- گزینهٔ «۲»

(هومن نمازی)

بررسی ابیات:

گزینهٔ «۱»: «هزار» مجازاً بسیار / «جهان»: مجاز از کثرت است. / فاقد جناس
گزینهٔ «۲»: «سر»: وجود / «مست»: در حقیقت یعنی می‌زده و مجازاً در این بیت یعنی سرگشته / «عنبر و گل»: مجازاً هر چیز خوش‌بو / جناس: «مست» و «است»

گزینهٔ «۳»: «کف»: مجازاً دست / فاقد جناس («حاجت‌روا» و «حاجات» جناس ندارند).

گزینهٔ «۴»: «آسیاب»: مجاز از سنگ آسیاب / فاقد جناس: («آسیاب» و «آسیا» هم‌معنا هستند و نمی‌توانند جناس بسازند).

(علوم و فنون ادبی، بیان)

۳۷- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

الف) ردیف: خویش (خود) / واژگان قافیه: غمناکی و پاکی / ذوقافیتین: ندارد
 ب) ردیف: - / واژگان قافیه: روان (جاری) و روان (روح) - گنج و رنج / ذوقافیتین: دارد
تکنه: «گنج روان» نام گنج قارون است که در زیر زمین در حال حرکت بوده است. این ترکیب می‌تواند در دیگر ابیات استعاره از «شراب» و یا «آسمان پرستاره» باشد.
 ج) ردیف: - / واژگان قافیه: خوان (سفره) و خوان (بخوان) - گوشه و بی‌توشه / ذوقافیتین: دارد
 د) ردیف: روی / واژگان قافیه: گوری و نوری / ذوقافیتین: ندارد
 (علوم و فنون ادبی، بربع و قافیه)

۳۸- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

بررسی ابیات:

گزینه «۱»: با حذف ردیف (می‌برد) رکن آخر می‌شود «فع» و وزن به مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع تبدیل می‌شود.
 گزینه «۲»: حذف ردیف این مورد، وزن را از مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن تبدیل به مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فَعولن می‌کند.
 گزینه «۳»: با حذف ردیف وزن می‌شود مفتعلن فاعلاتن مفتعلن که چنین وزنی نداریم.
 گزینه «۴»: با حذف «شد» وزن می‌شود «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن».
 (علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر)

۳۹- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا احمدری)

وزن بیت صورت سؤال «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است، «زیستن» ردیف و «غریبان» واژه قافیه است. (حروف اصلی قافیه: «یب» و حروف الحاقی آن: «ان» است).
 بیت گزینه «۴» با توجه به وزن، ردیف و قافیه مشترک می‌تواند با بیت صورت سؤال، هم‌وزن و هم‌قافیه باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از لحاظ وزن می‌تواند با بیت صورت سؤال، هم‌وزن باشد ولی از لحاظ قافیه، از آن‌جایی که واژه «زیستن» در یک معنا در بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۱» تکرار شده است و واژگان پیش از آن‌ها «غریبان» و «باید» قافیه نمی‌شوند، نمی‌توان این دو بیت را در یک شعر جا داد.
 گزینه «۲»: از لحاظ وزن می‌تواند با بیت صورت سؤال، هم‌وزن باشد ولی از لحاظ قافیه، از آن‌جایی که پسوند «ان» در واژه «غریبان» در بیت صورت سؤال از نوع «ان» جمع است و این پسوند در واژه «آنان» هم تکرار شده است، نتیجه می‌گیریم که تکرار پسوند با مفهوم مشترک (این‌جا هر دو پسوند جمع هستند) منجر به الحاقی بودن حروف «ان» می‌شود و در صورتی که از «غریبان» و «آنان» حذف شوند، یقیناً قافیه شدن «غریب» و «آن» واجد عیب است.

گزینه «۳»: از لحاظ قافیه می‌تواند با بیت صورت سؤال، هم‌قافیه باشد ولی از لحاظ وزن، از آن‌جایی که وزن بیت صورت سؤال «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است و وزن بیت گزینه «۳» «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است، نمی‌توان این دو بیت را در یک شعر به‌کار برد.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر و قافیه)

۴۰- گزینه «۲»

(رضا رنبری)

گزینه «۱»: واژگان قافیه: «باغبان - پاسبان» / حروف الحاقی: بان / باغ و پاس نمی‌توانند هم‌قافیه شوند. (= قافیه نادرست است)
 گزینه «۲»: واژگان قافیه: «عید - پدید» / حروف الحاقی: - / حروف اصلی: «ید» (= قافیه درست است)
 گزینه «۳»: واژگان قافیه: «بنوشت - زشت» / حروف الحاقی: - / حرف روی در یک واژه ساکن و در دیگری متحرک است، بنابراین قافیه درست نیست.
 گزینه «۴»: واژگان قافیه: «کروبیان - روحانیان» / حروف الحاقی: «یان» / «کروب» و «روحان» نمی‌توانند هم‌قافیه شوند. (= قافیه نادرست است)
تکنه: گاه در ابیات با واژگانی روبه‌رو می‌شویم که بر اساس تلفظ امروزی ما، هم‌قافیه به نظر نمی‌رسند و این امر ممکن است در نگاه نخست، نوعی عیب یا کاستی در قافیه به شمار آید. اما باید توجه داشت که برای داوری درست درباره قافیه، لازم است به تلفظ کهن واژه‌ها بازگردیم. در بسیاری از موارد، آنچه امروز متفاوت شنیده می‌شود، در زبان گذشته، صورت آوایی یکسان یا نزدیک داشته است. به همین دلیل، در گزینه «۲» واژه‌های «عید» و «پدید» با معیار تلفظ کهن، هم‌قافیه‌اند و از دیدگاه قافیه هیچ ایرادی بر آن‌ها وارد نیست.

(علوم و فنون ادبی، قافیه)

۴۱- گزینه «۴»

(یاسین مهریان)

فقط قافیه بیت «الف»، دارای حرف الحاقی است و «ی» در واژه‌های «پای» و «سرای»، الحاقی محسوب می‌شود.

تشریح سایر ابیات:

بیت «ب»: به دلیل تفاوت نوع «ان»، نمی‌توان آن را الحاقی دانست و «دوستان» و «بوستان»، فاقد حرف الحاقی‌اند.
 بیت «ج»: «ست» در مصراع دوم، بخشی از خود واژه «راست» می‌باشد؛ پس «ماست» و «راست»، فاقد حرف الحاقی‌اند.
 بیت «د»: «ه» در واژه‌های «بخواه» و «گناه»، ملفوظ است؛ بنابراین، «بخواه» و «گناه»، فاقد حرف الحاقی‌اند و حروف اصلی آن‌ها، «اه» است.
 بیت «ه»: «ند» در واژه «بلند» بخشی از خود واژه است؛ پس «بلند» و «نکند»، فاقد حرف الحاقی‌اند.

(علوم و فنون ادبی، قافیه)

۴۲- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

همه ابیات در وزن «فعولن فعولن فعولن فعل» سروده شده‌اند و بیت «ج» ذوقافیتین است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «بندهوار» و «دار» قافیه بیت را تشکیل می‌دهند. توجه داشته باشید که «بندهوار» یک واژه است و نمی‌توان «بنده» و «وار» را از هم جدا کرد و آن‌ها را با «پاینده» و «دار»، دارای دو قافیه دانست.
 گزینه «۲»: «کس» و «بس»، قافیه بیت را تشکیل می‌دهند. توجه داشته باشید که نمی‌توانیم «دست» و «است» را قافیه بدانیم، زیرا اگر قرار باشد بین دو قافیه، واژه‌ای بیاید، باید عیناً در هر دو مصراع، تکرار شود (حاجب). مثال: ای شاه زمین بر آسمان داری تخت / سست است عدو تا تو کمان داری سخت در این بیت، «آسمان و کمان» و «تخت و سخت»، دو قافیه بیت هستند که واژه «داری» عیناً در دو مصراع، بین دو قافیه، تکرار شده است و حاجب محسوب می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تقطیع مصرع اول:

U / U -- U / U -- U / U --

تقطیع هجایی مصرع سوم: - / --- U / -UUU / U --

گزینه «۲»: تشبیه‌ها: مصرع اول و مصرع دوم هر کدام یک تشبیه / تلمیح:

اشاره غیرمستقیم به ماجرای آب حیات که خضر نوشید و جاودانه شد.

گزینه «۳»: «گفت»، «گفتم» و «گفتا» اشتقاق دارند و از یک ریشه هستند.

(علوم و فنون ادبی، ترکیبی)

۴۵- گزینه «۱»

(سیر علیرضا احمدی)

الف) شاعر مخاطب را در مواجهه با سردمهری و ناسازگاری روزگار به صبر دعوت می‌کند و امید رسیدن بهار و بهروزی را در دل او زنده می‌کند.

ب) هرکسی که نظر بر یار من انداخته‌است، آستین بر چشم اشک‌آلود من می‌گذارد و با من هم‌دردی می‌کند.

ج) امیرھوشنگ ابتهاج با بیانی شیوا، همه‌چیز را نشانه‌ای از یار می‌بیند و می‌گوید به هر سو که نگاه می‌کنم، همه پدیده‌ها نشان از او دارند.

د) با آنکه سرمزل عشق دور است ولی جان عاشق پر است از تمنا و خواستن رسیدن.

ه) شاعر ادعا می‌کند که درختی که از جنس عشق و دوستی در دل کاشته است، هم‌چون سرو همیشه سبز و پایدار است. (در طبیعت، سرو از جمله درختانی هست که همواره سرسبز و پربرگ است و آن را در ادبیات نماد پنج مفهوم می‌دانند: قناعت، آزادی، سرسبزی، بلندقامتی و تهی‌دستی)

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۴۶- گزینه «۱»

(امیرھسین اشتری)

مفاهیم مطرح‌شده در بیت صورت سؤال: الف) جان‌بخشی عشق،

ب) کمال‌بخشی عشق

در بیت گزینه «۱» هیچ‌کدام از این مفاهیم مطرح نشده است. این بیت از زبان عاشق بیان شده است و می‌گوید دل‌کنند از معشوق غیرممکن است.

ابیات دیگر گزینه‌ها هرکدام یکی از مفاهیم مطرح‌شده در بیت صورت سؤال را در خود دارند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: کمال‌بخشی عشق

گزینه «۳»: کسی که عاشق نیست مرده است. (جان‌بخشی عشق)

گزینه «۴»: بازگشت معشوق باعث جان‌بخشی به عاشق است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفت ۹۱)

۴۷- گزینه «۲»

(امیرھسین اشتری)

«ترک‌شدن از سوی یاران و تنهاماندن» مفهوم مشترک و اصلی بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۲» است. در بیت صورت سؤال، مرغ تنها در گلشن می‌ماند و دوستانش (هزاران) او را تنها می‌گذارند و در بیت گزینه «۲» شاعر در مجلس طرب و بزم تنها می‌ماند و دوستانش او را تنها رها می‌کنند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفهوم اصلی این بیت خاموشی طبع شعری شاعر در اثر نبودن اهل معرفت و اهل ادب است. درست است که این گزینه هم به تنهایی اشاره می‌کند، اما خاموشی طبع شعری شاعر مفهوم اصلی است و ضمناً شاعر مستقیماً به این اشاره نکرده که از «یاران» خود جدا مانده است.

در بیت گزینه «۱»، حاجب وجود ندارد و قافیه‌کردن «دست» و «است» به‌عنوان قافیه دوم، صحیح نیست.

گزینه «۴»: «دلش» و «گلش»، قافیه بیت را تشکیل می‌دهند؛ اما «ریزد» و «بسوزد»، قافیه درستی را شکل نمی‌دهند.

تکته مهم درسی:

اگر در واژگان قافیه، حروف الحاقی داشته باشیم، اختلاف در مصوت کوتاه جایز است، نه مصوت بلند. توجه داشته باشید که در «ریزد» و «بسوزد»، «د» الحاقی است و «یز» و «وز»، حروف اصلی هستند؛ اما تفاوت آن‌ها در مصوت بلند است و حتی با وجود حروف الحاقی، اختلاف آن‌ها درست نیست و نمی‌توانند با یکدیگر قافیه شوند.

(علوم و فنون ادبی، قافیه)

۴۳- گزینه «۳»

(مهدی فروتن)

تشریح ابیات صورت سؤال:

الف) واژه‌های قافیه در این بیت «به» و «مده» هستند که فاقد حروف الحاقی هستند و حروف اصلی قافیه «ه» می‌باشد و بر اساس الگوی «مصوت + صامت» است.

تکته: صامت «ه» در این بیت‌های بیان حرکت نمی‌باشد و به صورت مصوت تلفظ نمی‌شود بنابراین یک حرف الحاقی نیست.

ب) واژه‌های قافیه در این بیت «تازیان» و «زیان» هستند و قافیه فاقد حروف الحاقی است و همچنین حروف اصلی قافیه «ان» می‌باشد و بر اساس الگوی «مصوت + صامت» است.

تکته: حروف «ان» در واژه «تازیان» به عنوان نشانه جمع به کلمه «تازی» الحاق شده است اما از آن‌جا که این الحاق در واژه «زیان» وجود ندارد پس «ان» جمع در واژه «تازیان» به عنوان حروف اصلی قافیه محسوب می‌شود.

ج) واژه‌های قافیه در این بیت «سروران» و «سران» می‌باشند که در آن حروف «ان» که نشانه جمع است، الحاقی می‌باشند و حروف اصلی قافیه «ر» است که بر اساس الگوی «مصوت + صامت» است.

د) واژه‌های قافیه در این بیت «پیشرو» و «نو» هستند که فاقد حروف الحاقی است و حروف اصلی قافیه «و» می‌باشد که بر اساس الگوی «مصوت + صامت» است.

تکته: حرف «و» در پایان واژه‌های قافیه این بیت به صورت مصوت بلند «او» تلفظ نمی‌شود بلکه به صورت صامت «و» تلفظ می‌شود.

ه) واژه «بیش» در این بیت به دلیل تکرار لفظی و معنایی، ردیف است و واژه‌های قافیه «پشته» و «کشته» هستند که دارای حرف الحاقی است و حروف اصلی قافیه «شت» می‌باشد که بر اساس الگوی «مصوت + صامت + صامت» است.

تکته: در واژه‌های قافیه این بیت حرف «ه» به صورت مصوت کوتاه «ه» تلفظ می‌شود و یک حرف الحاقی است.

پس در مجموع قافیه ابیات «ج، ه» دارای حروف الحاقی و قافیه ابیات «الف، ب، ج، د» بر اساس الگوی «مصوت + صامت» هستند.

(علوم و فنون ادبی، قافیه)

۴۴- گزینه «۴»

(سیر علیرضا احمدی)

در ادبیات فارسی هر عضو ظاهری از اندام‌یار دارای ویژگی‌های خاصی است. برای مثال در اشعار کلاسیک لب یار را سرخ رنگ (مثل شراب و لعل)، شیرین (مثل شکر و قند) مرطوب و مروج (مثل آب حیات، کوثر و سلسبیل) تصویر می‌کنند. در مصرع نخست رباعی لب به آب حیات و در مصرع مذکور در گزینه «۴» لب به کوثر مانند شده است و «کوثر» به تنهایی استعاره از لب است.

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه ۳»

(مریم فسروی رهنوی)

بررسی عبارات نادرست:

- جامعه‌شناسان برای شناختن نظم از امور آشنا و مأنوس آشنایی‌زدایی می‌کنند.
- گاهی دیگران مطابق انتظارات رفتار نمی‌کنند و حوادثی خلاف قواعد رخ می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۵۲- گزینه ۴»

(سینا غلامی)

- درست - نادرست: نظام اجتماعی هم می‌تواند در خود تغییراتی به وجود آورد و هم می‌تواند در محیط خود تغییراتی ایجاد کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» درست - درست

گزینه ۲» نادرست: ساختار اجتماعی مانند خودروبی است که در یک جا پارک شده است - درست

گزینه ۳» نادرست: خاکستری شدن جمعیت در اکثر جوامع صنعتی از تغییراتی است که نظام اجتماعی در خود ایجاد می‌کند - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۵۳- گزینه ۳»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- پوزیتیویسم به معنای وحدت روش علوم است؛ یعنی در همه دانش‌های علمی، روش مطالعه، یکسان است.

- گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را هم‌تغییر می‌گویند. می‌توان تغییرات یکی از آن‌ها را به کمک تغییرات دیگری توضیح داد.

- منظور از تبیین بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن است.

- در رویکرد تبیینی، پدیده‌های اجتماعی مانند پدیده‌های طبیعی و جامعه مانند طبیعت در نظر گرفته می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۵ و ۲۶)

۵۴- گزینه ۲»

(سینا غلامی)

موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند تا شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان را برجسته کنند و نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزای ماشین بدانند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۲۷)

۵۵- گزینه ۳»

(یاسین ساعدی)

تشریح گزینه نادرست:

جامعه‌شناسی تبیینی جامعه و نظم اجتماعی را بر اساس مناسبات بیرونی توضیح می‌دهد و این روابط و مناسبات را مبتنی بر قرارداد، ترس و اجبار می‌داند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۶، ۲۸ و ۳۰)

گزینه ۳» از دست غم و ظلم‌های تو همه رفتند و کسی نمانده است.

گزینه ۴» این بیت درمورد مرگ و رفتن به جهان دیگر است، نه درباره ترک شدن و تنها ماندن.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۷)

۴۸- گزینه ۲»

(سید علیرضا امیری)

ما در ابیات دو نوع غم داریم: یکی غم منفی که غم مادیات است و دیگری که غم عشق است و غم مثبت و مفید تلقی می‌شود. همواره عاشق در پی غم عشق است و آن را از خوشی‌های دنیا برتر می‌داند. نمونه آشنا: «داغ و دردی کز تو باشد بهتر است از باغ و ورد» و یا «تا خار غم عشقت آویخته در دامن / کوتاه‌نظری باشد رفتن به گلستان‌ها»

تشریح ابیات:

الف) شاعر داغ و غم را تنها نصیب خود از عشق می‌داند. (غم‌گرایی)

ب) ترجیح غم عشق بر شادی‌های دنیا

ج) شاعر از رسوایی خود باکی ندارد و شهرت و محبوبیت یار را نامطلوب می‌داند.

د) ترجیح غم عشق بر شادی‌های دنیا

ه) مطلوب بودن رنج‌های عشق برای عاشق

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۹۲)

۴۹- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور قارچ از کشور ۸۹)

ابیات «۱»، «۳» و «۴» به بی‌ثباتی جهان اشاره دارند، اما مفهوم بیت گزینه ۲» این است که عاشق در راه رسیدن به معشوق حتی از جان و هستی خود نیز می‌گذرد.

توجه: در بیت گزینه ۱» به آیه ۲۵ سورة دخان اشاره شده است. در این سوره داستان حضرت موسی (ع) و فرعونیان بیان شده و شاعر با بیان «کم ترکوا» (به معنای: چه بسیار [چیزهایی] که به جای گذاشتند ...) به این مفهوم اشاره دارد که در تاریخ بسیاری دارای مال و مکتت فراوان بودند و همه آن ثروت را به جای گذاشتند و مُردند. ضمناً به خسرو پرویز و میوه‌های طلایی سفره او (زین‌تره) اشاره شده که آنها هم مثل تمام ثروت‌های دنیا ناپایدار بوده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، ترکیبی)

۵۰- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

عبارت پایانی بیانگر «کسب مال از راه پسندیده و حلال» است. عین مفهوم «کسب روزی حلال» در بیت گزینه ۳» نیز مطرح شده است. (الف‌دندن: اندوختن، گردکردن)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» دعوت به نیکی کردن

گزینه ۲» بیان قناعت و خرسندی از مال کم دنیا

گزینه ۴» دعوت به معنویت و نکوهش جاه و مال

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۸۴)

۵۶- گزینه «۳»

(فاطمه رضائیان)

در جنگ‌های نامنظم افراد از نظم موجود پیروی نمی‌کنند بلکه از آن فراتر می‌روند و با ارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۵۷- گزینه «۲»

(سید آرش مرثانی‌فر)

جامعه‌شناسی تبیینی		
موضوع	روش	هدف
پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

(پایه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۲۷)

۵۸- گزینه «۲»

(آرژیتا بیدرقی)

دارای فرصت‌ها و محدودیت‌ها ← نظام اداری (د)
تغییرات نظم اجتماعی ← کاهش مشکلات احتمالی ساختارهای اجتماعی (ب)

سرآغاز فروپاشی داعش ← مقاومت مردم آمرلی (الف)
زندگی اجتماعی انسان و نظم ← همزاد یکدیگرند (ج)

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۶)

۵۹- گزینه «۴»

(سید آرش مرثانی‌فر)

بیت و عبارت مذکور با سه گزینه غیرپاسخ مرتبط‌اند ولی عبارت چهارم ارتباطی ندارد.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۶۰- گزینه «۴»

(سید آرش مرثانی‌فر)

سه گزینه دیگر به «کنش اجتماعی» اشاره دارند، ولی گزینه «۴» مربوط به «ساختار اجتماعی» است.

(پایه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۵)

جامعه‌شناسی (۱)

۶۱- گزینه «۲»

(ارنیا امیری)

بررسی موارد:

کسب هویت‌های اجتماعی جدید با تغییراتی در موقعیت اجتماعی افراد همراه است.

طبقه‌ای از مردم عادی بودند که نه اشراف بودند نه رعیت
جامعه‌ای که بر اساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد. (جامعه‌آپارتاید)
(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۶، ۸۸ و ۸۹)

۶۲- گزینه «۱»

(سید آرش مرثانی‌فر)

تشریح گزینه‌ها:

در ایران امروزه نهاد خانواده با تعارض‌های فرهنگی مواجه است.
بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

اگر نهاد خانواده و عقاید و ارزش‌های آن به گونه‌ای سست شوند که رقیب و بدیل‌های زندگی خانوادگی همانند زندگی با حیوانات، ازدواج با هم‌جنس، زندگی مشترک بدون ازدواج و ... هم‌عرض خانواده شیوع پیدا کنند؛ به گونه‌ای که جهان اجتماعی نتواند در برابر این اشکال از کبان خانواده و ارزش‌ها و هنجارهای آن دفاع کند، نهاد خانواده دچار بحران هویت می‌شود.
(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۵ و ۹۶)

۶۳- گزینه «۴»

(مهرداد کرمی - دهگلان)

تشریح موارد نادرست:

ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون اینکه به جهان اجتماعی مقابل ملحق شود، دچار تحولات هویتی گردد. (کتاب‌های منتشر شده این عربی در غرب نمونه‌ای از این هستند).

اگر اعضای جهان اجتماعی مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و حالت فعال و خلاق خود را از دست بدهند، جهان اجتماعی به خودباختگی فرهنگی دچار می‌شود.

جهان اجتماعی خودباخته، به روش تقلیدی عمل می‌کند و ارتباطش را با فرهنگ و تاریخ خود از دست می‌دهد، بنابراین نه می‌تواند فرهنگ گذشته خود را تداوم ببخشد یا گسترش دهد و نه می‌تواند آن را رها کند و از آن بگذرد و به جهان اجتماعی دیگری که مبهوت و مقهور آن شده است، ملحق شود.

(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۱، ۱۰۲ و ۱۰۶)

۶۴- گزینه «۳»

(پور ایللیان)

(الف) مربوط به نگاه توحیدی به خود و جهان، (ب) مربوط به ازخودبیگانگی فطری (حقیقی)، (ج) مربوط به ازخودبیگانگی فرهنگی، (د) از نتایج نگاه توحیدی به جهان و (ه) مربوط به ازخودبیگانگی تاریخی است.

از آنجایی که در کتاب درسی گفته شده، ازخودبیگانگی‌های فطری و تاریخی دو معنای متفاوت ازخودبیگانگی فرهنگی هستند و همچنین با استناد به این‌که گشوده شدن درهای آسمان و زمین و آشنایی انسان با حقیقت خود و جهان هستی از نتایج و زیرمجموعه نگاه توحیدی به جهان هستند؛ بنابراین گزینه «۳» به‌درستی ارتباطات مذکور را به تصویر می‌کشد.

(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۳ تا ۱۰۶)

۶۵- گزینه «۴»

(فاطمه رضائیان)

جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ‌های دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند دچار ازخودبیگانگی تاریخی می‌شوند، نه ازخودبیگانگی حقیقی.
ازخودبیگانگی حقیقی زمانی اتفاق می‌افتد که عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود.

(پایه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۰۶)

جامعه‌شناسی (۲)

۶۶- گزینه «۱»

(فاطمه رضائیان)

دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای فقیر و غنی را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن توجه دارند. از نظر این گروه مشکل کشورهای فقیر نه فقط ضعف اقتصادی و صنعتی بلکه خودباختگی فرهنگی آنهاست.

قسمت دوم گزینه‌های «۱» و «۲» مربوط به «جنگ تمدن‌ها» و قسمت دوم گزینه‌های «۳» و «۴» مربوط به نظرات آگوست کنت است.

(پایه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۶ و ۸۹)

۶۷- گزینه «۴»

تشریح موارد نادرست:

الف) بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا هر دو هویتی اقتصادی و یکسان دارند اما چالش فقر و غنا همیشگی است در حالی که بحران اقتصادی اغلب دوره‌ای و مقطعی است.

ب) عبارت مذکور مربوط به بحران اقتصادی است نه چالش فقر و غنا!
د) مهم‌ترین بحران اقتصادی تاریخ اقتصاد سرمایه‌داری غرب در فاصله بین دو جنگ جهانی، یعنی ۱۹۲۹ تا ۱۹۳۳ م اتفاق افتاد. زبان اقتصادی این بحران کمتر از زبان اقتصادی جنگ جهانی اول نبود.

(پوار ۹۱ تا ۹۳، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۳)

۶۸- گزینه «۱»

(مهرار کرمی - هگلان)

- در سال ۱۹۸۹ م سازمان ملل با طرح «پیمان باسل» تلاش کرد تا از انتقال زباله‌های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر جلوگیری کند.
- سکولاریسم، اومانیزم و روشنگری در مجموع، عمیق‌ترین لایه‌های فرهنگ معاصر غرب و روح و شالوده آن را تشکیل می‌دهند.

- چالش‌های جهانی به تدریج و یکی پس از دیگری آشکار می‌شوند، اغلب پایان نمی‌یابند و با بروز چالش‌های جدید، چالش‌های پیشین نیز همچنان باقی می‌مانند. برای مثال، چالش فقر و غنا در چند قرن گذشته بروز کرد اما همچنان پابرجاست.

(پامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۶ و ۹۸)

۶۹- گزینه «۲»

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست (وحی و شهود را نادیده گرفت) - درست

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۳»: نادرست (در نیمه اول قرن بیستم با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داورهای ارزشی دست برداشت) - درست
گزینه «۴»: درست - نادرست (سکولاریسم به ترتیب در حوزه‌های هنر، اقتصاد، سیاست و علم ظاهر گردید)

(پامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۷۰- گزینه «۴»

(رانیا امیری)

- برگزاری اجلاس مذکور مربوط به رویکرد «روی گردانی و گریز از سکولاریسم» است.

- فرهنگ غرب با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

(پامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۲)

روان‌شناسی

۷۱- گزینه «۴»

(همیدرضا توکلی)

موقعیت اول: موقعیتی که در آن گیرنده‌های حسی توسط محرک‌های بیرونی تحریک نشود، به آزمایش محرومیت حسی موسوم است.

موقعیت دوم: حرکت چیزی روی پوست، دال بر احساس کردن است.
موقعیت سوم: فهمیدن ماهیت سایه، نشان‌دهنده معنابخشی به آن است که مربوط به ادراک می‌باشد.

(روان‌شناسی، اساس، توفه، ادراک، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۷۲- گزینه «۲»

(همیدرضا توکلی)

سؤال اول: تحریک هر یک از گیرنده‌های حسی تابع شدت محرک است؛ یعنی تحریک حواس از سوی محرک باید به میزان خاصی برسد تا آن عضو حسی تحریک شود.

سؤال دوم: فرایند انتخاب یک یا چند محرک از بین محرک‌های حسی مختلف را توجه می‌نامند.

(روان‌شناسی، اساس، توفه، ادراک، صفحه‌های ۷۱ و ۷۳)

۷۳- گزینه «۳»

(همیدرضا توکلی)

عبارت اول صرفاً به محرکی که صداها باشند اشاره دارد.

عبارت دوم به فرایند انتخاب صدای پرنده از میان محرک‌های دیگر و مفهوم توجه دارد.

عبارت سوم به تمرکز اشاره دارد. اگر توجه مداوم و پایدار باشد در آن صورت با تمرکز مواجه هستیم.

(روان‌شناسی، اساس، توفه، ادراک، صفحه‌های ۶۹، ۷۰ و ۷۳)

۷۴- گزینه «۳»

(یاس فاطمه ابراهیمیان)

بررسی گزینه‌ها:

الف) به انتظارات شخص (برای دیدن سوسک) بازمی‌گردد.

ب) در اینجا منبع توجه فرد به صدای مهیب، حواس او بوده است.

ج) منبع توجه این فرد، سبک پردازش و انتظارات او (برای رسیدن غذا و به صدا درآمدن زنگ در) است.

د) منبع توجه این فرد، اطلاعات موجود در حافظه اوست که توجه او را نسبت به لباس افراد سوق می‌دهد.

(روان‌شناسی، اساس، توفه، ادراک، صفحه ۷۴)

۷۵- گزینه «۴»

(یاس فاطمه ابراهیمیان)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آماده‌سازی زمانی اتفاق می‌فتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار گیرد.

گزینه «۲»: در پدیده آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان می‌سازد.

گزینه‌های «۳» و «۴»: به همه چیزهایی که در دامنه توجه ما قرار می‌گیرد، آگاهی کامل نداریم.

(روان‌شناسی، اساس، توفه، ادراک، صفحه‌های ۷۳ و ۷۵)

۷۶- گزینه «۴»

(مهمربیبی)

عبارت «الف» ← آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه

عبارت «ب» ← تغییرات درونی محرک‌ها

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: «آشنایی نسبی با محرک و موضوع مورد توجه» از موانع تمرکز است نه عامل ایجاد آن. ضمناً خواب‌آلودگی مربوط به «یکنواختی و ثبات نسبی» است.

گزینه «۲»: «تغییرات درونی محرک‌ها» از عوامل ایجاد تمرکز است نه مانع آن. ضمناً اینکه بعضی بازدیدکنندگان می‌گویند: «تازه اول ماجراست»، به دلیل «درگیری و انگیزگی ذهنی» است.

گزینه «۳»: هایلایت کردن مطالب با رنگ‌های مختلف مربوط به «یکنواختی و ثبات نسبی» است.

(روان‌شناسی، اساس، توفه، ادراک، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۸۱- گزینه «۱»

(سیر مفسر علی مرتضوی)

«قُرئ»: (فعل مجهول) خوانده شد، (در این جا) خوانده شود (رد گزینه ۳) / «استمعوا له»: (فعل امر مخاطب) بدان گوش فرا دهید (رد سایر گزینه‌ها)

نکات مهم درسی:

(۱) در جملات شرطی (إِنْ، مَنْ، مَا، إِذَا)، می‌توانیم فعل ماضی را هم به صورت ماضی و هم به صورت مضارع ترجمه کنیم، به همین خاطر در این سؤال، ترجمه «قُرئ» به شکل مضارع هم صحیح است.

(۲) «استمعوا» از باب افتعال، اگر با حرکت فتحه عین الفعل بیاید (استمعوا)، فعل ماضی غایب است و اگر با حرکت کسره عین الفعل بیاید (استمعوا)، فعل امر مخاطب است.

(ترجمه)

۸۲- گزینه «۳»

(مصطفی قدیمی فرد)

«من قدیم الزمان»: از زمان قدیم (رد گزینه ۱) / «قد علمتنا» (فعل مفرد مؤنث غایب + ضمیر «نا» مفعولی) به ما یاد داده است (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «لتسهیل» (مصدر باب تفعیل): برای تسهیل، برای آسان کردن (رد گزینه ۲) / «السماد» (مفرد): کود (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «الجلدیة» (صفت): پوستی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) «چگونه» هم در گزینه «۱» اضافی است.

(ترجمه)

۸۳- گزینه «۱»

(روح‌الله گلشن)

«كثيرٌ من التجار»: بسیاری از تاجران (بازرگانان) (رد گزینه ۲) / «كان ... يُؤكِّدون»: تأکید می‌کردند (طبق ساختار «كانَ + مضارع: ماضی استمراری» ترجمه می‌شود ← رد گزینه ۳) / «التمينة»: گران بها (نقش «صفت» را دارد و نباید به شکل «جمله» و با حرف «که» ترجمه شود ← رد گزینه ۴) / «الطَّرَق الجبلية»: مسیرهای (راه‌های) کوهستانی (رد گزینه ۳) / «أقل نفقة»: کم‌هزینه‌تر (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۸۴- گزینه «۲»

(مفسر رضا سوری - نعاونر)

«بعد أن اخترع الديناميت»: بعد از اینکه دینامیت اختراع شد (رد گزینه ۳) / «ازدادت الحروب»: جنگ‌ها افزایش یافت (رد سایر گزینه‌ها) / «كثرت»: زیاد گردید (رد گزینه ۱) / «أدوات القتل و التَّخريب»: ابزارهای کشتار و خرابی (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «بهذه المادَّة المُخربَّة»: با این ماده ویرانگر (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه، مشابه امتحان نهایی دی ۱۴۰۲)

۷۷- گزینه «۱» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲ - نوبت اول دی‌ماه)

جست‌وجو: در جست‌وجو به دنبال یافتن یک محرک مکانی در زمینه یا بافت مکانی هستیم.

گوش‌به‌زنگی: توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی را گوش‌به‌زنگی می‌گویند.

از دست دادن محرک هدف: وقتی علامت هدف حاضر است، ولی ردیابی نمی‌شود. پیدا کردن حرف «ص» در بین یک پاراگراف حرف «س» ← جست‌وجو گزارش کردن تعداد ضربان قلب بیمار آسیب مغزی هر ۵ دقیقه ۱ بار ← گوش‌به‌زنگی

رد کردن محموله قاچاق داروهای روان‌گردان از ایستگاه بازرسی گمرک ← از دست دادن محرک هدف

آمادگی نیروهای امداد برای وقوع زلزله در تهران ← گوش‌به‌زنگی

(روان‌شناسی، احساس، تپه، ادراک، صفحه‌های ۷۷ تا ۷۹)

۷۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

اگر حواس مختلف، درگیر انجام دادن یک تکلیف باشد، کارایی خوبی خواهد داشت. خواندن یک مطلب علمی همراه با رؤیت تصاویر آن، نمونه‌ای برای استفاده از دو حس برای یک تکلیف است.

(روان‌شناسی، احساس، تپه، ادراک، صفحه ۸۰)

۷۹- گزینه «۴»

(مفسر عرفان فرهادی)

در این موقعیت نیما دچار خطای ادراکی شده است. او یک محرک خارجی (موتورسیکلت) را دیده و احساس کرده، ولی ادراکی که از آن داشته مطابق با واقعیت نبوده است؛ یعنی آن را دورتر از چیزی که واقعاً هست در نظر گرفته و احساس او با ادراکش مغایرت دارد.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: نمی‌توان گفت پدیده‌ای احساس نشده، چون موتورسیکلت احساس شده و وجود خارجی داشته است.

گزینه «۲»: سرنشین کنار راننده دچار توهم نشده است، چون توهم، ادراک پدیده‌های بدون احساس است، درحالی‌که موتور سیکلت احساس شده است. گزینه «۳»: نمی‌توان گفت سرنشین کنار راننده تفسیری نداشته است، بلکه تفسیر او با تفسیر نیما متفاوت بوده است و با واقعیت تطابق بیشتری داشته است.

(روان‌شناسی، احساس، تپه، ادراک، صفحه‌های ۸۱ تا ۸۳)

۸۰- گزینه «۴»

(مفسر عرفان فرهادی)

- نکته کلیدی در عبارت، ادراک هم‌زمان لامپ‌های کنار هم است یعنی ادراک آن‌ها در مجاورت هم.

- ترسیم ادامه یک تصویر، به همان صورتی که رسم شده بیانگر پیوستگی آن است و به اصل استمرار اشاره دارد.

- این‌که ما معمولاً تمایل داریم دانش‌آموزان را بر اساس شباهت پایه تحصیلی آن‌ها طبقه‌بندی کنیم، اشاره به اصل مشابهت دارد.

- به خاطر سپردن کلمات در یک زمان به معنی به خاطر سپردن کلمات در مجاورت هم است.

(روان‌شناسی، احساس، تپه، ادراک، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۵)

ترجمه متن درک مطلب:

اختراعات از مهم‌ترین ثمرات عقل بشری به شمار می‌آیند، پس آن‌ها هستند که به انسان برای بهبود زندگی روزمره خود و آسان‌تر کردن کارهایش کمک کرده‌اند. برای مثال، اختراع اینترنت، شیوه ارتباط، کار و آموزش را دگرگون کرد. همچنین دستگاه‌های پزشکی مدرن مانند دستگاه ام‌آر‌آی (تصویربرداری با رزونانس مغناطیسی) به پزشکان برای تشخیص بیماری‌ها با دقت بیشتر کمک کرده‌اند. با این حال، اختراعاتی وجود دارند که اگر به شیوه‌ای غیرمسئولانه استفاده شوند، ممکن است مضر باشند. به عنوان نمونه، مواد شیمیایی برای بهبود تولید کشاورزی وارد شدند، اما با گذشت زمان، خسارات زیست‌محیطی و بهداشتی به بار آوردند. همچنین برخی از برنامه‌های الکترونیکی که برای سرگرمی طراحی شده‌اند، ممکن است منجر به اعتیاد و انزوای اجتماعی در میان جوانان شوند. از اینجا روشن می‌شود که اختراعات یک شمشیر دو لبه هستند؛ آن‌ها می‌توانند، برحسب شیوه به‌کارگیری و مدیریتشان، وسیله‌ای برای پیشرفت و توسعه باشند یا دلیل مشکلات جدی گردند.

۹۰- گزینه ۴

(سیر ممبر علی مرتضوی)

«مواد شیمیایی دارای آثار مفیدی برای کشاورزی و تولیدات زراعی نیستند.» مطابق متن نادرست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بعضی از برنامه‌های الکترونیکی دلیل مشکلات جوانان به شمار می‌آیند.

گزینه «۲»: اختراعات جدید باعث پیشرفت زندگی انسان و بهبودش شدند.

گزینه «۳»: اینترنت در عصر کنونی، منجر به دگرگونی شیوه کار و یادگیری شد.

(درک مطلب)

۹۱- گزینه ۱

(سیر ممبر علی مرتضوی)

گزینه صحیح در مورد دستگاه ام‌آر‌آی، عبارت «وسیله پزشکی جدیدی است که دقت تشخیص بیماری‌ها را زیاد می‌کند» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: می‌تواند همه بیماری‌ها را بدون خطا تشخیص دهد. (نادرست)

گزینه «۳»: به بیماران برای تشخیص بیماری‌هایشان به سرعت کمک می‌کند. (نادرست)

گزینه «۴»: وسیله‌ای است که باعث زبان‌های زیست‌محیطی یا بهداشتی می‌شود. (نادرست)

(درک مطلب)

۹۲- گزینه ۳

(سیر ممبر علی مرتضوی)

منظور متن، عبارت «مهم‌ترین (موضوع) در زمینه اختراعات بشری، چگونگی استفاده از آن‌ها در زندگی است.» می‌باشد.

۸۵- گزینه ۴

(کتاب تاک)

«یَفْتَح»: باز می‌کند (از حرکت فتحه در اول فعل و ضمیر مفعولی متصل به آن، مشخص است که با فعل معلوم مواجهیم، نه مجهول؛ رد گزینه ۱) / «ظَلَامُ اللَّیْلِ»: تاریکی شب (رد گزینه‌های ۱ و ۳؛ در گزینه ۱، حرف اضافه «با» زائد است، در گزینه ۳ نیز «تاریکی‌ها» به اشتباه جمع آمده است.) / «یَبْسُطُ»: (فعل مضارع مجهول) گسترده می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «تُعْلِقُ»: می‌بندد / «تَجِدُ»: می‌یابیم (رد گزینه ۲) / «طَرِيقًا»: راهمان را (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «بنورها»: با روشنایی آن (رد گزینه ۲)

توضیح: گاهی مرجع ضمیر در جمله وجود دارد و کمی قبل‌تر ذکر شده است، در این شرایط ممکن است به جای ضمیر، خود مرجع را در ترجمه بیاوریم؛ مثلاً در ترجمه «عیون الخفّاش... یَفْتَحُها...» به جای «چشمان خفّاش... آن‌ها را باز می‌کند...»، بگوییم: «چشمان خفّاش را... باز می‌کند».

(ترجمه)

۸۶- گزینه ۴

(امیر حسین شکوری)

اولاً «خَطَأً» مفرد است و ترجمه صحیح آن «اشتباه» است، ثانیاً «یُصَحِّحُ» یک فعل مضارع معلوم و متعدی است و باید به صورت «تصحیح کند، جبران کند» ترجمه شود.

(ترجمه)

۸۷- گزینه ۲

(همیرضا قائم‌امینی - اصفهانی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «خادمی»: خدمتگزاران

گزینه «۳»: معادل فارسی «الإقبال علی: روی آوردن به» نیامده است.

گزینه «۴»: «صَدَقَ» فعل ماضی و در اینجا، به معنای «باور کردند» است.

تکات مهم درسی:

هرگاه اسم مثنی یا جمع مذکر سالم، مضاف واقع شود، «ن» آخر آن حذف می‌شود؛ مثال: «خادمین + البشريّة = خادمی البشريّة: خدمت‌کنندگان به بشریت»

(ترجمه)

۸۸- گزینه ۴

(ابوبالاب درانی)

«همه اختراعات علمی»: كلّ الإختراعات العلميّة، جميع الإختراعات العلميّة (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «جنبه سودمند آنها»: وجهها النّافع، الوجه النّافع لها (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

(تعريب)

۸۹- گزینه ۴

(کتاب آبی پیمان‌های)

ترجمه متن عربی صورت سؤال: چیزها به وسیله متضادهایشان شناخته می‌شوند!

در گزینه‌های «۱» تا «۳» همین مفهوم بیان شده است اما گزینه «۴» در توصیف خداوند است و ارتباطی به عبارت صورت سؤال ندارد.

(مفهوم)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مخترعان باید قبل از اقدام به هر اختراعی، به‌خوبی به نیتات و اهداف خویش فکر کنند. (نادرست)

گزینه «۲»: برخی از اختراعات ممکن است زیان برسانند همان‌طور که سود می‌رسانند بنابراین بهتر است از آن‌ها استفاده نکنیم. (نادرست)

گزینه «۴»: هیچ وسیله‌ای وجود ندارد که آن را استفاده می‌کنیم مگر اینکه ضرر آن برای بشریت بیشتر از سودش است. (نادرست)

(درک مطلب)

۹۳- گزینه «۲»

(سیر ممبرعلی مرفوعی)

«مرفوع بالتبعیة من موصوفها» نادرست است. «الإلكترونية» صفت برای «البرامج» است، از طرفی «البرامج» هم مضاف‌الیه و مجرور است، بنابراین «الإلكترونية» نیز به تبعیت از موصوف خود، اعراب مجرور دارد.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۴- گزینه «۴»

(سیر ممبرعلی مرفوعی)

«فعل و فاعل» نادرست است. «صَمَمْتُ» فعل مجهول است، پس فاعل ندارد و به‌جای آن، نائب فاعل دارد (باید می‌گفت: فعل و نائب فاعل)!

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۵- گزینه «۲»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«البلدان» جمع مکسر است نه مثنی، پس باید به عنوان مبتدا مرفوع شود و علامت ضمّه بگیرد (صحیح: البلدان).

همچنین «الصناعية» نادرست است (صحیح: الصناعيّة).

(ضبط حرکات)

۹۶- گزینه «۳»

(همیدرضا قائن‌امینی - اصفهان)

در این گزینه، اسم مبنی وجود ندارد و «هذان» اسم اشاره و معرب است. دقت کنید «هل» حرف پرسشی به معنای «آیا» و مبنی است.

تکات مهم درسی:

۱) ضمیرها، کلمات پرسشی و اسم‌های اشاره مبنی هستند.
۲) اسم‌های اشاره در حالت مثنی (هذان، هذین، هاتان، هاتین) معرب محسوب می‌شوند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ضمیر متصل «ی» در «لديّ: نزد من، دارم» (لديّ: لدی + ی) مبنی است.

گزینه «۲»: «مَنْ» کلمه پرسشی به معنای «چه کسی» و مبنی است. ضمیر متصل «ها» (در «حلّها») و «کَمْ» (در «تبینکمْ») هم مبنی هستند.

گزینه «۴»: «أولئك» اسم اشاره و مبنی است.

(انواع اعراب)

۹۷- گزینه «۳»

(کامران عبداللّهی)

صورت سؤال، اسمی را می‌خواهد که منصوب باشد و علامت نصبش «یا» باشد؛ در گزینه «۳»، «طالبین» مفعول و منصوب است با علامت «یا».

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مُهندسین» مجرور به حرف جر است و «یاء» علامت جر محسوب می‌شود.

گزینه «۲»: «زمیلین» مجرور به حرف جر است با علامت «یاء».

گزینه «۴»: «صَدِیقَین» مضاف‌الیه و مجرور است و «یاء» علامت جر محسوب می‌شود.

(انواع اعراب)

۹۸- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

در گزینه «۴»، «المُجَدِّین» مفعول است. ترجمه عبارت: دانشمندان، افراد کوشا را از میان مردم گرامی می‌دارند زیرا آنان عامل اصلی در پیشرفت جامعه هستند.

در سایر گزینه‌ها، «المُجَدِّین» صفت است.

روش سریع برای حل سؤال:

دقت کنید در گزینه «۴»، «العلماء» مرفوع و «المُجَدِّین» منصوب است، یعنی اعرابشان با هم متفاوت است، پس نمی‌توانند موصوف و صفت باشند!

(انواع اعراب)

۹۹- گزینه «۱»

(ولی برهی - ابرو)

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۲»، «المُواطنین» نایب فاعل است و باید مرفوع با «واو» شود (المُواطنون). در گزینه «۳»، مضارع مجهول نشده و به صورت معلوم آمده است و در جنس نیز با نایب فاعل خود مطابقت ندارد. در گزینه «۴»، «اللوّاحات» (فاعل جمله معلوم) باید حذف شود و «المُواطنین» نیز مرفوع شود.

(فعل مجهول)

۱۰۰- گزینه «۱»

(روح‌الله گلشن)

صورت سؤال، فعل «یُسَاعِد» را می‌خواهد که می‌تواند مجهول باشد. در این گزینه، «یُسَاعِد» در اصل به شکل «یُسَاعَد» و مجهول است. ترجمه عبارت: «آیا نیازمندان در دستیابی به نیازهای روزانه‌شان یاری می‌شوند؟»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «الأطفال» منصوب شده و مفعول است؛ پس «یُسَاعِد» معلوم است. (دقت کنید «زَمیل» نقش فاعل آن را دارد)؛ ترجمه عبارت: «پس از ویرانی بیمارستان، (کسی) به کودکان بیمار کمک نکرد مگر همکارم».

گزینه «۳»: در این گزینه، «الطَّلَاب» نقش مفعول را دارد و «یُسَاعِد» معلوم است؛ ترجمه عبارت: «مدیر مدرسه به دانش‌آموزان برای شرکت در مسابقه، کمک می‌کند».

گزینه «۴»: فعل «یُسَاعِد» به ضمیر «کَمْ» که در نقش مفعول است، متصل شده و معلوم است؛ ترجمه عبارت: «به‌دنبال استاد ماهری بگردید که شما را در فهمیدن درس‌های دشوارتان یاری کند».

(فعل مجهول)

تاریخ (۳)

۱۰۱- گزینه «۴»

(آیرو فتح‌زاده)

تشریح سایر گزینه‌ها:

ب) برخی گزارش‌ها نشان از آن دارد که روستائیان کم و بیش تحت ستم اربابان و ماموران مالیاتی بوده‌اند.

د) روحانیون به دلیل عدم وابستگی به حکومت و با توجه به آموزه‌های دینی، در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرت‌های خارجی ایستادگی کردند و اقدامات شاهان و درباریان قاجار را به چالش کشیدند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۱۰۲- گزینه «۴»

(علیرضا پدرام)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شیوه تولید شبانکاری، مختص ایلات و کوچ‌نشینان بود.

گزینه «۲»: کشاورزی در این دوران، کشاورزی معیشتی نبود.

گزینه «۳»: با پایان یافتن جنگ‌های ناپلئون در اروپا و سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی، صنایع دستی ایران رو به انحطاط رفت.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۲)

۱۰۳- گزینه «۳»

(فاطمه عزیزی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) دانش‌آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، وارد مدرسه‌های قدیم و حوزه‌های علمیه می‌شدند.

ج) دانش‌آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید، نقش مؤثری در انتشار و ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه‌خواهی و حکومت قانون داشتند.

ه) برخی از کشورهای استعمارگر، به دلیل منافع خود، درصدد تغییر روش‌های تعلیم و تربیت در ایران بودند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۱۰۴- گزینه «۳»

(فاطمه امیری)

به دنبال سقوط صفویان، هنر نگارگری نیز در سایه جنگ‌های داخلی رو به افول نهاد. نقاشی در عصر قاجار به دنبال وحدت سیاسی، استقرار امنیت و در سایه حمایت پادشاهان و دربار از یک سو و ارتباط با غرب از سوی دیگر دچار تحولی اساسی شد. فتح‌علی‌شاه برجسته‌ترین هنرمندان نقاش را در تهران گرد آورد و آن‌ها را به کشیدن پرده‌های بزرگ برای نصب در کاخ‌ها تشویق کرد.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۶)

۱۰۵- گزینه «۱»

(بوار بلیلیان)

کاخ شمس‌العماره مربوط به بناهای «کارت پستالی» می‌شود که ترکیبی از معماری ایرانی و اروپایی است؛ در حالی که گزینه «۱» مربوط به سنت معماری ایرانی اسلامی است. سایر گزینه‌ها با سبک معماری کاخ شمس‌العماره مطابقت دارند.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه ۵۹)

تاریخ (۱)

۱۰۶- گزینه «۴»

(آیرو فتح‌زاده)

الف) اسکندر مقدونی در سال ۳۲۳ قبل از میلاد در بابل درگذشت.

ب) سلوکوس، بر بین‌النهرین، بخش‌هایی از آسیای صغیر، سوریه و فلات ایران حاکم شد.

ج) در زمان مهرداد اول، سلسله اشکانیان از یک حکومت محلی به پادشاهی قدرتمندی تبدیل شد.

(تاریخ (۱)، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌های ۹۰، ۹۲ و ۹۳)

۱۰۷- گزینه «۳»

(یاسین ساعری)

- برخی از مورخان، اقدام خسرو پرویز را در برانداختن حکومت لخمیان، اشتباه بزرگی می‌شمارند.

- حکومت ساسانیان با اقدامات و موفقیت‌های مهم شاپور یکم و دوم در زمینه‌های سیاسی و نظامی، گسترش یافت و تثبیت شد.

- با شدت یافتن اختلاف و نزاع سیاسی در دربار ساسانیان، سردار مشهور، بهرام چوبین، علیه هرمز چهارم سر به شورش برداشت و او را برکنار کرد.

- وضعیت سیاسی حکومت ساسانی در زمان شیرویه چنان بی‌ثبات شد که در فاصله چهارسال، بیش از ده تن بر تخت شاهی نشستند.

(تاریخ (۱)، اشکانیان و ساسانیان، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۸)

۱۰۸- گزینه «۳»

(بوار بلیلیان)

الف) کورش بزرگ بنیان‌گذار حکومت هخامنشی از تشکیلات و تجربه‌های اداری حکومت‌های پیشین برای اداره امور کشور استفاده کرد.

ب) به نظر می‌رسد که شاهان ماد به تقلید از شاهان پیشین و معاصر خود حکومت می‌کردند و احتمالاً دربار و تشکیلات اداری محدود و کوچکی داشته‌اند که شامل پادشاه و برخی صاحب منصبان درباری، فرماندهان نظامی و حاکمان محلی می‌شده است.

ج) سلوکیان بخش عمده‌ای از تشکیلات دیوانی (اداری و مالی) هخامنشیان را به خدمت گرفتند. تقسیمات کشوری مانند روزگار هخامنشی بود و سلوکیان، قلمرو خود را به تعداد زیادی شهری (ساتراپی) تقسیم کردند. آنان در گرفتن مالیات به روش پیشین عمل می‌کردند. فرمانروایان سلوکی همچنین به سیاست آزادی و مدارای دینی پادشاهان هخامنشی ادامه دادند.

(تاریخ (۱)، آیین کشورداری، صفحه‌های ۹۹، ۱۰۰ و ۱۰۲)

۱۰۹- گزینه «۳»

(علیرضا پدرام)

در دوره هخامنشی، قدرت و اختیارات پادشاه نامحدود نبود، بلکه توسط قوانین، محدود می‌شد. چنان‌که «هرودت به قانونی ایرانی اشاره می‌کند که براساس آن، شاه نباید کسی را به سبب یکبار ارتکاب جرم، به مرگ محکوم کند».

(تاریخ (۱)، آیین کشورداری، صفحه ۱۰۵)

۱۱۰- گزینه «۴»

(فاطمه عزیزی)

ابتدا به تشریح عبارت‌ها می‌پردازیم:

الف) مربوط به حکومت ماد است.

ب) مربوط به حکومت هخامنشیان است.

ج) درست است. (رد گزینه «۲»)

د) عبارت نادرستی است؛ خانواده گسترده تا عهد هخامنشیان تداوم یافت.

جغرافیا (۳)

۱۱۶- گزینه ۳»

(فرزانة ناطمی)

- نابرابری فضایی از مشکلات مربوط به تجهیزات و خدمات عمومی است.
- زاغه‌نشینی از مسائل مربوط به مشکل مسکن در شهرهاست که علاوه بر حاشیه شهر، ممکن است در نقاط مختلف شهر نیز وجود داشته باشد.
- مشکل مهاجران در ناتوانی در پرداخت هزینه مسکن با مشغول شدن به کارهایی مانند کارگری روزمزد، مربوط به اشتغال شهری است.

(بغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

۱۱۷- گزینه ۱»

(یاسین ساعدی)

- خسارت وارد کردن به اموال عمومی، بناها و آثار فرهنگی یکی دیگر از انحرافات اجتماعی در شهرهاست که به آن وندالیسم شهری می‌گویند.
- یکی از ارکان مهم پایداری یک شهر سالم به حداقل رساندن آلودگی و تخریب محیط زیست است.
- صاحب‌نظران معتقدند که در طراحی مبلمان شهری، باید فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت گردد.

(بغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۴ و ۲۶)

۱۱۸- گزینه ۳»

(علیرضا پدرا)

با توجه به سرانه استاندارد و جمعیت شهر داریم:

$$\text{جمعیت} \times (\text{سرانه}) = \text{فضای سبز} \Rightarrow \text{فضای سبز} = \frac{\text{جمعیت}}{\text{سرانه}}$$

$$\Rightarrow \text{فضای سبز} = \frac{۸۰۰}{۴۰/۰۰۰} \times (۲۰) = ۸۰۰/۰۰۰$$

پس به‌طور استاندارد، این شهر نیاز به ۸۰۰/۰۰۰ متر مربع فضای سبز دارد، با توجه به شرایط موجود می‌توان گفت:

$$۸۰۰/۰۰۰ - ۳۶۰/۰۰۰ = ۴۴۰/۰۰۰$$

یعنی حداقل ۴۴۰ هزار متر مربع باید به فضای سبز شهری اضافه شود.

(بغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۱۱۹- گزینه ۴»

(پوار دلیلیان)

برنامه توسعه روستایی، برنامه‌ای است که با هدف بهبود زندگی اقتصادی و اجتماعی روستائینان طراحی می‌شود. تحقق روستای پایدار که در راستای این برنامه صورت می‌گیرد، سه رکن دارد:

- ۱- فعال کردن اقتصاد روستا ۲- خدمات اجتماعی و فرهنگی ۳- حفظ محیط زیست روستا و چشم‌اندازهای طبیعی آن.

با عنایت به توضیحات بالا، گزینه ۴ شامل هر سه رکن تحقق روستای پایدار می‌شود و در نتیجه نسبت به سایر گزینه‌ها جامع‌تر است.

(بغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۲۰- گزینه ۴»

(فاطمه امیری)

یکی از ویژگی‌های عمده برنامه آمایش سرزمین، توجه به عدالت در توسعه است که بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات، تعادل برقرار می‌شود. در این برنامه به منظور تحقق عدالت اجتماعی، از توسعه نامساوی و تمرکز ثروت و سرمایه در برخی مناطق و فقر و محرومیت در مناطق دیگر جلوگیری می‌شود.

(بغرافیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه ۳۶)

تاریخ (۲)

۱۱۱- گزینه ۲»

(علیرضا پدرا)

گزاره‌های داده‌شده، به ترتیب (الف: مربوط به دوران غزنویان)، (ب: مربوط به دوران سلجوقیان)، (ج: مربوط به دوران خوارزمشاهیان) و (د: مربوط به دوران سلجوقیان) است.

(تاریخ (۲)، ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۵)

۱۱۲- گزینه ۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در دوره‌های حکمرانی غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، پیروان مذهب اسماعیلیه در شهرها و روستاهای ایران پراکنده بودند. این گروه، مهم‌ترین مخالفان خلافت عباسی و دو حکومت غزنوی و سلجوقی بودند و به همین دلیل، همیشه از سوی این حکومت‌ها مورد تعقیب و آزار قرار داشتند.

(تاریخ (۲)، ایران در دوران غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، صفحه ۱۰۸)

۱۱۳- گزینه ۳»

(فاطمه امیری)

ایران که با سقوط خلافت عباسی و تشکیل حکومت ایلخانی به لحاظ جغرافیایی و سیاسی وضعیت منسجم‌تری یافته بود، در عهد سلطنت غازان به استقلال و اقتدار بیشتری رسید.

در سراسر دوره حاکمیت ایلخانان وضعیت یکسان و یکنواختی وجود نداشت. دوره حاکمیت آن‌ها را می‌توان به دوره نامسلمانی و دوره مسلمانی تقسیم کرد. در دوره نامسلمانی مغول، بزرگان ایرانی برای مهار خشونت و رفتارهای خودسرانه فاتحان مغول، تلاش‌های بسیار کردند.

(تاریخ (۲)، حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول - تیموری، صفحه‌های ۱۱۵ و ۱۱۶)

۱۱۴- گزینه ۴»

(یاسین ساعدی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

(ب) یاسا به عنوان مجموعه قوانینی که چنگیز خان تدوین کرده بود، به مغول‌ها توصیه می‌کرد که از شهر و شهرنشینی دوری گزینند.

(ج) در عصر مغول - تیموری، سه گونه مالیات کشاورزی، مالیات بازرگانی، و مالیات دامی تا پایان عهد تیموریان تداوم یافت.

(د) یکی از ویژگی‌های نظام اجتماعی عصر مغول - تیموری افزایش نفوذ و موقعیت زنان در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی بود و خاتون‌ها در کنار خان‌ها، از جایگاه مهمی در میان گروه‌های فرادست برخوردار شدند.

(تاریخ (۲)، حکومت، جامعه و اقتصاد در عصر مغول - تیموری، صفحه‌های ۱۱۹ تا ۱۲۲ و ۱۲۳)

۱۱۵- گزینه ۴»

(آیروا فتاح‌زاده)

در دوره ایلخانان به ویژه به دنبال کوشش‌های علمی و فرهنگی خواجه نصیرالدین توسی، تشیع در ایران گسترش یافت. آن زمان نفوذ مذهب تشیع به حدی رسید که ایلخان الجایتو، جانشین غازان به این مذهب گروید. سلاطین تیموری پیرو مذهب تسنن بودند.

(تاریخ (۲)، فرهنگ و هنر در عصر مغول - تیموری، صفحه‌های ۱۲۶ و ۱۲۷)

جغرافیای ایران

۱۲۱- گزینه «۲»

(علیرضا پدرام)

مطابق قانون ۷۰، ۲۸ سال طول می‌کشد تا جمعیت این کشور، دو برابر شود، یعنی بعد از ۲۸ سال، جمعیت این کشور به ۱۰۰ میلیون نفر می‌رسد؛ همچنین با توجه به اینکه نرخ رشد ثابت است، ۲۸ سال دیگر مجدداً طول می‌کشد تا جمعیت از ۱۰۰ میلیون نفر به ۲۰۰ میلیون نفر برسد؛ بنابراین بعد از ۵۶ سال ($28 + 28 = 56$) جمعیت کشور «A»، ۲۰۰ میلیون نفر می‌شود.

نکته مهم درسی:

مطابق قانون ۷۰، مدت زمانی که طول می‌کشد تا جمعیت کشوری دو برابر شود، از رابطه زیر به دست می‌آید:

$$\text{نرخ رشد جمعیت} = \frac{70}{\text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}}$$

(مغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۶۸)

۱۲۲- گزینه «۲»

(یاسین ساعدی)

بر اساس هرم سنی در ایران، گروه سنی کودکان و نوجوانان تا ۱۴ سال، گروه سنی جوانان شامل ۱۵ تا ۲۹ سال، گروه سنی بزرگسالان شامل ۳۰ تا ۵۹ سال و گروه سنی سالمندان شامل ۶۰ سال به بالاست.

(مغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه ۷۰)

۱۲۳- گزینه «۲»

(فاطمه عزیزی)

مهاجرت عبارت است از جابه‌جایی بین دو واحد جغرافیایی یا به عبارتی ترک یک سرزمین و اسکان در سرزمین دیگر. بعضی از متخصصان، مهاجرت از ابتدای قرن بیستم تا به حال را در سه شکل (نوع) بیان کرده‌اند که یکی از آن‌ها، مهاجرت‌های گروهی است که براساس تصمیمات سیاسی انجام می‌شوند. (رد گزینه «۴») مهاجرت بر مکان مبدأ و مقصد اثر می‌گذارد؛ تغییرات به وجود آمده بر ترکیب سنی و جنسی، قیمت زمین و مسکن، اشتغال، امکانات و تجهیزات، فرهنگ و زبان قابل مشاهده است. (رد گزینه «۳»)

نکته قابل توجه در مهاجرت این است که اعضای یک خانواده با هم به دنیا نمی‌آیند و با هم از دنیا نمی‌روند (مگر در سوانح)، ولی اغلب، اعضای خانواده با هم مهاجرت می‌کنند و حتی در مواردی، چندین خانواده یا کلیه ساکنان یک محل یا منطقه به خاطر عامل یا عوامل مشترک، جابه‌جا می‌شوند. به همین خاطر، مطالعه مهاجرت در بحث تغییرات جمعیت بسیار مهم است. (رد گزینه‌های «۱» و «۳»)

(مغرافیای ایران، ویژگی‌های جمعیت ایران، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۲۴- گزینه «۴»

(فرزانه ناظمی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قسمت اول مربوط به دوران آریاییان است و قبل از زمانی بوده که کشور به ۷۲ بخش تقسیم شده بود. (سلوکیان)
گزینه «۲»: قسمت اول مربوط به دوران عباسیان است و قبل از زمانی است که تقسیمات کشوری به ترتیب عبارت بودند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه

گزینه «۳»: قسمت اول مربوط به دوران قاجاریه است. در دوره صفویه، زندگی، افشاریه و قاجاریه عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب عبارت بودند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه. پس قسمت اول و دوم عبارت گزینه «۳» هر دو مربوط به قاجاریه می‌شود و بعد از آن نبوده است.

(مغرافیای ایران، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌های ۷۷ و ۷۸)

۱۲۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور خارج از کشور ۱۴۰۱)

هر شهرستان از به هم پیوستن چند بخش همجوار تشکیل شده که از نظر عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، واحد متناسب و همگنی را به وجود آورده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: دهستان کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه همجوار تشکیل می‌شود.

گزینه «۳»: استان واحدی از تقسیمات کشوری است که با محدوده جغرافیایی معین، از به هم پیوستن چند شهرستان همجوار تشکیل می‌شود. گزینه «۴»: بخش واحدی از تقسیمات کشوری با محدوده جغرافیایی معین است که از به هم پیوستن چند دهستان همجوار تشکیل شده است. هر بخش تابع شهرستان است.

(مغرافیای ایران، تقسیمات کشوری ایران، صفحه‌های ۷۹ و ۸۰)

جغرافیا (۲)

۱۲۶- گزینه «۱»

(فاطمه عزیزی)

تشریح عبارت‌ها:

(الف) نوع چهارم (رد گزینه «۳»)

(ب) نوع اول (رد گزینه «۴»)

(ج) نوع دوم (رد گزینه «۲»)

(د) نوع سوم (رد گزینه‌های «۲» و «۴»)

نکته: از آنجایی که ترتیب در سؤال مهم بود؛ گزینه «۲» رد می‌شود.

(مغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)، صفحه ۸۴)

۱۲۷- گزینه «۲»

(فرزانه ناظمی)

ترتیب زمانی وقوع اتفاقات در موارد بالا «الف»، «ب»، «ج» و «د» می‌باشد. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مورد «الف» شرط فراهم آمدن مورد «ج» می‌باشد.

گزینه «۳»: وضعیت مورد «ب» تحت تأثیر «الف» است.

گزینه «۴»: در واقع مورد «ج» از مورد «الف» از نظر زمانی، دیرتر اتفاق افتاده است.

(مغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۱۲۸- گزینه «۳»

(پوار پللیان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مثال مذکور بر طبق کتاب درسی مربوط به نوآوری و رقابت صنایع های تک است. (نه فناوری پیشرفته و استفاده از محققان.)

گزینه «۲»: کشورهای کره جنوبی، تایوان، مالزی و سنگاپور در چند دهه اخیر به تولیدکنندگان و صادرکنندگان مهم کالاهای صنعتی در جهان

گزینه «۲»: درست ← حس می‌تواند فقط اجسام، شکل‌ها، رنگ‌ها و ... را نشان دهد، نه ضرورت رابطه علیت میان اجسام و پدیده‌ها را.
گزینه «۳»: نادرست ← این دیدگاه تصریح می‌کند که ضرورت رابطه علت و معلول هرگز از راه مشاهده مستقیم قابل دریافت نیست.
گزینه «۴»: درست ← در این نظریه، تکرار تجربه‌ها منجر به شکل‌گیری تصور ضرورت در ذهن می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، پوهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۳۳- گزینه «۲»
فلاسفه مسلمان اصل علیت را یک قاعده عقلی می‌دانند که از تجربه به دست نمی‌آید بلکه خودش پایه و اساس هر تجربه‌ای است. گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» همگی نتیجه‌گیری تجربی و بر اساس مشاهده هستند، اما گزینه «۲» از استدلال عقلی استفاده کرده است.

(فلسفه دوازدهم، پوهان علی و معلولی، صفحه ۱۷)

۱۳۴- گزینه «۴»
(امیرمهمر قلعه‌کاهی)
وقتی کسی برای رفع مشکل خاصی (معلول) به پزشک و متخصص آن کار (علت) مراجعه می‌کند بیانگر این است که هر کسی (هر علتی) نمی‌تواند مشکلش را برطرف کند (معلول) و تنها افراد خاصی توانایی برطرف کردن مشکلش را دارند که این امر بیانگر اصل سنخیت است.
اینکه پزشک انتظار دارد بیمار با خوردن داروی تجویزی او (علت)، کمردردش برطرف شود (معلول)، نشان‌دهنده باور به اصل وجوب علی و معلولی است.

(فلسفه دوازدهم، پوهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۱۳۵- گزینه «۳»
(مسین آفوندری راهنمایی)
اگر علتی حاضر باشد ولی معلول ایجاد نشود، حتماً علت ما ناقصه بوده است؛ برای موجود شدن قطعی معلول نیاز به علت تامه داریم.
اتفاق در معنای اول (۱- بدون علت به وجود آمدن ۲- با علت به وجود نیامدن) و در معنای دوم (نبود سنخیت میان علت و معلول) در این مثال قابلیت رخ دادن ندارد.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از پوهان؟، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۳۶- گزینه «۱»
(پوار پاکدل - فاروج)
در معنای دوم اتفاق سنخیت میان علت و معلول و تمام پیامدها و نتایج حاصل از آن نفی می‌شود. با دقت به صورت سؤال می‌توان دریافت که برای نفی معنای دوم اتفاق باید به قاعده سنخیت اعتقاد داشت و این اعتقاد و پذیرش در بیت «اگر یک ذره را برگیری از جای / خلل یابد همه عالم سراپای» به وضوح دیده می‌شود. (رد سایر گزینه‌ها)

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از پوهان؟، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۳۷- گزینه «۴»
(علی معزی)
گروهی از منکران خدا، می‌خواهند برای جهان و انسان هدف و غایت تعیین کنند و بگویند جهان به سمت یک غایت برتر در حرکت است.

تبدیل شده‌اند. (ژاپن از مهم‌ترین نواحی صنعتی در شرق آسیا است؛ نه اینکه در چند دهه اخیر به این جایگاه رسیده باشد).
گزینه «۴»: پیشرفت صنایع های‌تک بر مبنای نوآوری و رقابت است. (نه استفاده از متخصصان و محققان).

(جغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)، صفحه‌ها ۹۵ تا ۹۷)

۱۲۹- گزینه «۱»

(فرزانه ناظمی)
با آغاز عصر اکتشافات و پیشرفت دریانوردی، اروپاییان با تصرف بخش‌هایی از آسیا، آفریقا و آمریکای جنوبی به استخراج و غارت منابع طبیعی پرداختند. همچنین با وقوع انقلاب صنعتی و نیاز بیشتر اروپاییان به مواد اولیه، این استعمارگری گسترش یافت.

(جغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)، صفحه ۱۰۲)

۱۳۰- گزینه «۲»

(فاطمه اهدری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این اقدام فقط وابستگی کشور به مرکز را بیشتر می‌کند. (تحول فناورانه ندارد).

گزینه «۳»: این اقدام بیشتر واردات را تقویت می‌کند، نه تولید و استقلال صنعتی کشور.

گزینه «۴»: این اقدام بیشتر به درآمد خدماتی و جغرافیایی محدود می‌شود و تحول فناورانه و صنعتی به وجود نمی‌آورد.

(جغرافیا (۲)، نوامی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)، صفحه‌های ۱۰۶ تا ۱۱۱)

فلسفه دوازدهم

۱۳۱- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

اگر علت یک چیز موجود شود، موجود شدن آن چیز نیز واجب می‌شود و ضرورت می‌یابد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: علت به معلول خود ضرورت وجود می‌بخشد و معلول را موجود می‌کند.

گزینه «۳»: اشیا در ذات و ماهیت خود، ممکن‌الوجود هستند و اگر اکنون موجود هستند، به خاطر این است که به واسطه علت خود از حالت امکانی خارج شده و وجود برای آن‌ها ضروری و واجب شده و لذا موجود گردیده‌اند. (وجوب وجود)

گزینه «۴»: معلول با قطع نظر از علت، «مکان ذاتی» دارد؛ یعنی ذات و ماهیت آن نسبت به وجود و عدم مساوی است. با آمدن علت، وجود معلول ضرورت می‌یابد و موجود می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، پوهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۲۰)

۱۳۲- گزینه «۳»

(پرگل رمیعی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست ← چون این دیدگاه اصل علیت را نه یک واقعیت خارجی، بلکه حاصل تداعی ذهنی می‌داند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: معنای اول اتفاق مستلزم «نبود علت و وجود معلول» یا «وجود علت و نبود معلول» است. بنابراین با پذیرش این معنا از اتفاق رابطه وجودی میان این دو برقرار نخواهد بود.

گزینه «۲»: بیشترین اختلافات مربوط به معنی سوم اتفاق است که حتی سه نظر در کتاب درسی بررسی شده است.

گزینه «۳»: پذیرش معنی اول اتفاق ناشی از جهل به تمایز علت تامه و ناقصه است.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۳۸- گزینه «۴»

(معمد کرمی‌نیا - رفسنجان)

پذیرش اتفاق به معنای چهارم؛ یعنی وقوع حوادث پیش‌بینی‌نشده که هیچ کدام از اصول و مؤلفه‌ها و لوازم اصل علیت را انکار نمی‌کند.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۳۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

صادر شدن هر علتی از هر معلولی عبارتی نادرست است و جزء هیچ کدام از معانی اتفاق نیست.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۴۰- گزینه «۱»

(فرهار قاسمی‌نژاد)

اگر فرض کنیم علت در کمترین زمان ممکن باعث پیدایش معلول شده است به این معنی است که معلول در یک زمانی هرچند اندک از علت خود تخلف کرده است و این خلاف اصل وجوب علی و معلولی است. طبق اصل وجوب علی و معلولی میان علت و معلول هیچ فاصله زمانی وجود ندارد حتی به اندازه کسری از ثانیه. (معنای اول اتفاق)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: این مطلب مربوط است به اصل سنخیت و معنای دوم اتفاق.

گزینه «۳»: این عبارت مرتبط است با معنای سوم اتفاق.

گزینه «۴»: طبق توضیح گزینه «۱» فاصله زمانی میان علت و معلول باعث نفی رابطه ضروری می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، کرام تصویر از جهان؟، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

منطق

۱۴۱- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

هدف از تعریف کردن شناساندن مفاهیم و تصورات مجهول برای شنونده است.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه ۳۲)

۱۴۲- گزینه «۱»

(معمد کرمی‌نیا - رفسنجان)

برخی از انواع تعریف، به‌ویژه تعریف لغوی، در لغت‌نامه‌ها موجود است.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۳)

۱۴۳- گزینه «۳»

(امیرمعمد قلعه‌کاهی)

در منطق سه شیوه برای تعریف لغوی مفاهیم وجود دارد:

۱- بیان معنای لغوی یک مفهوم؛ مثل: بهمن: به معنای اندیشه نیک است.

۲- استفاده از مترادف‌های یک مفهوم؛ مثل: فردوس: پردیس، باغ، بهستان و بهشت و ...

۳- بیان نحوه شکل‌گیری یک واژه؛ مثل: ناجا: مخفف حروف نخستین کلمات «نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران»؛ یا: بهمن مرکب از «به» (خوب و نیک) + «من» (نفس و اندیشه)؛ (البته بیان معانی «به» و «من» ذیل معنای لغوی است، نه نحوه شکل‌گیری واژه و در اینجا برای واضح‌تر شدن معانی این دو بخش کلمه آمده است).

در این سؤال گزینه‌های «۱» و «۲» و «۴» از نوع اول تعریف لغوی هستند (بیان معنای لغوی یک مفهوم)، اما گزینه «۳» نوع دوم تعریف لغوی (استفاده از واژه‌های مترادف) است.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه ۳۰)

۱۴۴- گزینه «۱»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

تصویر با تصور متفاوت است. در تعریف از طریق ذکر مصادیق، تصاویری یا نمونه‌هایی از مصادیق مفهوم مورد نظر را بیان می‌کنیم یا نشان می‌دهیم نه تصور.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: تعریف از طریق ذکر مصادیق، در فلسفه کاربرد چندانی ندارد، چون فلسفه با مفاهیم انتزاعی سروکار دارد.

گزینه «۳»: تعریف موردنظر یک مفهوم عام (آشفتگی یا خشم) و یک ویژگی خاص (ناشی از بی‌نتیجه‌ماندن فعالیت) دارد و بنابراین تعریفی مفهومی است.

گزینه «۴»: در تعریف از طریق ذکر مصادیق، مصادق‌ها می‌توانند جزئی یا کلی باشند. مانند اینکه در تعریف لبنیات بگوییم: شیر و ماست و دوغ که کلی‌اند یا در تعریف رودخانه بگوییم: ارس و کارون که جزئی‌اند.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۱۴۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جامع و مانع بودن مربوط به مصادیق و افراد است نه مربوط به مفاهیم.

گزینه «۲»: تعداد مصادیق ربطی به جامع و مانع بودن تعریف ندارد.

گزینه «۳»: این عبارت نه بیانگر جامع بودن تعریف است و نه مانع بودن آن را نتیجه می‌دهد.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه ۳۵)

۱۴۶- گزینه «۴»

(فرهار قاسمی‌نژاد)

در تعریف مفهومی از مفاهیم عام و خاص استفاده می‌شود. مفاهیم C و B نسبت به مفهوم A مفاهیم عام هستند و تنها مفهوم خاص A مفهوم D است، بنابراین باید مفهوم D در کنار دیگر مفاهیم قرار گیرد تا یک تعریف مفهومی درست داشته باشیم. از کنار هم قرار گرفتن مفاهیم عام تعریف مفهومی درستی به دست نمی‌آید.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه ۳۱)

۱۴۷- گزینه «۴»

(مسین آفونری راهنمایی)

برای تعریف مفهومی باید مفهومی عام‌تر از مفهوم مجهول موجود باشد؛ اما در برخی از موارد مانند مفهوم «جوهر» یا «مقدار» مفهومی عام‌تر وجود ندارد؛ پس به‌ناچار این مفاهیم را به‌صورت لغوی تعریف می‌کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: همیشه نسبت مفهوم مجهول با مفهوم عام، عموم و خصوص مطلق است. انسان: حیوان ناطق (بین انسان و حیوان نسبت عموم و خصوص مطلق برقرار است).

گزینه «۲»: همیشه نسبت مفهوم مجهول با تعریف صحیح، تساوی است. (تعریف صحیح، جامع و مانع است، پس نسبتش با مفهوم مجهول باید تساوی باشد).

گزینه «۳»: گاهی نسبت مفاهیم درون تعریف با هم، عموم و خصوص من وجه است گاهی هم عموم و خصوص مطلق:

اسب: حیوان شیهه‌کشنده ← عموم و خصوص مطلق

جیوه: فلز در حالت طبیعی مایع ← عموم و خصوص من وجه

(منطق، اقسام ۴ و شرایط تعریف، صفحه ۳۱)

۱۴۸- گزینه «۴»

(مهر سوریان)

در تعریف مفهومی حتماً تعریف با مفهوم عام‌تر آغاز می‌شود و سپس با مفاهیم بعدی خاص‌تر و خاص‌تر می‌شود تا در انتها تعریف مساوی با مفهوم مجهول شود؛ بنابراین معمولاً مفاهیم داخل تعریف با هم رابطه عموم و خصوص مطلق دارند به گونه‌ای که مفهوم آغازین عام‌ترین است (عمومیت دارد) و سایر مفاهیم به ترتیب خاص‌تر می‌شوند. مثلاً در تعریف مثلث به شکل سه‌ضلعی، «شکل» مفهوم عام و «سه‌ضلعی» مفهوم خاص است. (تأیید گزینه «۴») البته ممکن است مفاهیم تعریف، بیرون از فضای تعریف با هم رابطه عموم و خصوص من وجه هم داشته باشند. مثلاً تعریف جیوه به فلز مایع در فضای این تعریف، تعریف به عام و خاص است؛ زیرا مقصود از «مایع» مایعاتی در دایره فلزات است که تنها بر جیوه تطبیق می‌کند. اما مفهوم «مایع» بیرون از فضای تعریف با «فلز» رابطه عموم و خصوص من وجه دارد، زیرا برخی مایعات فلز نیستند (شیر و بنزین) و برخی فلزات هم مایع نیستند (آهن و طلا) و برخی فلزات هم مایع هستند (جیوه). بنابراین گاهی اوقات نمی‌توان مفهوم پایانی را به تنهایی تعریف جامع و مانع مفهوم مجهول در نظر گرفت (مثلاً در «جیوه: فلز مایع»، نمی‌توان جیوه را با مفهوم «مایع» به تنهایی به صورت جامع و مانع تعریف کرد) (رد گزینه «۲»).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست است که نمی‌توان برای مفهوم جزئی تعریف مفهومی ارائه داد، ولی لزومی ندارد تمام اجزای تعریف لغوی، مفاهیم جزئی باشند. مثلاً تعریف دماوند به «نام بلندترین کوه در شمال تهران» دارای اجزای کلی هم هست و شامل هیچ مصداق واقعی جز دماوند نمی‌شود.

گزینه «۳»: یکی از راه‌های تعریف لغوی بیان مترادف‌هاست ولی تنها راه این نیست. مثلاً تعریف فردوس به «معرّب پردیس» تعریف لغوی است ولی مفهوم «معرّب» مترادف «پردیس» نیست.

(منطق، اقسام ۳ و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۵)

۱۴۹- گزینه «۴»

(موسی سپاهی - سروان)

هدف از تعریف شناساندن مفاهیم مجهول برای مخاطب است. در بیشتر موارد ارائه مجموعه‌ای از چند نوع تعریف به معرفی بهتر آن مفهوم کمک می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فقط تعریف لغوی است.

گزینه «۲»: ترکیبی از تعریف لغوی و مفهومی است اما تعریف مصداقی ندارد.

گزینه «۳»: فقط تعریف مصداقی است.

گزینه «۴»: ترکیبی از تعریف لغوی (خانه کتاب)، تعریف مفهومی (در آنجا کتاب‌ها برای دسترسی به منابع مکتوب و دیجیتال سازمان‌دهی شده‌اند) و تعریف از طریق ذکر مصادیق (کتابخانه ملی و دانشگاهی) است و بنابراین پاسخ سؤال همین گزینه است.

(منطق، اقسام ۳ و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۲)

۱۵۰- گزینه «۱»

(مهر قربانی)

شرط «وضوح» باعث می‌شود تعریف از مشترک لفظی و استعاره و مجاز پاک شود؛ زیرا هر سه تصور واضح از مفهوم مجهول ارائه نمی‌دهند و باعث عدم وضوح تعریف می‌شوند.

مثال اشتراک لفظ ← «روح: چیزی که لطیف است» در اینجا واژه «لطیف» دارای دو معنا است: ۱- نازک و سبک ۲- نرم و خوشایند

مثال استعاره: «هلال ماه: گوشواره آسمان» در اینجا از استعاره استفاده شده است.

بنابراین استفاده از الفاظ مشترک لفظی و استعاره باعث عدم وضوح تعریف می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در معیار جامع و مانع بودن سخن از در بر گرفتن «مصادیق» مفهوم مجهول است نه تمام ویژگی‌های عام و خاص آن مفهوم.

گزینه «۳»: «ز دیگری سؤال کرد چه خورده‌ای؟ گفت آنچه در سبوی است، خورده‌ام. باز پرسید آنچه در سبوی چیست؟ گفت آن مخفی است. باز پرسید آنچه که مخفی است چیست؟ گفت آنچه که خورده‌ام.» این مثال نمونه‌ای از تعریف دوری به واسطه چند مفهوم است. ملاحظه می‌کنید که باز هم مشخص نمی‌شود مفهوم مجهول چه بوده است و بنابراین از نظر منطقی ایراد دارد.

گزینه «۴»: مانع بودن تعریف بدین معناست که تعریف مانع ورود اغیار شود نه اینکه اغیار را ذیل خود بگنجاند.

(منطق، اقسام ۳ و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۸)

فلسفه یازدهم**۱۵۱- گزینه «۱»**

(کتاب آبی پیمان‌های)

سقراط می‌گوید: «من هم با تهیدستان و هم با توانگران همنشینی می‌کنم تا از من بپرسند و به من گوش فرا دهند ... این رسالتی است که خداوند با ندهای غیبی و در رؤیایا بر عهده من نهاده است.»

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۳۸)

۱۵۲- گزینه «۱»

(پرگل رهیمی)

در اندیشه سقراط، آگاهی به نادانی دقیقاً آغاز راه دانایی است، نه امری که در مسیر دانایی اخلاص ایجاد کند. بنابراین این برداشت مخالف معنای اصلی جمله است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: پذیرش محدودیت‌های شناخت انسان در اندیشه سقراط جایگاه اساسی دارد.

گزینه «۳»: تفاوت اصلی در این است که کسی که جهل خود را می‌پذیرد، گام در مسیر حقیقت‌جویی می‌گذارد.

گزینه «۴»: سقراط به شدت با ادعای دانایی بدون آگاهی واقعی مخالفت می‌کرد.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۱۵۳- گزینه «۱»

(مفهم کرمی نیا - رفسنجان)

از نظر سوفیست‌ها، علم و شناخت ساخته و پرداخته ذهن انسان‌هاست نه فقط فیلسوفان و انسان هرگز به واقعیت دست نمی‌یابد و هرچه را ما علم می‌نامیم، هیچ تطابقی با واقعیت ندارد.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه ۳۷)

۱۵۴- گزینه «۲»

(مفهم سوریان)

جامعه آتن در زمان سقراط متأثر از اندیشه‌های سوفسطائیان بود. آنان معتقد بودند که جهان را نمی‌توان شناخت و آنچه را که ما علم و دانش می‌نامیم، تنها ساخته و پرداخته ذهن ماست و تطابقی با واقعیت‌ها ندارد. آنان با کمک اقسام مغالطه‌ها و جدل و فن سخنوری به نشر اندیشه خود می‌پرداختند و بر شیوه زندگی مردم تأثیر می‌گذاشتند. تحت تأثیر چنین اندیشه‌هایی اخلاق و فضیلت میان مردم کمرنگ شده بود و بسیاری از مردم به دنبال حق جلوه‌دادن باطل بودند. در چنین شرایطی که جامعه آتن از حقیقت و فضیلت فاصله می‌گرفت و حق طلبی در سایه جدل و سخنوری ماهرانه کمرنگ می‌شد، قهرمانی به نام «سقراط» پرچم علم و فضیلت را برافراخت. او برای احیای تفکر عقلانی و استواری فضیلت قیام کرده و شالوده تفکر فلسفی اصیل را استوار ساخت.

بنابراین دو عامل اصلی وجود داشت که جامعه آتن را با بحران روبه‌رو ساخته بود و نیاز به فردی همچون سقراط حس می‌شد. یکی متزلزل شدن حقیقت‌طلبی و واقع‌گرایی و اعتبار علم و دیگری انحطاط اخلاقی و کمرنگ شدن فضیلت‌ها. جنبه اول مربوط به امکان شناخت و در حوزه نظری است و جنبه دوم مربوط به اخلاق و در حوزه عملی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱» و «۳»: هر کدام فقط به یکی از دو جنبه اشاره کرده‌اند و ناقص هستند.

گزینه «۴»: اولاً مردم به دنبال حق جلوه‌دادن باطل بودند، نه باطل جلوه‌دادن حق. ثانیاً این گزینه به عامل مشکلات جامعه یعنی تأثیرگذاری سوفسطائیان اشاره نکرده است.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۸)

۱۵۵- گزینه «۳»

(امیرمهر قلعه‌کاهی)

سقراط یکی از مفاهیمی را که در زندگی ما اهمیت حیاتی دارد، برمی‌گزید و درباره‌اش پرسش می‌کرد. مثلاً می‌پرسید «دوستی چیست؟» یا «شجاعت چیست؟» وقتی کسی داوطلب پاسخ می‌شد، با توجه به پاسخ او، سؤال دیگری طرح می‌کرد به‌طوری که مخاطب و پاسخ‌دهنده را به حقیقت می‌رساند و آنچه را که حق بود، از زبان پاسخ‌دهنده به دست می‌آورد. این روش گفت‌وگو و پرسش و پاسخ که سقراط به کار می‌گرفت، به تدریج به «روش سقراطی» شهرت یافت. ضمناً این روش بحث سقراط روش بحثی ثابت بود.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۵۶- گزینه «۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

در واقعیت جرم سقراط می‌توانست جرم سیاسی باشد مثلاً: تشویش اذهان عمومی یا عیان کردن جهالت افراد قدرتمند و پرنفوذ یا به‌هم‌زدن کسب‌وکار سوفیست‌ها؛ اما به علت وجود ساختار دموکراسی نمی‌توانستند به این جرایم سقراط را دستگیر و اعدام کنند؛ پس به‌ناچار دست‌به‌دامن اقتراهایی همچون فاسدکردن جوانان شدند.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۲)

۱۵۷- گزینه «۴»

(مفهم قربانی)

استدلال سقراط در اثبات باور خود به وجود خدا از پذیرش صفات خدا (نیروی مافوق بشر) به پذیرش وجود خدا می‌رسد. بنابراین در این استدلال از معلول به علت می‌رسیم زیرا وجود شی مقدم بر صفات شی است. در استدلال آکوئیناس از هماهنگی و نظم (معلول) به وجود ناظم (علت) رسیده است. در نتیجه با استدلال سقراط هماهنگ است.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۴۰ و ۴۱)

۱۵۸- گزینه «۲»

(پوار پاکدل - فاروج)

سقراط در دفاعیات خودش به اثبات جهان برتر نپرداخت؛ هرچند در مورد مرگ و انتقال به جهان دیگر به‌صورت شرطی و احتمالی (اگر مرگ انتقال به جهان دیگر است ...) صحبت کرد، اما درباره وجود جهان برتر و اساساً وجود جهانی دیگر به‌صورت قطعی و استدلالی چیزی نگفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سقراط در ضمن دفاعیاتش از طریق صفات خدا به اثبات خدا پرداخت.

گزینه «۳»: دفاعیات سقراط همه اصول زندگی او را در بر می‌گرفت.

گزینه «۴»: هر چند سقراط حکم دادگاه را حاصل گرفتار آمدن مخالفانش در چنگال بدی می‌دانست، اما در دادگاه علیه مخالفانش استدلال آورد و از خود دفاع کرد و ضمناً به حکم دادگاه (نوشیدن جام شوکران) گردن نهاد، بنابراین او رسمیت و مشروعیت دادگاه را زیر سؤال نبرد.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۲)

۱۵۹- گزینه «۳»

(پوار پاکدل - فاروج)

سقراط می‌گوید: «راز سروش معبد دلفی که به دوستم کرفون گفته بود داناترین مردم سقراط است این بود که به ما بنمایاند که تا چه پایه نادانیم و اگر از من به عنوان دانا یاد کرد فقط به این خاطر بود که بگوید داناترین شما آدمیان کسی است که چون سقراط بداند که هیچ نمی‌داند» و سقراط زمانی خود را مستحق مجازات و محاکمه می‌دانست که از فرمان خدا سرپیچی کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست است که نمایاندن نادانی آدمیان می‌تواند پاسخ درستی باشد و در متن کتاب درسی هم به آن اشاره شده است، اما در مقابل عبارت «کسی که می‌داند هیچ نمی‌داند داناست» ناتمام و ناقص است. علاوه بر این، نتیجه پایانی سخن سقراط عبارت «کسی که می‌داند هیچ نمی‌داند داناست» می‌باشد. - قسمت دوم درست است.

گزینه «۲»: هر دو قسمت این گزینه نادرست هستند.

گزینه «۴»: قسمت اول درست است. - سقراط زمانی خود را مستحق مجازات و محاکمه می‌دانست که از فرمان خدا سرپیچی کند.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۲)

۱۶۰- گزینه «۴»

(فیروز نژادنیف - تبریز)

سقراط در دادگاه گفت: «خداوند مرا مأمور کرده است تا در جست و جوی دانش بکوشم و آن را به دیگران بیاموزم.»

هم‌نشینی با تهی‌دستان و توانگران رسالت سقراط بود، نه مأموریتش.

نکته: به تفاوت رسالت سقراط با مأموریت سقراط توجه داشته باشید.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

اقتصاد

۱۶۱- گزینه «۱»

(مهری کرادران)

الف) در سطح قیمت ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال، مقدار تقاضا برابر با ۲۰ کیلو و مقدار عرضه برابر با ۱۰۰ کیلو است. در نتیجه حداکثر درآمد تولیدکننده از فروش ۲۰ کیلو کالا به دست می‌آید؛ در نتیجه خواهیم داشت:

حداکثر درآمد تولیدکننده در سطح قیمت ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال

$$\text{میلیون ریال } ۸۰ = ۲۰ \times ۴,۰۰۰,۰۰۰ = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰$$

ب) در سطح قیمت ۳۰۰,۰۰۰ ریال، مقدار تقاضا برابر با ۱۰۰ کیلو و مقدار عرضه برابر با ۲۰ کیلو است. در نتیجه حداکثر میزان پرداختی مصرف‌کنندگان در سطح قیمت ۳۰۰,۰۰۰ ریال برابر با پولی است که برای خرید ۲۰ کیلو کالای موجود در بازار می‌پردازد؛ در نتیجه خواهیم داشت:

حداکثر پرداختی مصرف‌کنندگان در سطح قیمت ۳۰۰,۰۰۰ ریال

$$\text{ریال } ۶,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۰ \times ۳۰۰,۰۰۰$$

ج) در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی، مصرف‌کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحد بیش‌تری از کالا هستند درحالی‌که تولیدکنندگان برای تولید آن کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند؛ در نتیجه تولید و عرضه آن کم می‌شود. در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. در سطح قیمت ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال، مقدار تقاضا برابر با ۸۰ کیلو و مقدار عرضه برابر با ۴۰ کیلو است. در نتیجه در بازار کمبود عرضه یا مازاد تقاضایی معادل ۴۰ کیلو وجود دارد.

کمبود عرضه یا مازاد تقاضا در سطح قیمت ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال

$$\text{کیلو } ۴۰ = ۸۰ - ۴۰$$

د) در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، تولیدکنندگان که به دنبال کسب سود بیش‌تری هستند، به تولید بیش‌تر می‌پردازند درحالی‌که مصرف‌کنندگان به خرید و مصرف این کالای گران تمایل نشان نمی‌دهند. در این حالت در بازار این کالا، مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد. در سطح قیمت ۳,۶۰۰,۰۰۰ ریال، مقدار تقاضا برابر با ۳۰ کیلو و مقدار عرضه برابر با ۹۰ کیلو است. در نتیجه در بازار مازاد عرضه یا کمبود تقاضایی معادل ۶۰ کیلو وجود دارد.

مازاد عرضه یا کمبود تقاضا در سطح قیمت ۳,۶۰۰,۰۰۰ ریال

$$\text{کیلو } ۶۰ = ۹۰ - ۳۰$$

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کنند، صفحه ۵۱)

۱۶۲- گزینه «۱»

(لنگور قارچ از کشور ۱۴۰۴)

- در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی، (محدوده نقاط HO) به دلیل گران بودن کالا، تولیدکنندگان که به دنبال کسب سود بیش‌تری هستند، به تولید بیش‌تر می‌پردازند درحالی‌که مصرف‌کنندگان به خرید و مصرف این کالای گران تمایل نشان نمی‌دهند و گروهی از تولیدکنندگان برای محصولات خود خریدار پیدا نمی‌کنند. در این حالت در بازار این کالا، مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد. در صورت ادامه این روند چون گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی پایین‌تر به فروش برسانند، در نتیجه، قیمت پایین می‌آید.

- در سطوح قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی، (محدوده نقاط BC) مصرف‌کنندگان به دلیل ارزان بودن کالا، مایل به خرید تعداد واحد بیش‌تری از کالا هستند و تقاضا زیاد است؛ درحالی‌که تولیدکنندگان برای تولید آن کالا به آن مقدار، انگیزه کافی ندارند؛ در نتیجه تولید و عرضه آن کم می‌شود. در این حالت در بازار این کالا، کمبود عرضه یا مازاد تقاضا وجود دارد. در صورت ادامه این روند چون گروهی از مصرف‌کنندگان موفق به خرید کالای مورد نیاز خود نخواهند شد، این گروه برای خرید کالا حاضر خواهند بود مبلغ بالاتری بپردازند و این امر سبب افزایش قیمت کالا می‌شود.

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۵۱ و ۵۴)

۱۶۳- گزینه «۲»

(لنگور قارچ از کشور ۱۴۰۴)

مالیات بر ارزش افزوده:

- منظور از این نوع مالیات، مالیاتی است که از تفاوت بین ارزش کالا و خدمات عرضه شده با ارزش کالا و خدمات خریداری شده در دوره‌ای مشخص گرفته می‌شود.

- این نوع از مالیات، چندمرحله‌ای است و در هر یک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی برحسب ارزش افزوده گرفته می‌شود.

- مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند، چرا که مالیات پرداخت‌شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود. در این نوع از مالیات، کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

- در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب‌وکارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری و آن را از طریق خرید از دیگر کسب‌وکارها، پرداخت می‌کنند.

نکته:

مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر =

نرخ مالیات بر ارزش افزوده $\times$ قیمت کالا در مرحله آخر =

توجه: عبارت گزینه «۲» مربوط به یکی از ویژگی‌های مالیات بر مصرف است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست، صفحه ۶۳)

۱۶۴- گزینه «ا»

(مهری کارران)

الف) برای محاسبه مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده، کافی است میزان مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر را به دست آورده:

مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله چهارم

$$\text{واحد پولی} = 20,000 \times \frac{10}{100} = 2,000$$

(ب)

اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل از مرحله چهارم پرداخت شده است مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل (مرحله سوم) =

$$\text{واحد پولی} = 18,000 \times \frac{10}{100} = 1,800$$

(ج)

مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده در مرحله سوم

نرخ مالیات بر ارزش افزوده $\times$ (قیمت کالا در مرحله دوم - قیمت کالا در مرحله سوم)

$$\text{واحد پولی} = 500 = (15,000 - 10,000) \times \frac{10}{100}$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست ۵، صفحه ۶۳)

۱۶۵- گزینه «۳»

(آفرین ساپری)

(الف)

= درآمد سالیانه کارگاه

قیمت هر واحد از محصول $\times$ تعداد محصول تولید و فروخته شده

$$\text{تومان} = 27,000 \times 98,000 = 2,646,000,000$$

$$\text{تومان} = 72,000,000 \times 12 = 864,000,000 = \text{هزینه‌های سالیانه کارگاه}$$

$$\text{هزینه‌های سالیانه کارگاه} - \text{درآمد سالیانه کارگاه} = \text{سود سالیانه کارگاه}$$

$$\text{تومان} = 2,646,000,000 - 864,000,000 = 1,782,000,000$$

$$\text{سود سالیانه کارگاه} = \frac{20}{100} \times \text{مالیات سالیانه کارگاه}$$

$$\text{تومان} = 1,782,000,000 \times \frac{20}{100} = 356,400,000$$

$$\text{تومان} = 29,700,000 = 356,400,000 + 12 = \text{مالیات ماهانه کارگاه}$$

(ب)

مالیات سالیانه کارگاه - سود سالیانه کارگاه = مانده خالص سالیانه کارگاه

$$\text{تومان} = 1,782,000,000 - 356,400,000 = 1,425,600,000$$

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۸ و ۶۸)

۱۶۶- گزینه «۴»

(مهمربین متولی)

الف) «مالیات بر ارزش افزوده»، با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد.

ب) «تعرفه‌های گمرکی» تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند.

ج) «مالیات بر مصرف» نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود.

د) اساس و مبنای «مالیات بر دارایی» ثروت مؤدی است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست ۵، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۱۶۷- گزینه «۴»

(نسرین یغفری)

الف) کالای پست: به کالایی گفته می‌شود که با افزایش درآمد، تقاضا برای آن کاهش می‌یابد. (علت کاهش تقاضا این است که مصرف‌کنندگان با افزایش درآمدشان به جای مصرف آن کالا روی به مصرف کالاهایی می‌آورند که کیفیت بالاتری داشته باشند.) با فرض ثابت بودن قیمت کالا، تقاضا برای کالای پست به صورت معکوس با درآمد ارتباط دارد. افزایش در درآمد سبب کاهش در مقدار تقاضای کالای پست در هر قیمت می‌شود.

سویا کالایی پست است و با افزایش درآمد، مردم خرید آن را کاهش می‌دهند.

ب) کالاهای مکمل، کالاهایی هستند که به صورت تکمیلی و با هم مصرف می‌شوند. مثل: «برق» و «فر برقی»، افزایش قیمت یکی از کالاهای مکمل باعث کاهش میزان تقاضا برای کالای مکملش خواهد شد و برعکس.

به عنوان مثال افزایش قیمت برق باعث کاهش تقاضا برای فر برقی خواهد شد.

کالاهای جانشین: کالاهایی هستند که در استفاده یا مصرف جایگزین یکدیگر می‌شوند. اگر قیمت یک کالا افزایش می‌یابد، تقاضا برای آن کاهش و تقاضا برای کالای جانشینش افزایش می‌یابد. برعکس زمانی که قیمت یک

کالا کاهش می‌یابد، تقاضا برای آن افزایش و تقاضا برای کالای جانشینش کاهش می‌یابد. کالاهای جانشین مانند: گوشت سفید و قرمز.

به عنوان مثال: افزایش قیمت گوشت مرغ باعث کاهش تقاضا برای آن و

افزایش تقاضا برای گوشت قرمز خواهد شد.

پ) ابداعات و اختراعات معمولاً با کاهش هزینه‌ها اثر مثبتی بر مقدار تولید و

عرضه دارند.

(اقتصاد، بازار پیست و پلونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۴۸ تا ۵۱)

۱۶۸- گزینه «۲»

(آفرین ساپری)

گاه به دلایل طبیعی، اقتصادی، قانونی یا حتی غیرقانونی، تعداد فروشنده یا خریدار به یک یا چند نفر محدود می‌شود. این وضعیت را «انحصار» می‌گوییم.

شرکت‌های خودرویی مانند شرکت ایران خودرو در کشور ما، به دلایل قانونی، انحصارگر در فروش کالای خود به‌شمار می‌روند. انحصارگر در بازار انحصاری، قیمت‌گذار است و خریداران در بازار انحصاری، قیمت‌پذیرند.

بنابراین در اینجا شرکت ایران خودرو که فروشنده است، تعیین‌کننده قیمت می‌باشد.

(اقتصاد، بازار پیست و پلونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۱۶۹- گزینه «ا»

(احسان عالی‌نژاد)

$$A = \text{پرداخت‌های عوامل تولید} / B = \text{درآمد خانوار} / C = \text{خرید} / D = \text{درآمد}$$

(اقتصاد، بازار پیست و پلونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱۷۰- گزینه «ا»

(زهره مهمربین)

الف) بهبود عملکرد بازار

ب) ارائه کالای عمومی

ج) بهبود عملکرد بازار

د) بهبود عملکرد بازار

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست ۵، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۸)